Suvestinė redakcija nuo 2003-01-01 iki 2005-10-10

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2002, Nr. 3-88, i. k. 1012020ISAK00000398

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKIO MINISTRAS

Į S A K Y M A S
DĖL ELEKTROS TINKLŲ KODEKSO BEI ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMO IR NAUDOJIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2001 m. gruodžio 29 d. Nr. 398
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymu (Žin., 2000, Nr. 66-1984) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. rugpjūčio 24 d. nutarimo Nr. 1031 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymą“ (Žin., 2001, Nr. 74-2601) 1.2 bei 1.3 punktais:

1. T v i r t i n u pridedamus:

1.1. Elektros tinklų kodeksą;

1.2. Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisykles.

2. P r i p a ž į s t u netekusiu galios Lietuvos Respublikos ūkio ministro 1999 m. rugsėjo 22 d. įsakymą Nr. 319 „Dėl elektros energijos tiekimo ir vartojimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. 83-2476).

3. Šis įsakymas įsigalioja nuo 2002 m. sausio 1 dienos.

ŪKIO MINISTRAS PETRAS ČĖSNA

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos ūkio ministro
2001 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. 398

ELEKTROS TINKLŲ KODEKSAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Elektros tinklų kodeksas (toliau – Kodeksas) taikomas visiems tinklų naudotojams bei visiems elektros energijos rinkos dalyviams, susijusiems su tinklų panaudojimu.

2. Elektros tinklų kodekso tikslai yra šie:

2.1. užtikrinti elektros energijos gamybos, perdavimo ir skirstymo efektyvumą ir patikimumą;

2.2. reglamentuoti elektros energetikos subjektų teises, pareigas, jiems keliamus reikalavimus, tarpusavio santykius eksploatuojant ir naudojantis elektros energetikos sistema;

2.3. nustatyti perdavimo tinklų Lietuvos teritorijoje ir jungiamųjų linijų su kitomis elektros energetikos sistemomis bei skirstomųjų tinklų eksploatavimo, valdymo bei plėtros tvarką atsižvelgiant į perdavimo ir skirstomųjų tinklų naudotojų poreikius;

2.4. nustatyti nediskriminuojančias gamintojų, skirstomųjų tinklų ir vartotojų įrenginių prijungimo sąlygas;

2.5. sudaryti objektyvias ir nediskriminuojančias naudojimosi tinklais sąlygas visiems elektros energijos rinkos dalyviams;

2.6. sudaryti sąlygas konkurencija pagrįstai elektros energijos rinkai funkcionuoti, sąžiningos konkurencijos tarp gamintojų ir tiekėjų principams įtvirtinti;

2.7. nustatyti informacijos, reikalingos užtikrinant elektros energetikos sistemos saugų ir efektyvų darbą, apsikeitimo tarp elektros energetikos sistemos subjektų koordinuotą plėtrą, vientisumą ir suderinamumą.

3. Šiame kodekse vartojamos sąvokos:

antrinis reguliavimas – valdomo rajono generavimo šaltinių ar apkrovos reguliavimas, atnaujinantis nustatytus aktyviosios galios mainų tarp valdymo rajonų reikšmes bei tam tikra dalimi dalyvaujantis likviduojant jungtinės sistemos dažnio nuokrypį;

antrinio reguliavimo rezervas – aktyviosios galios rezervas, skirtas nacionaliniam elektros energijos srautų balansui reguliuoti;

apkrova – elektros energijos vartotojo naudojama galia, ji gali būti momentinių galių suma, kurią vartoja prie vienų ar kelių tinklų įmonių prijungti vartotojai, įeinantys į valdymo rajoną;

apkrovos sekimas – generacijos valdymas pagal apkrovos pokytį;

aukštoji įtampa – tai 330 kV ir 110 kV įtampa;

automatinis gamintojas – vartotojas, gaminantis elektros energiją tik savo gamybinėms reikmėms ar jų daliai tenkinti;

automatinis generacijos valdymas – automatinis generuojamos aktyviosios galios reguliavimas palaikant elektros energetikos sistemos dažnį bei tarpsisteminius galių nuokrypius pagal nustatytas ribas, naudojant generatorių pirminį ir valdymo rajonų antrinį reguliavimą;

avarija – nenormali elektros energetikos sistemos būsena, kai būtinas automatikos veikimas arba rankinis poveikis, siekiant išvengti perdavimo ir/ar skirstomųjų tinklų įrenginių ar generuojančių šaltinių atsijungimo;

avarinis planas – dokumentas, reglamentuojantis tinklų operatoriaus veiksmus avarijų atveju, siekiant sumažinti neigiamas pasekmes;

avarinis rezervas – aktyvioji galia, reikalinga kompensuoti galios ir energijos deficitui, atsirandančiam dėl stambiausio sistemos generuojančio šaltinio ar tinklų įrenginio avarinio atsijungimo;

balansavimas – sisteminė paslauga atliekama realiu laiku užtikrinant gaminamos ir suvartojamos elektros energijos balansą;

balansavimo energija – elektros energija, kuri yra suvartojama/nesuvartojama ar pagaminama/nepagaminama nesilaikant valandiniuose grafikuose nustatytų elektros energijos tiekimo/gamybos apimčių;

balanso rajonas – tai gali būti tiekėjas, kuris atsakingas už savo valandinio poreikio balansą bei turintis balansavimo sutartį su kitu elektros rinkos dalyviu, arba gamintojas, atsakingas už savo valandinį gamybos balansą bei turintis balansavimo sutartį su kitu elektros rinkos dalyviu;

besisukantis rezervas – sinchronizuoto generatoriaus nepanaudojama galia, kurią galima panaudoti tiek reguliavimo, tiek avariniam rezervui;

dažnio stabilumas – dažnio palaikymas pagal nustatytas ribas;

elektros energetikos sistema, sistema – vienoje valstybėje esančių tarpusavyje technologiškai susijusių generuojamos galios, perdavimo, paskirstymo ir vartotojų įrenginių visuma;

elektros skaitiklis – elektros energijos kiekio apskaitos prietaisas;

elektrinės savosios reikmės – elektros galia ir energija, reikalinga elektrinės technologiniam elektros energijos gamybos ir transformavimo procesui palaikyti;

energijos mainai – operacija, kai vienos elektros energetikos sistemos perdavimo tinklų operatorius pagal abipusį susitarimą su kitos sistemos perdavimo tinklų operatoriumi priima tiekiamą elektros energiją ir vėliau ją grąžina;

fizinis srautas – elektros srautas per tinklų elementus;

generacija – elektros galios ir energijos gamybos iš kitų energijos rūšių procesas;

generuojantis šaltinis – elektrinės įrenginys arba elektrinė, gaminanti elektros galią ir energiją;

grafikas – planinis grafikas, apibrėžiantis kiekvienos valandos (apskaitos periodo) planinį gaminamos, suvartojamos elektros energijos bei elektros energijos importo/eksporto kiekį;

greitas avarinis rezervas – avarinis rezervas, kuris aktyvuojamas ne ilgiau kaip per 3 minutes ir kurio veikimo trukmė gali trukti iki 12 valandų;

hidraulinis šaltinis – generuojantis šaltinis, elektros energijos gamybai naudojantis vandens energiją;

įtampos „lavina“ – staigus įtampos pokytis (didėjimas ar mažėjimas), pažeidžiantis leistinas įtampos ribas;

izoliuotas darbas – elektros energetikos sistemos dalies darbas, kai dirbama asinchroniškai nuo pagrindinės elektros energetikos sistemos;

komercinė informacija – rinkos dalyvių naudojama informacija;

komercinis srautas – sutartimi nustatytas persiunčiamas elektros energijos kiekis;

kaskadinė avarija – avarinis vieno ar kelių elektros energetikos sistemos elementų atsijungimas, dėl kurio nevaldomai atsijungia kiti su jais sujungti sistemos elementai;

laisvasis vartotojas – vartotojas, turintis teisę laisvai pasirinkti tiekėją Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka;

lėtasis rezervas – aktyviosios galios dydis, kuris gali būti panaudojamas per 30 minučių;

minimali stabili generavimo galia – tai galios dydis, žemiau kurio generuojantis šaltinis negali ilgą laiką dirbti;

n-1 kriterijus – sistemos iš n elementų savybė užtikrinti jos normalų darbą atsijungus vienam elementui;

nacionalinė balansavimo funkcija – galios ir energijos balansų užtikrinimas šalies mastu;

nacionalinio balanso rajonas – balanso rajonų visuma nacionaliniu mastu, kuriam atstovauja perdavimo tinklų operatorius, palaikantis ryšius su kitų šalių elektros energetikos sistemomis;

nacionalinis elektros suvartojimas – nacionalinis naudingas elektros energijos suvartojimas plius tinklų nuostoliai;

nacionalinis naudingas elektros energijos suvartojimas – visų vartotojų suvartotas elektros energijos kiekis be elektrinių savosioms reikmėms sunaudoto elektros energijos kiekio;

ne balansas – būsena, kuomet elektros energijos gamyba ir importas nesutampa su poreikiu ir eksportu;

neplanuotas perdavimas – tai elektros energijos kiekis, kuris lygus suplanuoto grafike elektros energijos kiekio ir faktiškai pateikto elektros energijos kiekio skirtumui. Neplanuotai perduodama tik tarp perdavimo tinklų operatorių;

nesinchronizuotas rezervas – rezervo dalis, esanti nesinchronizuotuose generuojančiuose šaltiniuose, kurie gali būti prijungti prie elektros energetikos sistemos per tam tikrą laiką;

nuostoliai – tai fiziniai elektros energijos nuostoliai tarp tiekimo į tinklus ir suvartojimo taškų, atsirandantys elektros energijos perdavimo, transformacijos ir skirstymo proceso metu;

operatorius – perdavimo arba skirstomųjų tinklų operatorius;

operatyvinis planavimas – trumpalaikis (iki vienerių metų) planavimas;

papildomos paslaugos – paslaugos, kurios priskiriamos elektros energetikos sistemos panaudojimo tiekimo į tinklus pusei (gamintojams) ir teikiamos perdavimo tinklų operatoriui reikalaujant. Papildomas paslaugas gali teikti elektros energijos vartotojai, jei tam yra techninės galimybės. Atskiromis papildomomis paslaugomis perdavimo tinklų operatorius naudojasi teikdamas sistemines paslaugas;

paleidimo po totalinės avarijos galimybė – generuojančio šaltinio paleidimo galimybė, esant visiškam ar daliniam elektros energetikos sistemos „užgesimui“, kai paleidžiant generuojantį šaltinį nenaudojama elektros energija iš tinklų;

pastotė, transformatorių pastotė – vieta, kurioje yra elektros tinklų elementų perjungimo, apsaugos; įtampos transformavimo; įtampos, galios, energijos matavimo įranga ir įtaisai;

perdavimas – elektros energijos persiuntimas aukštosios įtampos elektros tinklais iš gamintojų vartotojams arba tiekėjams;

perdavimo paslaugos – fiziniai, organizaciniai, techniniai procesai, užtikrinantys elektros energijos gavėjui perduodamos elektros energijos nustatytus parametrus;

perdavimo sistemos perkrova – fizinių srautų dydis, sąlygojantis perdavimo tinklų elementų leistinų ribų viršijimą;

perdavimo sistema – įranga, naudojama perdavimo paslaugai ir sisteminei paslaugai suteikti;

perdavimo tinklų operatorius – juridinis asmuo, valdantis ir eksploatuojantis perdavimo tinklus, taip pat planuojantis ir plėtojantis jų sistemą;

perdavimo sistemos operatorius – subjektas, atsakingas už perdavimo tinklų stebėjimą ir valdymą realiu laiku;

persiuntimas – nupirktos ar pagamintos elektros energijos pristatymas ir (ar) pardavimas vartotojams per perdavimo ir skirstymo sistemas;

persiuntimo grafikai – tai grafikai, kuriuose nurodoma elektros energijos tiekimo į tinklą vieta, elektros energijos vartojimo vieta, pradžia, trukmė ir tiekiamos energijos kiekis per valandą;

persiuntimo sutrikimas – elektros energijos persiuntimo nutraukimas, kurio laikotarpis ilgesnis, negu numatyta tinklų automatikos įsijungimo trukmė;

prijungimas prie tinklų – tai procesas, apimantis organizacines ir technines priemones, reikalingas vartotojų ir gamintojų įrenginiams fiziškai prijungti prie tinklų;

pirminis reguliavimas – stabilizuojantis automatinis aktyviosios galios balanso užtikrinimas per sekundžių laikotarpį valdymo rajono ar sinchroniškai dirbančios elektros energetikos sistemos mastu. Aktyviai pirminį reguliavimą vykdo elektrinių generatoriai su reguliatoriais, reaguojančiais į dažnio nuokrypį. Pasyviai pirminį reguliavimą atlieka apkrovos, kurių galia priklauso nuo sistemos dažnio;

pirminio reguliavimo rezervas – sekundinis aktyviosios galios rezervas dažniui reguliuoti;

poreikis – suvartojamas elektros energijos kiekis elektros energetikos sistemoje ar sistemos dalyje, išreiškiamas galios vienetais (kilovatais ar megavatais) duotu momentu ar energijos vienetais (kilovatvalandėmis) per laiko intervalą;

reguliavimo rezervas – besisukančio ar nesinchronizuoto aktyviosios galios rezervo dalis, skirta elektros energetikos sistemos balansui palaikyti pagal nustatytas ribas;

rezervinė galia – valdoma galia, naudojama elektros energetikos sistemos aktyviųjų galių balanso nuokrypiams likviduoti (kompensuoti);

ribojimai – elektros galios ar energijos srautų perdavimo tinklais ribojimai;

sistemos saldas – visų įeinančių ir išeinančių iš Lietuvos perdavimo tinklų operatoriaus valdomo rajono fizinių srautų algebrinė suma;

sąsaja – riba, paprastai nustatoma ant komutacinio aparato, jungiančio tinklus su tinklų naudotojo įrenginiais;

sisteminės paslaugos – paslaugos, būtinos užtikrinant elektros energetikos sistemos funkcionavimą ir tiekiamos elektros energijos vartotojams kartu su elektros energijos perdavimo ir skirstymo paslauga. Sisteminės paslaugos lemia elektros energijos kokybę;

sistemos laikas – laikas, kuris skaičiuojamas pagal elektros energetikos sistemos dažnį. Skirtumas tarp sistemos laiko ir astronominio laiko sudaro sistemos laiko nuokrypį;

sistemos naudotojai, naudotojai – fiziniai arba juridiniai asmenys, tiekiantys arba kuriems teikiama elektros galia, energija ar teikiamos sisteminės paslaugos iš perdavimo arba skirstymo tinklų;

skirstymas – tai elektros energijos persiuntimas žemos ir vidutinės įtampos tinklais;

skirstymo sistema – įranga, naudojama elektros galiai ir energijai persiųsti iš perdavimo sistemos galutiniam vartotojui;

skirstomųjų tinklų operatorius – juridinis asmuo, valdantis skirstomuosius tinklus savo aptarnaujamoje teritorijoje;

stabilumas – elektros energetikos sistemos sugebėjimas palaikyti pusiausvyrą esant normalioms darbo sąlygoms ir esant trikdžiams elektros energetikos sistemoje;

stebimas rajonas – operatoriaus tinklų rajonas, kuriam valdyti turima pakankamai informacijos;

suminis suvartojimas – tai elektros energija, suvartota valdomame rajone, įskaitant ir automatinių gamintojų pagamintą elektros energiją;

šaltasis rezervas – stovinčių generuojančių šaltinių, kurie gali būti paleisti per 12 valandų, galia;

užgesimas – elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo ir vartojimo proceso nutrūkimas, kai sustoja elektros energetikos sistemos ar jos dalies darbas;

tarpsisteminiai energijos mainai – elektros energijos srautai tarp elektros energetikos sistemų;

telematavimas – procesas, kurio metu generuojančiuose šaltiniuose ar pastotėse išmatuoti elektriniai ar techniniai dydžiai ryšio įranga perduodami į dispečerinį pultą;

tiekėjas – juridinis ar fizinis asmuo, kuris turi teisę disponuoti tiekiama į tinklą energija generavimo taškuose ir kuris turi pasirašęs su gavėju pardavimo, o su tinklais persiuntimo sutartį;

tiekiama į tinklą (neto) galia – generavimo šaltinių tiekiama į tinklus galia;

tinklų operatorius – perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatorius, kuris atsakingas už saugų ir patikimą jo valdomų tinklų funkcionavimą, elektros energijos apskaitą, nuostolių tinkluose kompensavimą. Perdavimo tinklų operatorius papildomai yra atsakingas už nacionalinį elektros energijos balansą, sisteminių paslaugų teikimą ir ilgalaikį elektros energetikos sistemos galios balanso planavimą;

tinklų naudotojas, naudotojas – juridinis ar fizinis asmuo, kuris naudojasi elektros energijos persiuntimo, perdavimo ar skirstomųjų tinklų paslauga;

tinklų priežiūros darbai – tinklų darbo stabilumą ir kokybę užtikrinantys veiksmai;

trečiosios pusės priėjimas – tai specialus elektros energijos persiuntimo atvejis, apimantis elektros energijos tiekimą į tinklus viename ar daugelyje tinklų taškų ir su tuo susijusį paėmimą viename ar daugelyje tinklų taškų. Šiuo atveju nei gamintojas, nei tiekėjas, nei gavėjas nėra tinklų operatorius;

valdymo rajonas – tai elektros energetikos sistema, kurioje perdavimo tinklų operatorius atsakingas už automatinį generacijos valdymą, pirminį ir antrinį reguliavimą bei rezervavimą pagal nustatytus reikalavimus;

valdymo blokas – gretimų valdymo rajonų junginys;

vartotojas – juridinis ar fizinis asmuo, perkantis elektros energiją naudojimo tikslams;

viešieji interesai elektros energetikos sektoriuje – visokia veikla ar neveikimas elektros energetikos sektoriuje, tiesiogiai ar netiesiogiai susiję su visuomenės saugumu bei aplinkos apsauga, taip pat elektros energijos gamyba naudojant atsinaujinančiuosius, atliekinius energijos išteklius bei kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse;

visuomeninis vartotojas – vartotojas, pagal Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymą neturintis laisvojo vartotojo statuso.

II. TINKLŲ OPERATORIŲ IR NAUDOTOJŲ PAREIGOS, ATSAKOMYBĖ, TEISĖS

4. Perdavimo ir skirstomųjų tinklų operatorius turi sudaryti sąlygas naudotis tinklais visiems naudotojams, išskyrus atvejus, kuomet tai yra neįmanoma dėl techninių priežasčių. Naudojimasis tinklais neturi kelti pavojaus elektros energetikos sistemos darbo ir su tuo susijusių paslaugų tiekimo patikimumui.

5. Perdavimo tinklų operatorius yra atsakingas už techninių sąlygų įvykdymą jo valdomuose tinkluose, užtikrinant jų funkcionavimą, techninį saugumą ir patikimumą bei trečios pusės galimybę pasinaudoti perdavimo tinklais.

6. Perdavimo tinklų operatorius privalo:

6.1. valdyti, kontroliuoti ir, esant reikalui, riboti ar uždrausti elektros energijos ir galios komercinius srautus, generavimą, suvartojimą, daugiau kaip 50 MW elektrinių generuojamos galios planuojamą sumažėjimą ar padidėjimą, daugiau kaip 50 MW padidėjančius ar sumažėjančius perdavimą/pirkimus, kai tuo sukeliamas pavojus sistemos saugumui ir patikimumui;

6.2. saugiai eksploatuoti tinklus bei užtikrinti elektros energijos perdavimo patikimumą pagal galiojančius techninius reikalavimus;

6.3. planuoti, plėtoti, eksploatuoti ir valdyti tinklus pagal Lietuvos Respublikoje galiojančias technines taisykles ir standartus;

6.4. sudaryti perdavimo tinklų plėtros planus pagal esamą ir numatomą elektros energijos suvartojimą ir potencialią generaciją bei vartotojų reikalavimus;

6.5. organizuoti techninę perdavimo tinklų eksploataciją, valdymą ir plėtojimą;

6.6. valdyti perdavimo tinklus saugiausiu, ekonomiškiausiu būdu, atsižvelgdamas į aplinkos apsaugą bei vartotojų ir perdavimo tinklų paslaugų naudotojų interesus;

6.7. sudaryti sąlygas ir galimybes pasinaudoti perdavimo tinklais, išskyrus tuos atvejus, kai tai yra neįmanoma dėl techninių priežasčių. Perdavimo tinklų panaudojimas neturi pažeisti tinklų darbo patikimumo reikalavimų;

6.8. be kitų nenumatytų aplinkybių, valdyti perdavimo tinklus taip, kad būtų užtikrintas kokybiškas elektros energijos tiekimas ir naudotojai nepatirtų didesnio energijos perdavimo nutrūkimo negu apsaugos ir automatikos prietaisams įsijungti reikalingas laikas (n-1 kriterijus). Esant sutrikimo ar avarijos galimybei, perdavimo tinklų operatorius gali taikyti ir griežtesnius saugumo reikalavimus;

6.9. valdyti nacionalinį aktyviosios ir reaktyviosios galios, energijos balansą ir teikti elektros energijos balansavimo paslaugą visiems balanso rajonams, atsakingiems už savo elektros energijos balansą (toliau tekste – balansas) prieš perdavimo tinklų operatorių, bei kitiems perdavimo tinklų operatoriams;

6.10. įrengti, eksploatuoti, plėtoti perdavimo tinklų elektros energijos komercinės apskaitos sistemą;

6.11. kompensuoti persiuntimo technologinius elektros energijos nuostolius perdavimo tinkluose;

6.12. palaikyti elektros srovės dažnio stabilumą, įtampos stabilumą, reikiamus rezervus;

6.13. esant tinklų ar įrenginių gedimui (įskaitant ir elektrines), imtis priemonių, kad sistema kuo greičiau vėl atitiktų patikimumo standarto n-1 kriterijų;

6.14. atkurti perdavimo tinklų normalią darbo būklę ir elektros energijos perdavimą įvykus avarijai;

6.15. išduoti technines sąlygas ir leidimus prisijungti prie perdavimo tinklų pagal naujų tinklo naudotojų elektros įrenginių prijungimo tvarką ir kitus atitinkamus techninius norminius dokumentus bei tinklų operatoriaus tinklų plėtros koncepciją;

6.16. prijungti perdavimo tinklų naudotojų įrenginius prie perdavimo tinklų pagal atitinkamus techninius norminius dokumentus.

7. Skirstomųjų tinklų operatorius yra atsakingas už skirstomuosius tinklus iki vartotojų, gamintojų ar perdavimo tinklų įrenginių prijungimo taško bei už jų saugumą, patikimumą, elektros kokybę, eksploatavimą, valdymą bei plėtojimą atsižvelgiant į skirstymo tinklų naudotojų poreikius.

8. Skirstomųjų tinklų operatorius privalo:

8.1. eksploatuoti skirstymo tinklus ir jungiamąsias linijas su kitomis sistemomis savo teritorijoje, užtikrindamas elektros kokybės standarto reikalavimus, garantuodamas saugų tiekimą ir tinklų plėtojimą, laikydamasis aplinkos apsaugos reikalavimų;

8.2. organizuoti, diegti, naudoti ir prižiūrėti skirstomųjų tinklų elektros energijos apskaitą;

8.3. atlikti elektros energijos matavimus ir jų rodmenis perduoti perdavimo tinklų ir rinkos operatoriams bei tiekėjams;

8.4. kompensuoti skirstymo tinkluose susidariusias persiuntimo technologines elektros energijos sąnaudas;

8.5. prijungti vartotojų ir gamintojų įrenginius, esančius operatoriaus teritorijoje, prie skirstymo tinklų pagal atitinkamus techninius norminius dokumentus;

8.6. motyvuotai raštu atsakyti esantiems ir potencialiems vartotojams apie atsisakymą suteikti jiems persiuntimo paslaugą. Toks atsisakymas turi būti pagrįstas nediskriminuojančiais techninio pobūdžio kriterijais.

9. Perdavimo tinklų naudotojai:

9.1. planuodami savo balansą, prognozuoja savo suvartojamą elektros energiją. Perdavimo tinklų naudotojai atsako ir turi kompensuoti išlaidas už savo ne balansą;

9.2. importuojantys ar eksportuojantys elektros energiją privalo laiku perdavimo tinklų operatoriui pranešti perdavimo grafiką bei gauti jo leidimą;

9.3. suderintomis su perdavimo tinklų operatoriumi priemonėmis privalo dalyvauti užtikrinant elektros energijos kokybę avarijos atvejais.

10. Perdavimo tinklų operatorius turi teisę:

10.1. savo funkcijoms vykdyti gauti reikiamą informaciją iš kitų tinklų operatorių, perdavimo tinklų naudotojų;

10.2. reglamentuoti prisijungimo prie tinklų sąlygas;

10.3. organizuoti papildomų paslaugų rinką bei užtikrinti jos funkcionavimą;

10.4. nustatyti papildomus saugumo reikalavimus, kai įjungtas pažeistas ar sugedęs įrenginys ir yra avarijos atsiradimo ar jos išplitimo galimybė;

10.5. atsisakyti suteikti esantiems ir potencialiems naudotojams elektros energijos perdavimo paslaugą. Atsisakymas turi būti pateiktas raštu ir pagrįstas nediskriminuojančio pobūdžio techniniais kriterijais;

10.6. esant sistemos stabilumo pažeidimo rizikai ir siekiant užtikrinti visuomenės interesus riboti ar sustabdyti komercinius srautus, daugiau kaip 50 MW komercinių srautų, generacijos pokyčius, atjungti vartotojus vadovaudamasis avariniu planu ir perdavimo tinklų operatoriaus nustatyta tvarka;

10.7. reikalauti atlyginti finansinius nuostolius ar kompensuoti jam padarytą žalą;

10.8. įsikišti į elektros energijos rinkos veiklą, jei kyla pavojus elektros energetikos sistemos stabilumui ir patikimam darbui;

10.9. kontroliuoti, tikrinti, atlikti bandymus įrenginių, susijusių su papildomų paslaugų pirkimu.

11. Perdavimo tinklų naudotojai turi teisę:

11.1. iš perdavimo tinklų operatoriaus ir kitų rinkos dalyvių gauti savo tiesioginėms funkcijoms vykdyti reikiamą informaciją;

11.2. dalyvauti papildomų paslaugų rinkoje teikiant perdavimo tinklų operatoriui papildomas paslaugas;

11.3. dalyvauti elektros energijos rinkoje;

11.4. imtis reikiamų veiksmų (suderinus su perdavimo tinklų operatoriumi), kai kyla pavojus tinklų vientisumui;

11.5. iš perdavimo tinklų operatoriaus gauti savo elektros energijos balanso ataskaitas.

12. Skirstymo tinklų operatorius turi teisę:

12.1. iš gamintojų ir vartotojų, prijungtų prie skirstymo tinklų, gauti elektros energijos rodmenis ir kitą informaciją, reikalingą jo funkcijoms vykdyti;

12.2. reikalauti iš esančių ir potencialių vartotojų informacijos, kuri reikalinga trečiajai šaliai naudojantis skirstymo tinklais;

12.3. rekonstruoti esamus ir tiesti naujus skirstymo tinklus.

III. PRIJUNGIMO PRIE TINKLŲ SĄLYGOS IR TVARKA

13. Prijungimo prie tinklų sąlygų ir tvarkos tikslas yra užtikrinti saugų ir patikimą sistemos darbą, maksimaliai tenkinant sistemos naudotojų reikalavimus. Perdavimo tinklų operatorius bei skirstomųjų tinklų operatorius turi viešai skelbti prijungimo ir pasinaudojimo tinklais tvarką.

14. Tinklų naudotojai savo įrenginius privalo įrengti pagal Elektros įrenginių įrengimo taisykles ir prijungti prie tinklų pagal šio Kodekso nuostatas, pagal naujų tinklo naudotojų elektros įrenginių prijungimo tvarką ir kitus atitinkamus techninius norminius dokumentus bei tinklų operatoriaus tinklų plėtros koncepciją.

15. Prijungimo riba turi būti detaliai aprašoma prijungimo sutartyje.

16. Susitarime dėl įrenginių valdymo tarp tinklų operatoriaus ir naudotojo turi būti numatyta:

16.1. įrenginių priskyrimas pagal esančius valdyme ir esančius žinioje;

16.2. tinklų operatoriaus kompetencija dėl įrenginių valdymo ir perjungimo operacijų;

16.3. perjungimų vykdymas ir koordinavimas;

16.4. apsaugų diegimas ir eksploatacija;

16.5. atsakingi asmenys už valdymą, priežiūrą.

17. Pagal prijungimo prie tinklų ir naudojimosi tinklais sąlygas turi būti sudaryta sutartis dėl prijungimo prie tinklų bei rekomenduojama sudaryti naudojimosi tinklais sutartį.

18. Sudarant sutartis dėl perdavimo tinklų operatoriaus perkamų papildomų paslaugų, turi būti nurodyta įpareigojimų tvarka, susitarimai dėl kainų.

19. Rekomenduojama riba tarp perdavimo tinklų ir skirstomųjų tinklų arba tarp tinklų ir naudotojo yra komutacinis aparatas, kuris jungia perdavimo ir skirstomuosius tinklus arba tinklus ir vartotoją, jei įstatymu ar šalių susitarimu nenustatyta kitaip.

20. Viešai skelbiamoje prijungimo prie tinklų tvarkoje turi būti išdėstyta, kokie dokumentai turi būti pateikti norint būti prijungtam prie tinklų, papildomos informacijos gavimo tvarka, klaidų ištaisymo tvarka, tinklų operatoriaus sprendimo priėmimo tvarka, atitaisymo kriterijai, kas gali būti nustatyta prijungimo sąlygose bei per kiek laiko jos turi būti įvykdytos.

21. Perdavimo tinklų operatorius turi pasiūlyti patikimą perdavimo tinklų naudotojo prijungimo prie perdavimo tinklų schemą. Turi būti nurodyti techniniai ir darbiniai duomenys, tarp jų:

21.1. prijungimo prie elektros tinklų leistinoji galia;

21.2. atidalijimo koordinavimas;

21.3. apsaugos schema;

21.4. minimali ir maksimali trumpo jungimo srovė;

21.5. automatinio sinchronizavimosi sąlygos;

21.6. nulinio taško prijungimas;

21.7. reaktyviosios galios kompensavimas;

21.8. dalyvavimas užkertant kelią avarijoms ir jas likviduojant: automatinis dažninis nukrovimas, nukrovimo automatika, galios ir energijos ribojimai;

21.9. teikiamos papildomos paslaugos;

21.10. reikalavimai komercinei apskaitai, matavimams, informacinėms technologijoms, informacijos mainams;

21.11. darbo reglamentas esant didelėms avarijoms.

22. Pagal tinklų naudotojo pageidavimą būti prijungtam prie tinklų operatorius privalo patikrinti, ar numatomame prisijungimo prie tinklų taške yra techninės galimybės užtikrinti naujo naudotojo prijungimą nepažeidžiant kitų naudotojų ir vartotojų interesų bei elektros energetikos sistemos funkcionavimo patikimumo.

23. Svarstant prijungimo prie perdavimo tinklų sąlygas, turi būti įvertintas n-1 saugumo kriterijaus reikalavimas. Naudotojų prijungimas ir prijungimo sąlygos gali skirtis priklausomai nuo n-1 kriterijaus užtikrinimo sąlygų.

24. Neįvykdžius techninių reikalavimų, tinklų operatorius, atlikęs analizę ir įvardijęs priežastis, pateikia atsisakymo duoti leidimą prisijungti prie tinklų dokumentą.

25. Elektros tinklų naudotojas turi pateikti tinklų operatoriui visus techninius ir darbinius duomenis, reikalingus prijungimui įvertinti bei bendradarbiauti ieškant techninio sprendimo.

26. Naudotojas privalo diegti įrangą ir ją eksploatuoti pagal Lietuvos Respublikoje galiojančias technines taisykles, instrukcijas, standartus.

27. Tinklų operatorius prijungimo sutartyje nustatytoms prijungimo charakteristikoms ir reikalavimams patikrinti, jei sutartyje nenurodyta kitaip, atlieka priėmimo bandymus.

28. Personalas, naudotojo įdarbintas darbui su elektros įrenginiais, turi turėti atitinkamą kvalifikaciją. Personalas, atliekantis elektros įrenginių valdymo operacijas, turi turėti ryšio priemones, kurių pagalba tinklų ar sistemos operatorius galėtų bet kuriuo metu susisiekti su jais.

29. Naudotojo atliekami techniniai prijungimo ar naudojimo pakeitimai, dėl kurių pažeidžiami ankstesni prijungimo prie tinklų reikalavimai, turi būti atliekami pagal tvarką kaip naujas prijungimas prie tinklų.

IV. REIKALAVIMAI REAKTYVIOSIOS GALIOS REGULIAVIMUI

30. Kiekvienas generuojantis šaltinis turi dalyvauti reguliuojant įtampą ir reaktyviąją galią pagal blokų technines charakteristikas, suderintas su perdavimo sistemos operatoriumi.

V. REIKALAVIMAI TINKLŲ IR SISTEMOS APSAUGAI

31. Leidžiamas tinklų elementų atjungimas įtariant ar esant juose gedimui, siekiant juos apsaugoti nuo sugadinimo ir siekiant išvengti avarijos išplitimo.

32. Tinklų darbo patikimumui užtikrinti būtina įdiegti tinklų elementų apsaugas atsižvelgiant į tinklų topologiją, tinklų valdymo sąlygas, būklę, ryšius su kitais tinklais.

33. Apsaugos turi užtikrinti galimybę valdyti įtampos, srovių ir dažnio reikšmių nukrypimus (padidėjimus ar sumažėjimus) nuo leistinų ribų.

34. Tinklų apsaugos, darančios įtaką kitų tinklų darbui, turi būti diegiamos koordinuojant ir suderinant su atitinkamais tinklų operatoriais.

35. Tinklų apsaugų darbą koordinuoja perdavimo ir skirstomųjų tinklų operatorius pagal savo kompetenciją.

36. Jei tinklų apsauga, esant trikdžiui ar avarijai, negali garantuoti patikimo veikimo ir avarijos lokalizavimo, tai turi būti numatomos atitinkamos apsaugos, veikiančios neįsijungus pagrindinei apsaugai.

37. Automatiniai sinchronizuojantys įtaisai turi būti įrengti sąsajose su generuojančiais šaltiniais ir perdavimo sistemos operatoriaus nurodytose vietose.

VI. INFORMACIJOS MAINAI PRIJUNGIMUI PRIE TINKLŲ

38. Informacijos mainų apimtys, mechanizmas, tvarka, formatai turi būti nustatyti dvišalėje prijungimo sutartyje.

39. Tinklų naudotojų įranga turi būti aprašyta tinkamu būdu, kad leistų tinklų operatoriui įvertinti prijungimo schemą, planuoti tinklų plėtojimą. Tam tinklų naudotojas turi pateikti visus skaičiavimams ir vertinimui reikalingus duomenis.

40. Planuodamas tinklus, tinklų operatorius turi įvertinti įtampos stabilumą, reaktyviosios galios reguliavimą, apkrovas, perjungimų tinkluose galimybes, vykdymą. Aktyviosios ir reaktyviosios galios reguliavimas turi būti vertinamas maksimalių ir minimalių apkrovų dienoms bei valandoms.

VII. BŪTINOS PRIEMONĖS KEIČIANTIS TINKLŲ KONFIGŪRACIJAI

41. Sistemos naudotojai ir perdavimo tinklų operatorius privalo informuoti vienas kitą apie pokyčius tinkluose, įrenginiuose bei parametruose, kurie turi įtaką tinklų patikimam darbui ir teikiamoms paslaugoms. Esant reikalui gali būti koreguojama dvišalė prijungimo sutartis.

42. Esant pokyčiams, darantiems įtaką tinklų darbui, tinklų operatorius privalo įvertinti atsiradusius pokyčius ir, esant reikalui, imtis reikiamų priemonių ar veiksmų.

43. Tinklų operatorius, nesant galimybei įvertinti pakeitimus ar įtardamas dėl pakeitimų galimo neigiamo poveikio, gali nepritarti ar uždrausti šiuos pakeitimus. Pakeitimai gali būti neleidžiami laikotarpiui, kol tinklų operatorius įdiegs reikalingas priemones ar atliks veiksmus neigiamiems pokyčiams išvengti ar sumažinti. Tinklų operatorius gali pateikti papildomas sąlygas dėl pakeitimų.

44. Tinklų operatorius gali remtis ir daryti išvadas iš gaunamos matavimų informacijos.

VIII. APSKAITOS, MATAVIMŲ IR INFORMACIJOS MAINŲ DIEGIMAS

45. Nuosavybės su perdavimo tinklais ribose ir stambių vartotojų prijungimo vietose turi būti matuojama ir registruojama aktyvioji ir reaktyvioji elektros energija (MWh, MVArh). Duomenys turi būti matuojami ir registruojami ne rečiau kaip kas 1 valandą. Matavimo taškai gali nesutapti su nuosavybės riba. Tuomet šalys sutartimi nustato elektros energijos apskaitos metodą ant nuosavybės ribos pagal esamus matavimo taškus.

46. Bendru atveju perduodamos elektros galia ir energija turi būti matuojama kiekviename jungimosi prie perdavimo tinklų taške, jungiamose linijose tarp skirstomųjų tinklų, linijose su kaimyninėmis elektros energetikos sistemomis bei vartotojų prijungimo prie tinklų vietose.

47. Apskaitos taškų apskaitos priemonės įrengiamos ir patikrinamos pagal Techninius reikalavimus elektros energijos apskaitos prietaisams.

48. Duomenys, kurie turi būti pateikiami perdavimo tinklų operatoriui, turi būti perduodami perdavimo tinklų operatoriaus nurodytu ryšio protokolu, forma ir tvarka. Duomenys, kurie turi būti pateikiami skirstomųjų tinklų operatoriui, turi būti perduodami skirstomųjų tinklų operatoriaus nurodytu ryšio protokolu ir tvarka. Vietose, kuriose reikalingi duomenys perdavimo tinklų operatoriui ir skirstomųjų tinklų operatoriui, minėtos šalys gali susitarti dėl bendro duomenų perdavimo protokolo.

49. Perdavimo tinklų operatorius ir skirstomųjų tinklų operatorius atsakingi už tai, kad komercinei apskaitai būtų naudojami Lietuvoje sertifikuoti skaitikliai, srovės ir įtampos transformatoriai.

50. Turi būti užtikrintas pakankamas komercinės apskaitos informacijos duomenų bazės saugumas ir patikimumas.

51. Jei pastebėta, kad skaitikliai veikė ne pagal nustatytus tikslumo reikalavimus ar visai neveikė, tai klaidos turi būti užfiksuojamos, o praeities duomenys turi būti ištaisomi tiek, kiek tai pagrįstai įmanoma.

52. Tinklų operatorius turi užtikrinti, kad visi reikiami duomenys būtų renkami ir fiksuojami pagal galiojančius standartus ir tvarką.

53. Apskaitai naudojami srovės transformatoriai turi atitikti užduotus reikalavimus apskaitoms taškams pagal Techninius reikalavimus elektros energijos apskaitos prietaisams ir Elektros įrenginių įrengimo taisyklėse.

54. Visos suinteresuotos šalys turi turėti galimybę gauti komercinės apskaitos duomenis.

IX. BENDRIEJI TECHNINIŲ REIKALAVIMŲ GENERUOJANTIEMS ŠALTINIAMS TAIKYMO PRINCIPAI

55. Visos techninės priemonės, susijusios su generuojančio šaltinio prijungimu, neturi bloginti tinklų darbo patikimumo ir sistemos stabilumo.

56. Šie reikalavimai galioja visiems generuojantiems šaltiniams, prijungtiems prie perdavimo tinklų arba prie skirstomųjų tinklų, jei jų maksimali generuojama galia yra 5MW ir daugiau. Konkretūs reikalavimai turi būti užfiksuoti dvišalėse prisijungimo sutartyse. Šie reikalavimai yra būtina sąlyga generuojančių šaltinių darbui tinkluose.

57. Sistemos patikimam darbui nenormaliomis sąlygomis užtikrinti kai kuriuose generuojančiuose šaltiniuose turi būti įvykdyti papildomi reikalavimai.

58. Elektrinė perdavimo sistemos operatoriaus nurodymu privalo diegti priemones ir teikti papildomas paslaugas sistemos darbo stabilumui užtikrinti. Šios priemonės nustatomos sutartyje dėl papildomų paslaugų teikimo ir atitinkamai kompensuojamos elektrinei.

59. Papildomi reikalavimai ir su tuo susijusios išlaidos turi būti suderintos sutartimis tarp perdavimo tinklų operatoriaus ir elektrinės.

60. Kiti paaiškinamieji dokumentai, rekomendacijos, standartai išaiškina bei detalizuoja šiuos reikalavimus ir yra privalomi vykdyti.

X. REIKALAVIMAI SINCHRONIZACIJAI

61. Generatorius gali būti prijungtas prie tinklų tik sistemos operatoriui leidus.

62. Įrengti sinchronizuojantys įtaisai turi leisti generatoriui prisijungti šiais atvejais:

62.1. normalus darbas (generuojančio šaltinio paleidimas);

62.2. sinchronizacija savosioms reikmėms maitinti;

62.3. sinchronizacija su „užgesintu“ rajonu.

63. Sutartimis tarp tinklų operatorių ir elektrinių turi būti nustatyti savųjų reikmių šaltinių patikimumo reikalavimai, išskyrus atvejus, kai yra keli savųjų reikmių šaltiniai iš skirtingų prijungimo vietų.

XI. REIKALAVIMAI GENERUOJANČIŲ ŠALTINIŲ APSAUGOMS

64. Generuojančių šaltinių apsauga turi turėti pirmenybę prieš reguliavimą ir privalo atjungti generuojantį šaltinį nuo tinklų atsiradus nenormaliai darbo būsenai ar sutrikus reguliavimui. Tai ypač taikoma atsiradus trumpiesiems jungimams, įžemėjimams.

65. Generuojančio šaltinio apsauga turi būti suderinta tarp tinklų operatoriaus ir elektrinės. Taip pat turi būti įvertinti apsaugų ir jungtuvų sutrikimai.

XII. INFORMACIJOS MAINAI TARP PERDAVIMO TINKLŲ IR ELEKTRINĖS

66. Techninė įranga iš elektrinės perdavimo sistemos operatoriui turi užtikrinti šios informacijos perdavimą realiu laiku:

66.1. komutacinių aparatų padėčių telesignalai, reikalingi tinklų būklei įvertinti ir elektros energetikos sistemos darbui analizuoti;

66.2. esamos techninės būklės matuojami dydžiai.

67. Techninė įranga iš perdavimo sistemos operatoriaus elektrinei turi užtikrinti šios informacijos perdavimą realiu laiku:

67.1. aktyviosios galios reguliavimo komandos;

67.2. reaktyviosios galios nurodytas dydis grafiko pavidalu arba momentinis įtampos ir reaktyviosios galios dydis;

67.3. komutacinių aparatų padėčių telesignalai, jei jie yra būtini generuojančio šaltinio darbui;

67.4. įtampos, aktyviosios ir reaktyviosios galios srautų momentinės reikšmės prijungimo prie perdavimo tinklų vietose.

XIII. REIKALAVIMAI AKTYVIOSIOS GALIOS GAMYBAI

68. Generuojančio šaltinio generuojamą galią turi būti galima keisti ne mažesniu kaip 1MW/min. greičiu visu jo darbo diapazonu nuo minimalios stabilios generuojamos galios iki maksimalios generuojamos galios.

69. Naujiems statomiems generuojantiems šaltiniams ar visiškai rekonstruojamuose generuojančiuose šaltiniuose turi būti galima keisti generuojamą galią visu darbiniu diapazonu ne mažesniu kaip 2% PN/min. (PN – nominali galia) greičiu.

70. Perdavimo tinklų operatorius sutartyje su elektrine turi užfiksuoti galimus generuojamos galios keitimo greičius. Turi būti nurodomi normalaus ir forsuoto reguliavimo greičiai.

71. Kiekvienas generuojantis šaltinis turi turėti galimybę dirbti sumažinta generuojama galia. Elektrinė sutartyje su perdavimo tinklų operatoriumi suderina minimalų stabilų generuojamos galios dydį.

XIV. REIKALAVIMAI PIRMINIO REGULIAVIMO ĮRENGINIAMS

72. Naujai statomi ar visiškai rekonstruojami generuojantys šaltiniai, kurių nominali galia yra didesnė nei 50 MW, ar hidrauliniai šaltiniai, kurių nominali galia didesnė nei 10 MW, turi turėti pirminio reguliavimo galimybę.

73. Generuojantys šaltiniai, kurių nominali galia mažesnė nei 50 MW (hidrauliniai – mažesnė nei 10 MW), gali būti įtraukti į pirminį reguliavimą. Sprendimą dėl to priima perdavimo sistemos operatorius.

74. Generuojantys šaltiniai, įtraukti į pirminį reguliavimą, turi tenkinti šiuos pagrindinius reikalavimus:

74.1. pirminio reguliavimo diapazonas turi būti ne mažesnis kaip ± 2% nominalios galios;

74.2. reguliatoriaus neveikimo zonos nustatymas turi būti keičiamas pagal perdavimo sistemos operatoriaus nurodymus;

74.3. generuojantis šaltinis turi būti pajėgus per 30 sekundžių pasiekti reikiamą pirminio reguliavimo dydį ir išlaikyti jį ne mažiau kaip 15 minučių;

74.4. praėjus 15 minučių po pirminio reguliavimo aktyvavimo, generuojantis šaltinis vėl turi būti pasiruošęs atlikti pirminį reguliavimą, jei dažnis pasieks nustatytą nuokrypį;

74.5. nejautrumo zona turi būti ne didesnė nei ±10 mHz.

XV. REIKALAVIMAI ANTRINIO REGULIAVIMO ĮRENGINIAMS

75. Visi generuojantys šaltiniai gali pasiūlyti ir palaikyti antrinio reguliavimo ir rezervo galią pagal perdavimo sistemos operatoriaus taisykles. Išlaidas dėl antrinio reguliavimo ar galios rezervo palaikymo kompensuoja perdavimo tinklų operatorius pagal dvišales sutartis dėl papildomų paslaugų teikimo.

76. Sutartyje tarp elektrinės ir perdavimo tinklų operatoriaus turi būti nustatytas antrinio reguliavimo (antrinio reguliavimo galios rezervo) diapazonas, galios keitimo greitis, galios reguliavimo tikslumas, parengties trukmė, techninės galimybės.

77. Perdavimo sistemos operatoriaus reikalavimu panaudotos galios rezervas turi būti aktyvuojamas per sutartą laiką sutartu greičiu.

XVI. GENERUOJANČIŲ ŠALTINIŲ ATJUNGIMAS NUO ELEKTROS TINKLŲ AVARIJOS ATVEJU

78. Perdavimo sistemos operatorius nustato sistemos apsaugos koncepciją tinklų saugumo požiūriu ir numato kontroliuojamus parametrus bei dydžius.

79. Generuojantis šaltinis turi būti automatiškai atjungtas nuo tinklų, jei yra pažeidžiama viršutinė arba apatinė šių darbo parametrų riba:

79.1. dažnio nuokrypio;

79.2. stabilumo praradimo;

79.3. įtampos tinkluose.

80. Elektrinės ar generuojančio šaltinio atjungimas nuo tinklų dėl dažnio paaukštėjimo ar pažemėjimo galimas ne anksčiau negu dažniui pasiekus su perdavimo sistemos operatoriumi suderintą dydį.

81. Generuojančiam šaltiniui praradus statinį ar dinaminį stabilumą, atsiradus asinchroninei eigai, jis turi būti automatiškai atjungiamas nuo tinklų.

82. Esant nestabiliai įtampai 330 kV ar 110 kV tinkle, generuojantis šaltinis gali būti atjungtas savoms reikmėms išsaugoti.

XVII. DINAMINIS IR STATINIS STABILUMAS

83. Elektrinė ir perdavimo sistemos operatorius turi nustatyti reikiamas turbinos/generatoriaus charakteristikas, susijusias su stabiliu generatoriaus ir turbinos valdymu.

84. Tinklų apsaugos turi neleisti arti elektrinės įvykusiems trumpiesiems jungimams sukelti generuojančio šaltinio darbo nestabilumą ar atjungimą nuo tinklų.

85. Generuojantis šaltinis neturi būti atjungiamas nuo tinklų tol, kol įtampa tinkluose yra padidėjusi/sumažėjusi iki dydžio, suderinto su perdavimo sistemos operatoriumi.

86. Tolimas trumpasis jungimas neturi daryti įtakos generuojančio šaltinio darbui ir jį atjungti.

87. Fazių ir galios švytavimas neturi sukelti galios sumažėjimo generuojančiame šaltinyje.

88. Elektrinės turi suderinti su perdavimo sistemos operatoriumi visas katilų, turbinos/generatoriaus valdymo charakteristikas, kurios daro įtaką sistemos stabilumui.

89. Turbinos/generatoriaus užduotas valdymo būdas neturi sukelti fazių svyravimo ir galios švytavimų.

XVIII. GENERAVIMO ŠALTINIŲ DARBAS AVARIJOS METU

90. Naujai statomi generuojantys šaltiniai turi būti suprojektuoti taip, kad jie galėtų išsidalyti darbui į savąsias reikmes iš bet kurio darbinio taško.

91. Generuojantis šaltinis, išsidalijęs darbui į savąsias reikmes, iki sinchronizacijos su tinklais turi būti pajėgus dirbti ne trumpiau negu 3 valandas.

92. Perdavimo sistemos operatoriui reikalaujant, generuojantis šaltinis turi sugebėti išsidalyti į izoliuotą rajoną. Tam turi būti paruošta atitinkama įranga ir apsaugos, kurių išlaikymą kompensuoja perdavimo tinklų operatorius. Išsidalijęs generuojantis šaltinis tokiomis sąlygomis turi būti pajėgus dirbti neribotą laiką. Pageidautina, kad išsidalijęs generuojantis šaltinis sugebėtų kompensuoti staigius apkrovos pasikeitimus iki 10% nominalios galios.

93. Elektrinė, jei to reikalauja perdavimo sistemos operatorius, turi paruošti generuojantį šaltinį taip, kad jis sugebėtų startuoti po visiško elektros sistemos „užgesimo“. Pagal dvišalę šios papildomos paslaugos tiekimo sutartį perdavimo tinklų operatorius gali kompensuoti elektrinei išlaidas, susidariusias įgyvendinus reikalaujamas priemones.

94. Kiekviena elektrinė privalo paruošti detalų ir aiškų veiksmų planą, elektros energetikos sistemoje įvykus totalinei avarijai ar iš dalies jai „užgesus“. Šis planas privalo būti suderintas su avariniu planu, kurį parengia perdavimo sistemos operatorius.

95. Periodiškai turi būti atliekami bandymai, t. y. imituojamas visiškas ar dalinis elektros energetikos sistemos „užgesimas“. Šiuose bandymuose turi dalyvauti elektrinių ir elektros tinklų personalas.

XIX. REIKALAVIMAI MAŽIEMS GENERAVIMO ŠALTINIAMS

96. Mažų generuojančių šaltinių (iki 5 MW) operatoriai privalo gauti prisijungimo prie tinklų technines sąlygas iš atitinkamo skirstomųjų tinklų operatoriaus. Generuojančio šaltinio prijungimas prie tinklų galimas tik įvykdžius nurodytas technines sąlygas ir gavus tinklų operatoriaus leidimą.

97. Skirstomųjų tinklų operatoriai privalo rinkti, o mažų generuojančių šaltinių operatoriai pateikti informaciją apie elektros energiją, tiekiamą į tinklus iš mažų generuojančių šaltinių, prijungtų prie skirstomųjų tinklų, dvišalėje sutartyje nustatytais terminais.

98. Automatiniai gamintojai privalo tinklų operatoriams pateikti duomenis apie savo reikmėms pagamintos elektros energijos kiekį.

XX. PRISIJUNGIMO PRIE TINKLŲ TECHNINIŲ SĄLYGŲ ĮVYKDYMO PRIEŽIŪRA

99. Dvišalėje prijungimo prie tinklų sutartyje tarp elektrinės ir tinklų operatoriaus turi būti sutartas techninės dokumentacijos pateikimas, informacijos mainų apimtys.

100. Priėmimo bandymai turi pademonstruoti charakteristikas ir parametrus, kurie buvo sutarti prijungimo sutartyje.

101. Parametrų, kurie negali būti patikrinti generuojančio šaltinio normalaus darbo metu, patikrinimo bandymų dažnumas turi būti ribojamas. Tokių bandymų periodiškumą tarpusavyje suderina tinklų operatorius ir elektrinė.

102. Elektrinė ir tinklų operatorius abipusiu susitarimu gali keisti prijungimo sutartyje užfiksuotus parametrus, charakteristikas. Pakeitimai turi būti patikrinami atliekant bandymus, jei nesutarta kitaip.

XXI. BALANSO RAJONO FORMAVIMO PRINCIPAI

103. Atskirus elektros energijos balanso rajonus sudaro tiekėjai ir gamintojai, o nacionaliniu mastu – perdavimo sistemos operatorius. Tiekėjas, remdamasis su vartotojais ir gamintojais sudarytomis elektros energijos tiekimo dvišalėmis sutartimis, pagal kurias valandinis planuojamas elektros energijos poreikis lygus gamintojo tą valandą pagamintos elektros energijos kiekiui, planuoja ir yra atsakingas už savo suplanuoto poreikio grafiko vykdymą prieš perdavimo tinklų operatorių (arba kitą elektros rinkos dalyvį), su kuriuo privalo sudaryti balansavimo sutartį natūraliai susidarantiems elektros energijos poreikio nukrypimams kompensuoti. Gamintojas, remdamasis sudarytomis elektros energijos tiekimo dvišalėmis sutartimis su tiekėjais, pagal kurias valandinis elektros energijos gamybos kiekis lygus valandiniam tiekėjo pateiktos elektros energijos kiekiui, planuoja ir yra atsakingas už savo suplanuoto gamybos grafiko vykdymą prieš perdavimo tinklų operatorių (arba kitą elektros rinkos dalyvį), su kuriuo privalo sudaryti balansavimo sutartį natūraliai susidarantiems elektros energijos gamybos nukrypimams kompensuoti.

104. Kiekvienas tiekėjas/gamintojas, kaip balanso rajonas, apibūdinamas atitinkamo poreikio/gamybos apskaitų, kurių rodmenų suma nusako tiekėjo/gamintojo suminį poreikį/gamybą, visuma.

105. Perdavimo tinklų operatorius yra atsakingas už kiekvieno balanso rajono, kuris turi balansavimo sutartį su perdavimo tinklų operatoriumi, pateiktų apskaitos duomenų apdorojimą.

Nacionalinis elektros energetikos sistemos balansas planuojamas ir valdomas bei balanso ataskaita sudaroma pagal Nacionalinio balanso planavimo ir valdymo nuostatus.

106. Kiekvieno balanso rajono vidaus apkrovų ir/ar generacijų vidaus apskaitos duomenis pagal skirstomųjų tinklų pateiktus apskaitos rodmenis apdoroja atitinkamas tiekėjas arba gamintojas, atsakingas už savo elektros energijos balansą.

107. Balanso rajonas gali būti sukurtas tiekėjų vartojimo ir/arba gamintojų gamybos darbo grafikams administruoti.

108. Visi tiekėjai, laisvieji vartotojai ir gamintojai privalo turėti vieną balansavimo sutartį su tiekėju, balanso rajonu arba su perdavimo tinklų operatoriumi.

109. Balansavimas apima tą apkrovos/generacijos dalį, kuri nukrypsta nuo iš anksto suplanuoto poreikio/gamybos grafikuose valandinio elektros energijos suvartojimo/gamybos kiekio.

110. Perdavimo tinklų operatorius turi kompensuoti balanso rajonų ne balansus (suminį visų balanso rajonų valandinį elektros energijos perteklių ar trūkumą), palaikydamas nacionalinį elektros energijos balansą prieš kitų elektros energetikos sistemų perdavimo tinklų operatorius.

111. Elektros energijos balansas skaičiuojamas palyginant faktinį prekybos valandą pagamintą/suvartotą elektros energijos kiekį su atitinkamos prekybos valandos planiniu gamybos/suvartojimo grafiku.

112. Sistemos naudotojas gali pakeisti balanso rajoną savo poreikiui/generacijai balansuoti. Apie balansavimo sutarties nutraukimą ir apie sudaromą balansavimo sutartį su kitu balanso rajonu naudotojas turi pranešti atitinkamiems balanso rajonams prieš mėnesį.

113. Balanso rajonai yra sąsaja tarp perdavimo tinklų operatoriaus ir sistemos naudotojo. Balanso rajonas perdavimo tinklų operatoriui privalo pranešti:

113.1. apkrovos/generacijos grafikų bei apskaitos taškų priskyrimą atitinkamam balanso rajonui;

113.2. elektros energijos balanso su kitais balanso rajonais, esančiais perdavimo sistemos operatoriaus valdymo rajone, grafikus.

114. Perdavimo sistemos operatorius parengia kiekvieno balanso rajono, atsakingo už savo balansą prieš perdavimo sistemos operatorių, balanso ataskaitą, pateikdamas gamybos/suvartojimo ne balansus.

115. Perdavimo tinklų operatorius turi teisę nutraukti balansavimo sutartį, balanso rajonui pažeidus šio Kodekso reikalavimus ar išaugus neapmokėtai sąskaitai už suteiktas paslaugas. Perdavimo tinklų operatorius, nutraukdamas balansavimo sutartį su balanso rajonu, privalo nedelsdamas informuoti pastarojo balanso rajono vartotojus, gamintojus ir tiekėjus bei skirstomųjų tinklų operatorių apie balansavimo sutarties nutraukimą ir šių rinkos dalyvių priskyrimą kitam balanso rajonui.

XXII. ENERGIJOS PERSIUNTIMAS VARTOTOJAMS PER BALANSO RAJONUS

116. Balanso rajonai ateinančios paros tiekimo grafikus perdavimo sistemos operatoriui pateikia perdavimo tinklų operatoriaus nustatyta tvarka. Tiekimo grafikai turi būti valandiniai ir visai parai.

117. Visus elektros energijos tiekimo grafikus tarp balanso rajonų perdavimo sistemos operatoriaus valdomame rajone bei tarp perdavimo sistemos operatoriaus valdomo rajono ir kitų elektros energetikos sistemų perdavimo sistemų operatorių privalo registruoti perdavimo sistemos operatorius.

118. Balanso rajonas perdavimo sistemos operatoriui privalo pateikti šiuos valandinius duomenis:

118.1. elektros energijos balanso grafikus su kitais balanso rajonais tame pačiame valdymo rajone;

118.2. elektros energijos balanso grafikus su balanso rajonais, esančiais kituose valdymo rajonuose;

118.3. elektros energijos pirkimo grafikus iš gamintojų, o gamintojai – atitinkamai elektrinių;

118.4. vartotojų elektros energijos suvartojimo grafikus.

119. Elektrinių operatoriai yra operatyviai pavaldūs perdavimo sistemos operatoriui. Elektros energijos gamybos grafikai turi būti pateikiami perdavimo sistemos operatoriui atskirai.

120. Tais atvejais, kai naudotojui tiekiama elektros energija iš kelių balanso rajonų, naudotojas privalo laiku pranešti perdavimo sistemos operatoriui elektros energijos tiekimo grafikus iš kiekvieno balanso rajono bei informuoti, su kuriuo balanso rajonu sudaryta balansavimo sutartis.

121. Visuomeninis tiekėjas privalo laiku pranešti perdavimo sistemos operatoriui elektros energijos tiekimo grafikus iš kiekvieno balanso rajono, taip pat informuoti, su kuriuo balanso rajonu sudaryta balansavimo sutartis.

122. Balanso rajonas atsakingas už pateiktą tiekimo grafiką. Esant nesutapimams tarp balanso rajonų grafikų, perdavimo sistemos operatorius turi pareikalauti iš balanso rajonų, kad grafikai būtų patikslinti. Nesant galimybei patikslinti tiekimo grafiko nustatoma, kad bus vykdomas elektros energiją gaunančios pusės grafikas arba perdavimo sistemos operatoriaus nustatytas grafikas.

123. Balanso rajonas gali pateikti perdavimo sistemos operatoriui ir papildomą informaciją apie elektros energijos gamybą/suvartojimą, tiekimo galimybes. Ši informacija padės perdavimo sistemos operatoriui parengti ir saugiai bei patikimai vykdyti elektros energetikos sistemos valdymą.

124. Ateinančio mėnesio, savaitės, paros tiekimo grafikai turi būti rengiami, derinami ir koreguojami perdavimo sistemos operatoriaus nustatyta tvarka.

125. Perdavimo sistemos operatorius nustato tiekimo grafikų pateikimo registruoti formatus ir tvarką.

126. Veikiančiam generuojančiam šaltiniui sustojus dėl avarijos, perdavimo sistemos operatoriaus nustatyta tvarka gali būti keičiami tiekimo grafikai. Tiekimo grafikas gali būti keičiamas ir tuo atveju, jei elektros energijos suvartojimas yra daug didesnis/mažesnis nei suplanuotas.

127. Perdavimo sistemos operatorius turi teisę keisti elektros energijos tiekimo grafikus, jei tai reikalinga elektros energetikos sistemos saugumui užtikrinti. Apie pakeistą tiekimo grafiką yra informuojamas balanso rajonas.

128. Balanso ataskaitoms sudaryti skirstomųjų tinklų operatorius turi pateikti perdavimo sistemos operatoriui visus reikiamus apskaitos duomenis.

129. Balanso rajono per vėlai pateiktas tiekimo grafikas gali būti perdavimo sistemos operatoriaus netvirtinamas. Tokiais atvejais perdavimo sistemos operatorius nustato balanso rajono tiekimo grafiką, o atsiskaitoma už elektros energiją pagal balansavimo sutartį.

130. Visi elektros energijos balanso grafikai turi būti suderinti su perdavimo sistemos operatoriumi ir galioja tik jam patvirtinus.

XXIII. BALANSO ATASKAITOS SUDARYMAS

131. Perdavimo sistemos operatorius atsakingas už nacionalinio elektros energijos balanso ir perdavimo tinklų vidaus elektros energijos balanso skaičiavimą ir ataskaitos pateikimą kiekvienam balanso rajonui, turinčiam balansavimo sutartį su perdavimo tinklų operatoriumi.

132. Nenumatytų tiekimo grafikuose poreikio ir generacijos apimčių skaičiavimai yra atliekami nacionalinėje elektros energijos balanso ataskaitoje. Nacionalinis balansas yra derinamas tarp perdavimo sistemos operatorių. Nenumatyti elektros energijos tiekimai apskaitomi kiekvienai valandai, o grąžinimas turi būti planuojamas suderinus tarp perdavimo sistemos operatorių.

133. Elektros energijos balansui apskaičiuoti gamintojų ir tiekėjų patiektos elektros energijos valandinės reikšmės turi būti apskaitomos prijungimo prie tinklų vietose ir sąsajose tarp tinklų.

134. Balanso ataskaitai turi būti naudojami komercinių skaitiklių rodmenys. Preliminarūs ataskaitų rezultatai gali būti gaunami panaudojus ir kitus turimus duomenis. Duomenų surinkimas turi būti automatizuotas, patikimas ir be klaidų. Galutinės balanso ataskaitos duomenys turi būti suderinti tarp visų naudotojų.

135. Realiu laiku naudojami komercinės apskaitos duomenys turi būti tikrinami pagal nustatytą tvarką.

136. Balanso ataskaita turi būti sudaroma pagal nustatytą tvarką.

137. Nacionaliniam balansui valdyti perdavimo sistemos operatoriui turi būti pateikta reikiama galios ir energijos matavimų apimtis realiu laiku.

XXIV. PERDAVIMO TINKLŲ PERKROVOS IR SUTRIKIMAI

138. Laikoma, kad tinklas yra perkrautas, jei nėra tenkinamas n-1 saugumo kriterijaus reikalavimas pagal srautų pasiskirstymo skaičiavimus operatyvinio planavimo etape.

139. Jei esant patvirtintiems visiems planuojamiems grafikams perdavimo sistemos operatorius turi pagrindą tikėtis n-1 saugumo kriterijaus netenkinimo, yra laikoma, kad perdavimo tinkluose yra perkrova.

140. Tikėdamasis perkrovos tinkluose, perdavimo sistemos operatorius gali nuspręsti, kuriam laikui, kokiu dydžiu ir kurį dydį reikia pakeisti grafike. Pakeitimai turi būti atliekami iki perkrovai prasidedant.

141. Perkrovimas tinkluose gali atsirasti dėl nenumatytų operatyvinių situacijų arba esant didesnei nei tikėtasi atskirų situacijų įtakai.

142. Perkrovimas gali atsirasti dėl vidaus elektros energijos perdavimo, dėl eksportuojamos, importuojamos ar tranzitu perduodamos elektros energijos.

143. Perdavimo sistemos operatorius kartu su balanso rajonais, gamintojais suderintomis priemonėmis ir veiksmais sprendžia ir pašalina perkrovimus elektros tinkluose.

144. Apie perkrovimus tinkluose ir jų priežastis perdavimo sistemos operatorius turi paskelbti viešai.

145. Perkrovimams pašalinti perdavimo sistemos operatorius gali atlikti reikiamus perjungimus tinkluose, keisti elektros energijos gamybos grafikus, keisti elektros energijos perdavimo, importo/eksporto grafikus. Tai turi būti atliekama nediskriminuojant naudotojų.

XXV. GAMYBOS IR SUVARTOJIMO NE BALANSAS

146. Balanso rajonas yra atsakingas už skirtumo tarp nustatyto suvartojimo/gamybos, importo/eksporto grafiko ir faktinio suvartojimo/gamybos, importo/eksporto per apskaitos periodą (valandą) kompensavimą pagal balansavimo sutartis. Pagal balansavimo sutartį tarp balanso rajono ir perdavimo tinklų operatoriaus balanso ataskaitą turi parengti perdavimo sistemos operatorius. Balanso rajono vidaus balanso ataskaitą pagal sutartis balansavimo paslaugai parengia balanso rajonas.

147. Balanso ataskaitai perdavimo sistemos operatorius turi nustatyti faktines elektros energijos gamybos ir suvartojimo reikšmes per apskaitomąjį laikotarpį (valandą).

148. Kiekvieno apskaitomojo laikotarpio (valandos) ne balansai turi būti apmokėti pagal balansavimo sutartyse nustatytas sąlygas.

149. Balansavimo sutartyje kiekvienam balanso rajonui turi būti nustatomos leistinos ne balanso ribos, tačiau tai nereiškia, kad balanso rajonui nereikia kompensuoti už balansavimą pagal leistinas ne balanso ribas.

150. Siekiant saugaus perdavimo tinklų valdymo, perdavimo sistemos operatorius gali vykdyti šias priemones:

150.1. vienam ar keliems balanso rajonams viršijus leidžiamas ne balanso ribas, perdavimo sistemos operatorius gali padidinti perkamo (palaikomo) galios rezervo dydį, atitinkamai papildomas sąnaudas įtraukdamas į perdavimo tarifą;

150.2. esant didelei sutrikimo perdavimo tinkluose tikimybei, perdavimo sistemos operatorius gali užsakyti papildomą kiekį rezervų, o esant reikalui panaudoti avarinį rezervą;

150.3. esant dideliems ne balansams balanso rajone, viršijantiems leistiną ribą, bei perdavimo sistemos operatoriui nebeturint daugiau reguliavimo galios rezervo, kuriuo būtų galima kompensuoti ne balansus, ir gresiant avarijai, perdavimo sistemos operatorius turi teisę pareikalauti vykdyti vartotojų ribojimus ar atjungimus tame balanso rajone, kuris pažeidė leidžiamas ne balanso ribas.

XXVI. ELEKTROS ENERGIJOS PERSIUNTIMO TECHNOLOGINIAI NUOSTOLIAI

151. Elektros energijos persiuntimo technologinius nuostolius tinkluose kompensuoja atitinkamų tinklų operatoriai.

XXVII. SISTEMINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMO BENDRIEJI PRINCIPAI

152. Sisteminėmis paslaugomis, kurias tinklų operatorius teikia tinklų naudotojams šalia elektros energijos perdavimo ir paskirstymo paslaugų bei kurios lemia tiekiamos elektros energijos kokybę, užtikrinamas saugus ir patikimas elektros energetikos sistemos funkcionavimas.

153. Sistemines paslaugas sudaro:

153.1. dažnio stabilumo palaikymas ir aktyviosios galios ir elektros energijos balanso valdymas bei visų rūšių aktyviosios galios rezervų palaikymas;

153.2. reaktyviosios galios valdymas ir įtampos stabilumo palaikymas;

153.3. avarijų prevencijos priemonių (sisteminės automatikos) diegimas ir eksploatacija;

153.4. avarinio plano sudarymas, elektros energetikos sistemos darbo atnaujinimas po avarijų;

153.5. elektros energetikos sistemos valdymas;

153.6. elektros energijos persiuntimo technologinių nuostolių tinkluose kompensavimas.

154. Nepriklausomai nuo papildomų paslaugų tiekėjų visos sąnaudos, susijusios su suteiktomis sisteminėmis paslaugomis, turi būti įtrauktos į persiuntimo tarifą.

155. Siekiant užtikrinti patikimą tinklų darbą, tinklų operatoriai iš papildomų paslaugų tiekėjų centralizuotai perka atskiras papildomas paslaugas, t. y. tinklų operatorius turi nurodyti, kada ir kurios papildomų paslaugų tiekėjų teikiamos paslaugos turi būti panaudotos.

156. Tinklų operatorius, naudodamasis papildomų paslaugų tiekėjų paslaugomis, turi atsižvelgti į pareikštą paslaugų kainą.

157. Pagal perdavimo sistemos operatoriaus nurodytą tvarką elektrinių operatoriai turi pateikti perdavimo sistemos operatoriui sąrašą generuojančių šaltinių, kurie numatomi dirbti ateinančią savaitę, ir papildomų paslaugų suteikimo galimybes, atsižvelgdami į sudarytas paslaugų teikimo sutartis.

158. Perdavimo tinklų operatorius, naudodamas papildomas paslaugas pagal sudarytas sutartis, turi vadovautis viešai paskelbta tvarka.

XXVIII. DAŽNIO STABILUMO PALAIKYMO PRINCIPAI

159. Perdavimo tinklų operatorius pagal kompetenciją įgaliotas laikyti pakankamą pirminio ir antrinio reguliavimo, momentinį bei avarinį galios rezervą.

160. Perdavimo tinklų operatorius turi imtis reikiamų priemonių, siekdamas užtikrinti maksimalaus galimo elektros energijos kiekio perdavimą, taip pat pirminio ir antrinio reguliavimo bei momentinio galios rezervo perdavimą.

161. Perdavimo tinklų pajėgumas skaičiuojamas:

161.1. maksimaliam galimam galios ir elektros energijos kiekiui perduoti;

161.2. pirminio ir antrinio reguliavimo bei galios rezervui perduoti.

162. Pirminis ir antrinis reguliavimas diegiamas pagal šio Kodekso, Automatinio generacijos valdymo nuostatų reikalavimus ir kitus Lietuvos Respublikoje galiojančius techninius dokumentus.

163. Lietuvos elektros energetikos sistema yra nepriklausomas valdymo rajonas.

164. Lietuvos perdavimo tinklų operatorius yra atsakingas už valdymo rajono funkcionavimą. Jis turi teisę Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka rengti sutartis ar susitarimus su kitų elektros energetikos sistemų perdavimo tinklų operatoriais dėl sistemų lygiagretaus darbo ar prisijungimo prie valdymo bloko sisteminių reikalavimų darbui jungtinėje sistemoje atlikti, koordinuoti ir papildomų paslaugų panaudojimo apskaitai.

XXIX. PIRMINIS REGULIAVIMAS

165. Pagal lygiagretaus elektros energetikos sistemų darbo principus pirminio reguliavimo galios rezervas yra paskirstomas tarp sinchroniškai dirbančių elektros energetikos sistemų. Perdavimo sistemos operatorius yra atsakingas pagal pirminio reguliavimo funkcionavimo nurodytas apimtis.

166. Pirminis reguliavimas turi būti įdiegtas visuose naujai statomuose ar rekonstruojamuose generuojančiuose šiluminiuose šaltiniuose, kurių nominali galia yra per 50 MW, ir hidrauliniuose šaltiniuose, kurių nominali galia yra per 10 MW.

167. Perdavimo tinklų operatorius pagal papildomų paslaugų tiekimo sutartis turi kompensuoti elektrinių operatoriams pirminio reguliavimo techninių įrenginių einamąsias ir paruošimo sąnaudas.

168. Kiekviena elektrinė, kuri įgaliota palaikyti pirminio reguliavimo galimybę, perdavimo sistemos operatoriui pareikalavus privalo įjungti pirminį reguliavimą.

169. Pagal dvišalėse sutartyse nustatytas sąlygas ir generacijos grafiką perdavimo tinklų operatorius turi nuspręsti, kurią elektrinę įtraukti į pirminį reguliavimą ir kuriam laikui.

170. Savaitiniam planui parengti elektrinių operatoriai, atsižvelgdami į pasirašytas sutartis dėl pirminio reguliavimo, perdavimo sistemos operatoriui pateikia pirminio reguliavimo galimybes.

171. Parinkdamas reikiamą pirminį reguliavimą, perdavimo sistemos operatorius turi atsižvelgti į reikiamus pirminio reguliavimo techninius reikalavimus.

172. Pirminių reguliatorių valdymo kokybė turi būti periodiškai atestuojama ir jų funkcionavimas nuolatos tikrinamas, panaudojant tam avarinių procesų, susijusių su aktyviųjų galių balanso pasikeitimais, registravimo duomenis.

XXX. ANTRINIS REGULIAVIMAS

173. Kiekvienas perdavimo sistemos operatoriaus valdymo rajonas, sinchroniškai dirbantis su kitų perdavimo tinklų operatorių valdymo rajonais, privalo užtikrinti nacionalinį balansą tarp generacijos ir suvartojimo, įvertinus elektros energijos perdavimo ir balansavimo susitarimus su kitais valdymo rajonais.

174. Antrinis reguliavimas atlieka šias funkcijas:

174.1. automatinį (rankinį) nurodyto nacionalinio balanso grafiko vykdymą realiu laiku;

174.2. antrinis reguliavimas perima ir tęsia pirminio reguliavimo funkciją, atnaujindamas pirminio reguliavimo galios rezervą nurodyta apimtimi. Antrinis reguliavimas turi veikti tik atsiradus galios ne balansui valdymo rajone;

174.3. sistemos sinchroninio dažnio atnaujinimą iki nurodyto dydžio;

174.4. sinchroninio laiko atkūrimą.

175. Antrinis reguliavimas turi būti panaudojamas momentinio valdymo rajono ne balansui (saldui) kompensuoti. Jis negali būti panaudojamas nenumatytam elektros energijos tiekimui kompensuoti.

176. Antrinio reguliavimo galios ir energijos rezervą gali pateikti elektrinių operatoriai, kurie turi įdiegę atitinkamas technines priemones.

177. Generuojančių šaltinių techninės charakteristikos turi būti užfiksuotos dvišalėje sutartyje tarp perdavimo tinklų operatoriaus ir elektrinės.

178. Pagal generacijos grafiką ir sudarytas dvišales sutartis perdavimo sistemos operatorius gali nuspręsti, kuri elektrinė bus užsakyta antriniam reguliavimui ir kokiam laikotarpiui.

179. Savaitiniam planui parengti elektrinių operatoriai, atsižvelgdami į pasirašytas sutartis dėl antrinio reguliavimo, pateikia perdavimo sistemos operatoriui antrinio reguliavimo galimybes.

180. Antrinis reguliavimas privalo turėti integralinio nukrypimų kompensavimo komponentę. Ši komponentė turi veikti taip, kad dažnis ir valdymo rajono saldas iki nurodyto dydžio būtų atnaujintas be papildomų veiksmų ir manipuliacijų.

181. Įdiegiant naują antrinio reguliavimo įrangą ar ją keičiant, turi būti vykdomi šie reikalavimai matavimo prietaisams ir matavimo periodiškumui:

181.1. tikslumas: 0,5 – 1,0 % aktyviosios galios matavimams;

181.2. 1,0 – 1,5 mHz dažnio matavimams;

181.3. matavimų ciklas: 0,1 – 2 sek.;

181.4. antrinio reguliavimo ciklas: 1 – 2 sek.

182. Informacija, naudojama antriniam reguliavimui, turi turėti rezervinius matavimo ir perdavimo šaltinius ir tam reikiamą įrangą.

183. Atliekant pirminį dažnio ir antrinį reguliavimą, turi būti laikomasi elektros energijos kokybės standarto. Antriniame reguliatoriuje turi būti numatyta koreguoti sinchroninį laiką pagal astronominį laiką.

184. Sistemos balanso antrinis reguliavimas yra atliekamas pagal sistemos balanso nurodytą dydį. Siekiant išvengti staigių svyravimų, turi būti naudojamas tolygus perėjimas (tiese) nuo vienos valandos nurodyto dydžio prie kito. Tam perėjimas prie kitos valandos nurodyto dydžio turi prasidėti 5 minutės iki valandos pradžios ir baigtis 5 minutės po valandos pradžios. Perdavimo sistemos operatorius šį dydį gali keisti.

185. Perėjimą nuo vienos valandos užduoto dydžio prie kito nustato ir valdo perdavimo sistemos operatorius. Ypatingą dėmesį reikia atkreipti į atvejus, kai perėjimas tarp valandų tiekimo dydžių yra 100 MW ir daugiau.

186. Esant didesniems sistemos balanso nuokrypiams, nei gali kompensuoti antrinis reguliavimas, leidžiama naudoti greitai realizuojamą avarinį rezervą.

187. Antrinio reguliavimo kokybė turi būti tikrinama įvykus generatoriaus ar apkrovos sutrikimui, kai jis yra didesnis nei 300 MW.

188. Antrinio reguliavimo rezervo turi pakakti tuo atveju, kai sustoja didžiausias dirbantis generuojantis šaltinis. Tam gali būti sudaryti susitarimai su kitais perdavimo tinklų operatoriais.

XXXI. REAKTYVIOSIOS GALIOS IR ĮTAMPOS REGULIAVIMAS

189. Reaktyviosios galios reguliavimas turi būti atliekamas lokaliai.

190. Už įtampos reguliavimą perdavimo tinkle atsakingas perdavimo tinklų operatorius, skirstymo tinkle – skirstomųjų tinklų operatorius.

191. Prie skirstomųjų ar perdavimo tinklų prijungti vartotojai, elektrinės turi dalyvauti užtikrinant įtampos reguliavimą, koordinuojant tuos tinklus valdančiam operatoriui.

192. Perdavimo tinklų operatorius yra atsakingas už reaktyviosios galios valdymą perdavimo tinkluose. Tinklų operatorius atlieka optimalų reaktyviosios galios srautų ir įtampų valdymą.

193. Reguliuodamas reaktyviąją galią ir įtampas, perdavimo sistemos operatorius turi užtikrinti n-1 saugumo kriterijaus tenkinimą. Atsijungus tinklų elementui ar generuojančiam šaltiniui, įtampos tinkluose ir reaktyviosios galios balansas neturi viršyti leidžiamų ribų.

194. Elektrinės ir skirstomųjų tinklų operatorius pagal perdavimo sistemos operatoriaus nurodymą turi dalyvauti reguliuojant reaktyvinę galią ir įtampą pagal sudarytas prijungimo prie pardavimo tinklų sutartis. Tinklų vietose, kur reguliariai kyla įtampos ribų pažeidimo pavojus, turi būti įdiegtos lokalios reaktyviosios galios kompensavimo priemonės.

195. Kiekvienas generuojantis šaltinis turi tenkinti prijungimo bei papildomų paslaugų teikimo sutartyse suderintus dydžius ir sąlygas.

196. Kiekviena elektrinė privalo valdyti generuojančius šaltinius pagal perdavimo sistemos operatoriaus pareikalautą reaktyviosios galios kompensavimo dydį.

197. Atliekant savaitinį planavimą, elektrinių operatoriai, atsižvelgdami į pasirašytas sutartis, pateikia perdavimo sistemos operatoriui reaktyviosios galios kompensavimo galimybes.

198. Atlikdamas reaktyviosios galios balanso ir įtampų valdymą, perdavimo sistemos operatorius turi užtikrinti reikiamą reaktyviosios galios rezervą.

199. Tinklų operatorius turi turėti veiksmų planą, kai įtampa ar reaktyviosios galios balansas viršija nustatytas ribas.

200. Planuojant tinklus turi būti numatomos pakankamos įtampos stabilumo palaikymo ir reaktyviosios galios reguliavimo priemonės.

201. Atliekant perdavimo tinklų valdymą normaliomis sąlygomis turi būti atliekama:

201.1. įtampų reguliavimas, minimalių ir maksimalių įtampos reikšmių nustatymas;

201.2. įtampos ir reaktyviosios galios optimizavimas;

201.3. reaktyviosios galios balanso palaikymas pagal nurodytas ribas.

202. Reaktyviosios galios balansui ir įtampoms valdyti gali būti panaudojama:

202.1. reaktyviosios galios kompensavimo priemonės (šuntinių reaktorių ar/ir kondensatorių baterijų);

202.2. automatinių transformatorių ir transformatorių atšakų perjungimas;

202.3. reaktyviosios galios kompensavimas generuojančiuose šaltiniuose ir sinchroniniuose kompensatoriuose;

202.4. linijų įjungimas/atjungimas;

202.5. apkrovos atjungimas/įjungimas.

XXXII. SISTEMOS ATNAUJINIMAS PO AVARIJŲ

203. Tinklų operatorius yra atsakingas už saugų tinklų funkcionavimą, įgaliotas diegti avarijų prevencijos priemones, sudaryti avarijų, sutrikimų prevencijos ir likvidavimo planus.

204. Perdavimo tinklų operatorius atsakingas už avarijų sistemoje ir perdavimo tinkluose prevencijos priemonių diegimą, avarinio plano sistemos „užgesimo“ atveju sudarymą bei tinklų ir elektrinių avarinių planų koordinavimą.

205. Prevencinių priemonių vykdytojas gali būti tinklų operatorius, tinklų naudotojas ar kitos sistemos perdavimo tinklų operatorius. Šių paslaugų tiekėjas turi pademonstruoti tinklų operatoriui savo galimybių efektyvumą.

XXXIII. SISTEMOS VALDYMO PASLAUGOS TEIKIMO PRINCIPAI

206. Perdavimo tinklų valdymo svarbiausios funkcijos yra tinklų stebėjimas užtikrinant tinklų saugumą ir darbo patikimumą, perjungimo operacijų perdavimo tinkluose koordinavimas ir vykdymas, įtampos ir reaktyviosios galios reguliavimas, galios ir dažnio reguliavimas, apskaitos įdiegimas ir priežiūra, sisteminių paslaugų tarp perdavimo tinklų operatorių įkainojimas, nacionalinio elektros energijos balanso grafiko parengimas ir valdymas, valdymo rajono generacijos grafiko parengimas, įvykdant pirminio ir antrinio reguliavimo reikalavimus bei palaikant reikiamus galios ir energijos rezervus, reikalavimus avariniam ir šaltajam rezervams. Svarbios funkcijos papildomų paslaugų apimtims nustatyti yra valdymo rajono poreikio prognozė, papildomų paslaugų vykdymo koordinavimas, siekiant užtikrinti teikiamų sisteminių paslaugų kokybę.

207. Skirstomųjų tinklų valdymo svarbiausios funkcijos yra tinklų saugumo ir darbo patikimumo užtikrinimas, perjungimo operacijų skirstomuosiuose tinkluose koordinavimas ir vykdymas, įtampos ir reaktyviosios galios reguliavimas, apskaitos įdiegimas ir eksploatacija.

208. Pagrindines tinklų valdymo funkcijas atlieka atitinkamų tinklų operatorius. Šioms funkcijoms atlikti būtinos įvairios techninės priemonės, tarp jų valdymo, duomenų apdorojimo,

procesų atvaizdavimo priemonės, informacijos perdavimo priemonės, tinklų avarijų prevencijos automatika.

XXXIV. OPERATYVINIO PLANAVIMO PAGRINDINIAI PRINCIPAI

209. Operatyvinis planavimas ir operatyvinis valdymas apima užduotis, susijusias su elektros tinklų darbo koordinavimu, saugumo ir patikimumo trumpalaikiu planavimu, trumpalaikiu elektros energijos balanso planavimu, valdymu.

210. Sistemos būklę nustato perdavimo tinklų operatorius, skirstomųjų tinklų būklę nustato skirstomųjų tinklų operatorius.

211. Operatyvinis valdymas atliekamas pagal galiojančius Lietuvos Respublikos techninius norminius dokumentus (Elektrinių ir elektros tinklų eksploatavimo taisykles, Dispečerinio valdymo nuostatus ir kt.).

212. Operatyvinio planavimo tikslas yra užtikrinti trumpo ir vidutinio laikotarpio aptarnavimo ir remonto darbų bei patvirtintų įrenginių atjungimo/įjungimo grafikų planavimą ir patikimą vykdymą.

213. Perdavimo tinklų operatorius privalo operatyviai planuoti perdavimo tinklų darbą, užtikrindamas n-1 saugumo kriterijų.

214. Atliekant operatyvinį planavimą, turi būti naudojami žinomi ir prognozuojami (numatomi) dydžiai, įvykiai, planuojamas balanso grafikas, įvertinant rezervavimą ir tinklų būseną.

215. Esant reikalui ar būtinumui perdavimo tinklų operatorius gali laikinai nukrypti nuo n-1 saugumo kriterijaus tenkinimo, kai tenka tinklus modifikuoti ar remontuoti.

216. Siekiant užtikrinti n-1 saugumo kriterijaus tenkinimą planuojant įrenginių atjungimus, kai tinklai aptarnaujami ar modifikuojami, perdavimo sistemos operatorius gali pakeisti suderintą elektros energijos gamybos ir perdavimo grafiką.

217. Perdavimo sistemos operatorius pagal parengtą nacionalinį balanso grafiką perskaičiuoja elektros galios srautus perdavimo ir tarpsisteminiuose tinkluose. Esant perkrovai, perdavimo sistemos operatorius, suderindamas su rinkos dalyviais, privalo pakeisti nacionalinio balanso grafiką taip, kad jis nesukeltų perkrovų tinkluose. Nesant galimybei suderinti, perdavimo sistemos operatorius gali vienašališkai sudaryti balanso grafiką.

218. Perdavimo tinklų operatorius privalo taip planuoti ir valdyti perdavimo tinklus, kad juo galėtų pasinaudoti kaip galima didesnis kiekis tinklų naudotojų.

XXXV. POREIKIO PROGNOZAVIMAS

219. Perdavimo sistemos operatorius yra atsakingas už trumpalaikį ir ilgalaikį suminio elektros energijos ir galios suvartojimo prognozavimą Lietuvoje, esant reikalui įskaitydamas ir reaktyviosios galios poreikį. Visi naudotojai turi teikti perdavimo sistemos operatoriui pagrįstai reikalaujamą informaciją elektros energijos suvartojimui prognozuoti. Tai atliekama siekiant užtikrinti perdavimo tinklų darbo stabilumą ir patikimumą bei nustatyti reikiamą rezervų kiekį.

220. Atsakingas už balanso rajono balansą atsako už tai, kad rajono elektros energijos poreikio prognozės atitiktų faktinius dydžius, o gamintojas – kad elektros energijos gamyba atitiktų nustatytą grafiką. Balanso rajonas privalo prognozuoti savo rajono elektros energijos suvartojimą. Tam jis gali panaudoti skirstomųjų tinklų operatorių ir laisvųjų vartotojų atliktas jų elektros energijos suvartojimo prognozes. Poreikio prognozavimo funkciją skirstomųjų tinklų operatorius ir laisvieji vartotojai gali perduoti balanso rajonui abiejų šalių susitarimu.

221. Perdavimo sistemos operatorius gali sudaryti ir pateikti nacionalinio balanso grafiką, kuriame papildomai gali būti nurodytas įtampos ar reaktyviosios galios reguliavimas, balanso valdymas avarijos atveju.

XXXVI. TARPSISTEMINIO SAUGUMO PRIEMONĖS

222. Perdavimo tinklų operatorius, užtikrindamas perdavimo tinklų darbo saugumą ir patikimumą, sudaro sutartis ar susitarimus su kitais perdavimo tinklų operatoriais dėl dvišalių (daugiašalių) priemonių, kurios leidžia užtikrinti sklandų visos sinchroniškai dirbančios elektros energetikos sistemos darbą.

223. Perdavimo tinklų operatorius koordinuoja visų papildomų paslaugų teikimą tiek savo valdymo rajone, tiek teikiamas kitiems ar gaunamas iš kitų perdavimo tinklų operatorių.

224. Bet kuris elektros rinkos dalyvis, sudarydamas elektros energijos importo/eksporto sutartis, turi informuoti ir suderinti su perdavimo tinklų operatoriumi technines sutarties sąlygas ir apimtis. Kito perdavimo tinklų operatoriaus valdomo rajono rinkos dalyvis turi atitinkamai informuoti ir suderinti su to valdomo rajono perdavimo tinklų operatoriumi technines sutarties sąlygas ir apimtis. Skirtingų valdymo rajonų rinkos dalyviai savo veiklą pagal dvišales sutartis gali pradėti vykdyti tik suderinus abiem perdavimo tinklų operatoriams.

XXXVII. ELEKTROS SISTEMOS VALDYMO BENDRIEJI PRINCIPAI

225. Sistemos valdymo sisteminė paslauga apima visus tinklų operatoriaus atliekamus veiksmus, tokius kaip generacijos koordinavimas ir valdymas, tinklų valdymas, tinklų darbo koordinavimas su kitomis elektros energetikos sistemomis.

226. Sistemos valdymas apima energijos apskaitos įdiegimą ir aptarnavimą.

227. Sistema valdoma remiantis operatyviniu planavimu.

228. Valdant sistemą turi būti nepertraukiamai stebimas elektros energetikos sistemos saugumas ir patikimumas užtikrinant, kad sutrikimo efektas būtų kontroliuojamas ir ribojamas naudojantis tuo momentu turimomis galimybėmis bei įranga.

229. Jei gamintojas mano, kad bet kuriuo atveju, nepaisant pagrįstų pastangų, jam nepasiseks atitikti nustatyto elektros energijos gamybos grafiko reikalavimų, jis privalo nedelsdamas pranešti tinklų operatoriui.

230. Elektrinė privalo nedelsdama informuoti tinklų operatorių atsiradus aktyviosios galios gamybos, sisteminių paslaugų teikimo ribojimams ar iškilus pavojui stabiliam generuojančių šaltinių darbui.

231. Tinklų operatorius privalo nedelsdamas informuoti elektrinę atsiradus tinkle pokyčiams, kurie gali turėti įtakos elektrinės darbui.

232. Operatyvinis planavimas ir valdymas skiriasi esant normaliai ir avarinei tinklų būklei.

XXXVIII. VALDYMAS ESANT NORMALIAM TINKLŲ DARBUI

233. Esant normaliam tinklų darbui nėra pažeidžiamos:

233.1. minimalių ir maksimalių įtampos reikšmių ribos;

233.2. maksimalių srovės reikšmių tinklų elementuose ribos;

233.3. sutartų trumpųjų jungimų srovių reikšmės tinklų mazguose ribos.

234. Įtampos reikšmės tinkluose turi būti palaikomos pagal galimybes aukštos, siekiant sumažinti nuostolius tinkluose ir padidinti stabilumą, tačiau neviršijant grafike ar standarte nustatytų dydžių.

235. Atsiradus situacijai, kuomet yra pažeistas n-1 saugumo kriterijus, perdavimo tinklų operatorius privalo imtis visų reikiamų veiksmų atkuriant n-1 saugumo kriterijaus reikalavimus.

236. Tinklų pagrindinių elementų, generuojančių šaltinių įjungimas, atjungimas privalo būti tinklų operatoriaus koordinuojamas ir vykdomas tik jam leidus.

237. Optimizuodamas įtampą ir reaktyviąją galią perdavimo tinklų operatorius privalo:

237.1. išlaikyti nepažeistas įtampos reikšmes ir reaktyviosios galios srautus su pakankama atsarga;

237.2. atlikti kiek galima didesnio rajono optimizavimą;

237.3. gauti visą optimizavimui reikiamą informaciją;

237.4. esant įtampos ribų pažeidimui, perdavimo tinklų operatorius ar tinklų naudotojas turi atlikti reikiamus veiksmus įtampai atnaujinti;

237.5. atsižvelgti į vietinius lokalius reaktyviosios galios reguliavimo rezervus.

238. Maksimalios ir minimalios apkrovos metu tinklų operatorius turi turėti pakankamai priemonių įtampai reguliuoti.

239. Perdavimo tinkluose įtampa ir reaktyvioji galia reguliuojama pagal perdavimo tinklų operatoriaus instrukcijas ir susitarimus su kitais perdavimo tinklų operatoriais.

240. Tinklų operatoriaus komandos privalo būti įvykdomos nedelsiant.

XXXIX. TINKLŲ VALDYMAS ESANT SUTRIKIMAMS

241. Jei sistemos būklė nestabili, tuomet atsiranda sutrikimo ar avarijos tikimybė.

242. Atsiradus sutrikimų ir avarijų tikimybei arba sutrikimui ar avarijai įvykus, perdavimo tinklų operatorius turi veikti pagal avarinį planą.

243. Tokiais atvejais perdavimo sistemos operatorius turi atlikti reikiamus veiksmus sutrikimo išplitimui išvengti ir užtikrinti efektyvų elektros energijos persiuntimo atnaujinimą. Šie veiksmai turi pirmenybę prieš tinklų naudotojų individualius interesus ir naudą.

244. Perdavimo sistemos operatoriaus veiksmų planas turi būti suderintas su skirstomųjų tinklų ir elektrinių operatoriais bei su kitų elektros energetikos sistemų perdavimo tinklų operatoriais. Vienas iš veiksmų planų turi būti numatytas įvykus totalinei avarijai, kai įvyksta visiškas sistemos „užgesimas“.

245. Sistemoje turi būti generuojantys šaltiniai su galimybe paleisti juos esant visiškam sistemos „užgesimui“.

246. Sistemos būsenai nustatyti bei valdyti tinklų operatoriui turi būti pateikiama reikiama informacija:

246.1. operatoriaus nurodyta komutacinių aparatų padėčių signalizacija realiu laiku;

246.2. nurodyti matavimai realiu laiku;

246.3. nurodyti aliarminiai ir būsenų pranešimai realiu laiku;

246.4. nurodyta tinklų elementų apsaugų, priešavarinės ir sisteminės automatikos veikimo informacija.

247. Siekdamas išvengti įtampos lavinos perdavimo sistemos operatorius turi teisę naudoti automatinį ar rankinį apkrovos atjungimą.

248. Esant reikalui, t. y. atsiradus sistemoje avarijos tikimybei, įtampos ir reaktyviosios galios optimalus reguliavimas gali būti nenaudojamas ar išjungiamas.

249. Esant sutrikimui ar avarijai sistemoje ir esant jos išplitimo sistemoje galimybei, perdavimo sistemos operatorius gali nurodyti atjungti ar išjungti pažeistą tinklų dalį, kad išsaugotų likusios tinklų dalies patikimą darbą.

250. Esant sutrikimo ar avarijos elektros energetikos sistemoje atsiradimo pagrįstai galimybei, perdavimo sistemos operatorius gali pakeisti elektrinių elektros energijos gamybos grafikus.

251. Neplanuojami sutrikimai sistemoje n-2, n-3,..., gali sukelti įtampos arba dažnio stabilumo sistemoje problemą, pažeisti aktyviosios ir/ar reaktyviosios galios balansą bei sukelti tinklų išsidalijimą ar net elektros energijos tiekimo nutrūkimus. Tinklų naudotojai taip pat privalo diegti priemones, mažinančias avarijos išplitimo sistemoje galimybes.

252. Siekiant išvengti sistemos visiško „užgesimo“, sistemos dažnio stabilumui ir aktyviosios galios balansui palaikyti avarinėse situacijose gali būti atjungiama apkrova.

253. Siekiant greičiau atnaujinti sistemą po visiško jos „užgesinimo“ ar išvengti visiško „užgesinimo“ metu galimos žalos elektrinei, esant galimybei, turi būti įdiegta elektrinės dalijimo automatika.

254. Perdavimo tinklų operatorius atsakingas už apkrovos atjungimo automatikos reikiamo kiekio nustatymą, kad būtų užkirstas kelias įtampos sutrikimui ar likviduotas perkrovų perdavimas tinkluose. Perdavimo tinklų operatorius kartu su skirstomųjų tinklų operatoriumi kiekvienais metais

patikrina esamą apkrovos, prijungtos prie apkrovos atjungimo automatikos, apimtį bei nustato jos reikiamą kiekį.

255. Perdavimo tinklų operatorius kiekvienais metais nustato reikiamą avarinių atjungimų (ribojamų) kiekį (MWh) esant kuro ar energijos trūkumui. Konkrečias priemones ir apimtis suderina su atitinkamais skirstomųjų tinklų operatoriais.

256. Elektrinių, kurios turi galimybę įsijungti esant visiškam tinklų „užgesimui“, vadovybė atsakinga už reikiamų elektrinės savųjų reikmių rezervavimą iš nepertraukiamo elektros energijos maitinimo įrenginių.

257. Sistemos valdymo įranga, apsaugos įranga ir informacijos perdavimo įranga turi būti aprūpinta nepertraukiamo elektros energijos maitinimo įrenginiais.

258. Esant avarijoms, kai nutrūksta elektros energijos tiekimas, veiksmai turi būti atliekami tokia tvarka:

258.1. pirmiausia turi būti stabilizuotos dar funkcionuojančios tinklų dalys;

258.2. tinklai gali būti sekcionuojami ir sujungiami atskiromis dalimis, vadovaujant perdavimo tinklų operatoriui;

258.3. kaip galima greičiau turi būti atnaujinamas elektros energijos tiekimas atominės elektrinės savoms reikmėms maitinti;

258.4. atnaujinamas elektros energijos tiekimas elektrinių ir transformatorių pastočių savosioms reikmėms;

258.5. laipsniškas elektros energijos tiekimo atnaujinimas visiems vartotojams. Apkrova turi būti prijungiama mažais kiekiais, vadovaujant perdavimo tinklų operatoriui.

XL. BENDROSIOS PLĖTROS PLANAVIMO FUNKCIJOS

259. Tinklų operatorius turi planuoti tinklų plėtrą taip, kad tinklai užtikrintų patikimą, saugų ir ekonomišką persiuntimą bei standartus atitinkančią elektros energijos kokybę.

260. Tinklų operatorius tinklus turi plėtoti ekonomiškai, įvertindamas esamų tinklų naudotojų ir planuojamų naujų, kurie gali būti prijungti planuojamu laikotarpiu, reikalavimus, apkrovas ar generavimą.

261. Tinklų operatorius atsakingas už galios ir energijos poreikių ilgalaikę prognozę planuojamam laikotarpiui.

262. Tinklų operatorius atsakingas už jam priklausančių tinklų plėtrą, savalaikę rekonstrukciją, projektavimo ir statybos darbų organizavimą.

XLI. n-1 KRITERIJAUS PANAUDOJIMAS PLANUOJANT PLĖTRĄ

263. Planuojant perdavimo tinklus, pagrindiniai tinklų elementai turi tenkinti kriterijų n-1. Šis kriterijus atspindi perdavimo tinklų paslaugų patikimumą, elektros energijos tiekimo nepertraukiamumą visiems vartotojams, patikimą galios bei energijos perdavimą ir sisteminių paslaugų teikimą.

264. Įvertinant neapibrėžtumus, kurie planuojant gali atsirasti dėl ekonominių priežasčių, retų sudėtingų tinklų avarijų likvidavimas gali būti nustatomas sistemos atnaujinimo avariniame plane.

265. Elektros energetikos sistema turi būti planuojama įvertinant didžiausio generuojančio šaltinio atsijungimo galimybę.

266. Kriterijui n-1 užtikrinti pagal susitarimą tarp tinklų operatorių gali būti naudojami žemesnės įtampos tinklų elementai.

XLII. SISTEMOS STABILUMO KRITERIJAUS VERTINIMO PRINCIPAI PLANUOJANT SISTEMOS PLĖTRĄ

267. Stabilus sinchroninis generuojančių šaltinių darbas yra būtina sąlyga patikimam ir saugiam sistemos darbui.

268. Perdavimo sistemos operatoriui turi būti pateiktos generuojančių šaltinių, prijungtų prie perdavimo tinklų, dinaminės charakteristikos. Perdavimo tinklų naudotojas privalo pateikti būtinus duomenis perdavimo tinklų operatoriui pareikalavus.

269. Planuojama sistema turi atitikti sistemos stabilumo reikalavimus, išdėstytus šiame Kodekse.

270. Statinis stabilumas privalo būti užtikrintas visą laiką kiekvienoje perdavimo tinklų vietoje.

271. Statinis stabilumas yra laikomas pažeistu, jei be trikdžių, tik dėl nedidelių pasikeitimų sistemoje statinis stabilumas nebėra užtikrinamas ir atsiradę švytavimai gali sukelti tinklų suirimą ar tinklų naudotojų įrangos sugadinimą.

272. Dinaminis stabilumas laikomas pažeistu, jei po trumpojo jungimo atjungimo vienas ar daugiau generatorių išeina iš sinchronizmo tinklų atžvilgiu. Dažnio, įtampos pokyčiai bei didelės pereinamosios srovės tarp tinklų ir asinchroniškai dirbančio generatoriaus gali rimtai pakenkti saugiam tinklų darbui.

273. Jei generatorius negali būti apsaugotas nuo asinchroninės eigos po trumpojo jungimo, tai toks generatorius turi būti atjungtas nuo tinklų.

XLIII. INFORMACIJOS MAINŲ PRINCIPAI

274. Elektros tinklams planuoti, prijunginiams prie elektros tinklų įvertinti, sistemai valdyti ir operatyviniam planavimui tinklų operatorius turi sudaryti sutartis dėl reikiamos informacijos gavimo.

275. Reikalavimai pateikiamiems duomenis ir duomenų apimtims tinklų operatoriui reikalingi siekiant užtikrinti saugų ir patikimą tinklų darbą, už kurį atsakingas atitinkamas tinklų operatorius.

276. Tinklų operatoriui teisės aktuose nurodytoms funkcijoms vykdyti turi būti pateikti visi jo nurodyti duomenys.

277. Esant galimybei, turi būti diegiamas svarbių įrenginių ar duomenų perdavimo rezervavimas.

278. Ryšys tarp dispečerinių centrų turi veikti patikimai tiek esant normalioms, tiek avarinėms sąlygoms. Tačiau perdavimo tinklų operatorius, skirstomųjų tinklų operatorius ir elektrinių operatoriai turi turėti veiksmų planą dingus ryšiui.

279. Elektros energijos tiekimo grafikui pateikti, derinti, patvirtinti ir valdyti turi būti nustatyta tvarka, kurią privalo vykdyti visi perdavimo tinklų naudotojai. Šią tvarką nustato perdavimo tinklų operatorius, suderindamas ją su kitų elektros energetikos sistemų, su kuriomis dirbama lygiagrečiai, kurioms perduodama ar gali būti perduodama elektros energija ar vykdomi mainai, perdavimo tinklų operatoriais.

280. Elektros energijos balansui sudaryti perdavimo tinklų operatoriui turi būti pateikiama nurodyta informacija, nurodytais formatais bei nurodyta tvarka ir terminais. Visa tai nustatoma Lietuvos Respublikoje galiojančiuose techniniuose norminiuose dokumentuose arba sutartyse.

281. Tinklų operatoriui funkcijoms vykdyti turi būti pateikiama ši nerealaus laiko operatyviniam planavimui ir tinklų valdymui reikalinga informacija, kurios konkrečias apimtis nustato atitinkamas operatorius:

281.1. techniniai įrenginių parametrai;

281.2. elektros tinklų elementų remontų planiniai grafikai;

281.3. įtampos reguliavimo ribojimai;

281.4. elektros energijos tiekimo grafikai;

281.5. informacija apie sutrikimus;

281.6. avarijų ir sutrikimų valdymo planai.

282. Saugiam elektros energetikos sistemos valdymui užtikrinti perdavimo tinklų operatoriui ir skirstomųjų tinklų operatoriui turi būti pateikiama visa jo funkcijoms vykdyti būtina realiu laiku matuojama informacija. Būtina realaus laiko informacija, kurios konkrečias apimtis nustato atitinkamas operatorius, yra:

282.1. komutacinių aparatų padėčių signalai;

282.2. transformatorių atšakų padėtys;

282.3. įtampos telematavimai;

282.4. aktyviosios ir reaktyviosios galios ir srovės telematavimai per tinklų elementus.

283. Duomenys ir informacija, kuriuos gauna perdavimo tinklų operatorius iš tinklų naudotojų, turi būti konfidencialūs, išskyrus informaciją, kuri yra viešai skelbiama ar prieinama, ar buvo pateikta be platinimo uždraudimo.

284. Tinklų operatorius turi naudoti pakankamas priemones konfidencialių duomenų apsaugai nuo įsilaužimo į jo kompiuterines informacinių technologijų sistemas.

XLIV. INFORMACIJOS PERDAVIMAS, RYŠIO KANALAI

285. Informacija turi būti perduodama atliekamas per duomenų perdavimo kanalų kompleksą su ne didesniu kaip nustatytu vėlavimu ir su ne mažesniu kaip nustatytu patikimumu. Šie dydžiai nurodomi sutartyje.

286. Balso ryšys yra vykdomas per esamą ryšio sistemą ir skiriamas į dvi sistemas:

286.1. bendra balso perdavimo sistema;

286.2. dispečerinė balso perdavimo sistema.

287. Bendra ir dispečerinė balso perdavimo sistema gali naudotis tomis pat informacijos perdavimo sistemomis, tik dispečerinė balso perdavimo sistema privalo turėti prioritetą prieš bendrą balso perdavimo sistemą.

288. Dispečerinė balso perdavimo sistema turi turėti balso įrašymo įrangą. Įrašyti pokalbiai turi būti saugomi nustatytą laiką.

289. Kaip rezervinis ryšys gali būti naudojamas PSTN ir GSM ryšys.

290. Laikui sinchronizuoti naudojamas Grinvičo laikas. Laikas gali būti sinchronizuojamas per globalią pozicionavimo sistemą (GPS). Sutartyje nurodomas vadovaujantis punktas.

291. Informacijos perdavimo sistema yra naudojama ir relinės apsaugos, ir automatikos signalams perduoti.

292. Informacijos perdavimo sistemos darbas kontroliuojamas nuolat, o sutrikimai šalinami nedelsiant.

293. Informacijos mainams tarp objektų informacinių sistemų naudojami IEC 60870-5-101, IEC 60870-5-104, ICCP, DNP 3.0, DNP 3.0 LAN/WAN protokolai. Konkretus protokolas nustatomas sutartyje priklausomai nuo informacijos šaltinio vietos ir svarbos.

294. Komercinės apskaitos duomenims perduoti perdavimo tinklų operatoriui turi būti naudojamas perdavimo tinklų operatoriaus nurodytas ryšio protokolas.

_____

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos ūkio ministro
2001 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. 398

ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMO IR NAUDOJIMO TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šios taisyklės reglamentuoja elektros energijos vartotojo (tarp jų ir laisvojo vartotojo) santykius su visuomeniniu tiekėju, perdavimo ir skirstomųjų tinklų operatoriais.

2. Pagrindinis šių taisyklių tikslas yra reglamentuoti 1 punkte nurodytų subjektų teises, pareigas ir tarpusavio santykius, užtikrinti sąžiningą konkurencingumą, patikimumą, elektros energijos perdavimo, skirstymo bei vartojimo efektyvumą, savalaikį atsiskaitymą už suvartotą elektros energiją, suteiktas elektros energijos perdavimo ir skirstymo paslaugas.

3. Šios taisyklės parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymu, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymu ir kitais teisės aktais.

4. Šios taisyklės yra privalomos perdavimo ir skirstomųjų tinklų operatoriams, elektros energijos visuomeniniams tiekėjams, elektros energijos vartotojams neatsižvelgiant į jų pavaldumą ir valdomo turto nuosavybės formas.

5. Juridiniai ir/ar fiziniai asmenys, nesilaikantys ar nevykdantys šių taisyklių reikalavimų, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

6. Elektros energijos vartotojams (tarp jų ir laisviesiems vartotojams) tiekiama elektros energija yra prekė.

7. Vartoti elektros energiją leidžiama tik sudarius sutartis tarp vartotojo (tarp jų ir laisvojo vartotojo) ir visuomeninio elektros energijos tiekėjo, perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriaus. Minėtų sutarčių sudarymo principai ir jų nutraukimo tvarka yra nurodyti šių taisyklių IV skyriuje.

8. Šiose taisyklėse vartojamos sąvokos:

skirstymas – vartotojų aprūpinimas elektros energija skirstomaisiais tinklais;

tiekimas – nupirktos ar pagamintos elektros energijos pristatymas ir/ar pardavimas vartotojams;

visuomeninis tiekėjas (tekste – tiekėjas) – skirstymo įmonė, įpareigota tiekti elektros energiją jos aptarnaujamoje teritorijoje esantiems vartotojams, kurie to pageidauja;

nepriklausomas tiekėjas – juridinis ar fizinis asmuo, teikiantis elektros energijos tiekimo paslaugas laisviesiems vartotojams pagal sutartis;

abonentas (vartotojas) (tekste – vartotojas) – įmonės, įstaigos, organizacijos, savo atskirą teritoriją turinčio cecho, objekto, aikštelės, statinio ir t. t. savininkas (juridinis ar fizinis asmuo) ar jo įgaliotas asmuo, turintis elektros energiją naudojančius įrenginius ar nustatytus techninius reikalavimus atitinkančius vidaus elektros tinklus (esančius tuo pačiu adresu), kurie yra prijungti prie perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriaus (toliau – operatorius) elektros tiekimo tinklų, ir kai įrengti elektros energijos apskaitos prietaisai, bei turintis sudarytą sutartį (-is) ir nustatytą elektros tinklo nuosavybę;

nuomininkas – juridinis ar fizinis asmuo, nuomojantis šių taisyklių 10 punkto abonento (vartotojo) ir elektros energijos buitinio vartotojo sąvokose nurodytą savininko turtą, teisės aktų nustatyta tvarka sudaręs nuomos sutartį ir ją įregistravęs viešame registre;

naujasis vartotojas – juridinis ar fizinis asmuo arba jo įgaliotas asmuo, pirmą kartą jungiantis savo elektros įrenginius prie elektros tinklo, arba esamas vartotojas, pageidaujantis padidinti elektros įrenginių leistinąją naudoti galią, keisti (anksčiau suteiktą elektros įrenginiams) elektros energijos tiekimo patikimumo kategoriją ar įrengtąjį vienfazį atvadą trifaziu.

Naujuoju nelaikomas tas vartotojas, kuris yra ankstesniojo vietoje, naudojasi atvadu tomis pačiomis sąlygomis ir neviršija anksčiau leistinos naudoti galios;

elektros energijos buitinis vartotojas (toliau – buitinis vartotojas) – tai fizinis asmuo, kuris turi sudarytą sutartį, nustatytą elektros tinklo nuosavybės ribą, įrengtą elektros energijos apskaitos prietaisą ir perka elektros energiją naudojimo tikslais savo buities reikmėms (nuosavam: individualiam gyvenamajam namui, ūkiniam pastatui, daugiabučio gyvenamojo namo arba bendrabučio tipo daugiabučio gyvenamojo namo butui, vasarnamiui, sodo sklypui, automobilio garažui ir pan.).

Prie buitinių vartotojų taip pat priskiriamos sodininkų, nuosavų automobilių garažų bendrijos, perkančios elektros energiją bendrijų narių sodams, garažams ir/ar jų bendroms reikmėms, taip pat daugiabučių gyvenamųjų namų arba bendrabučio tipo daugiabučių gyvenamųjų namų savininkų bendrijos, arba minėtų namų jungtinės veiklos sutarties dalyvių įgalioti atstovai, arba minėtų namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės objektų administratoriai, perkantys elektros energiją daugiabučių gyvenamųjų namų bendroms reikmėms ir/ar liftams, bendrabučio tipo daugiabučiams gyvenamiesiems namams (butams, kambariams, bendroms reikmėms ir/ar liftams);

laisvasis vartotojas – vartotojas, turintis teisę laisvai pasirinkti elektros energijos tiekėją Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka;

tinklų naudotojas – juridinis ar fizinis asmuo, kuris naudojasi elektros energijos persiuntimo, perdavimo ar skirstomųjų tinklų paslauga;

tinklų priežiūros darbai – tinklų darbo stabilumą ir kokybę užtikrinantys veiksmai;

perdavimo tinklų operatorius (tekste – operatorius) – juridinis asmuo, valdantis perdavimo tinklus, balansuojantis ir rezervuojantis gamybą bei naudojimą;

skirstomųjų tinklų operatorius (tekste – operatorius) – juridinis asmuo, valdantis skirstomuosius tinklus savo aptarnaujamoje teritorijoje;

visuomeninis elektros energijos tarifas (tekste – tarifas) – elektros energijos tarifas vartotojams, kurie negali laisvai pasirinkti elektros energijos tiekėjo;

elektros energija – elektrinių gaminama elektros energija, kuri kaip prekė pateikiama vartotojui;

elektros energijos pirkimo-pardavimo vieta – tiekėjo ir vartotojo suderintas ir sutartyje įrašytas elektros tinklo taškas, kuriame tiekiama elektros energija iš tiekėjo nuosavybės pereina į vartotojo nuosavybę. Paprastai šis taškas sutampa su operatoriaus ar tiekėjo ir vartotojo elektros tinklo nuosavybės riba, kurioje įrengiamas apskaitos prietaisas. Jeigu nuosavybės riba nesutampa su elektros energijos apskaitos prietaiso įrengimo tašku, tai apskaičiuojamos nesutampančios elektros tinklo dalies sąnaudos, kurios yra apmokamos;

elektros energijos paslaugos pirkimo-pardavimo vieta – operatoriaus ar tiekėjo ir vartotojo elektros tinklo nuosavybės riba. Visuomeniniam tiekėjui elektros energijos pirkimo-pardavimo ir elektros energijos paslaugos pirkimo-pardavimo vieta gali sutapti;

apmokėjimo dokumentas – apskaitos dokumentas, atitinkantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme nustatytus reikalavimus, PVM sąskaita-faktūra arba sąskaita-faktūra, atsiskaitomosios knygelės sąskaita ir/arba gyventojo atsiskaitomoji sąskaita, jų elektroninis atitikmuo, kurių pagrindu elektros energijos vartotojas atsiskaito kitai sutarties šaliai už suvartotą elektros energiją, apskaičiuotą sutartinę aktyviąją galią, už naudojimosi perdavimo ar skirstomaisiais tinklais paslauga, delspinigius ir kita;

ataskaitinis laikotarpis – laikas (dekada, mėnuo, du mėnesiai ir pan.), kai apskaičiuojama per jį suvartota elektros energija, sutartinė aktyvioji galia, naudojimosi perdavimo ar skirstomaisiais tinklais paslauga ir kita;

atsiskaitomasis laikotarpis – laikas, per kurį vartotojas turi apmokėti už suvartotą elektros energiją, apskaičiuotą sutartinę aktyviąją galią, naudojimosi perdavimo ar skirstomaisiais tinklais paslaugą ir kita;

dalinis atsiskaitymas – apmokėjimas dalimis už ataskaitiniu laikotarpiu suvartotą elektros energiją, apskaičiuotą sutartinę aktyviąją galią, naudojimosi perdavimo ar skirstomaisiais tinklais paslaugą ir kita;

galutinis atsiskaitymas – finansinių įsipareigojimų įvykdymas už per ataskaitinį laikotarpį suvartotą elektros energiją, apskaičiuotą sutartinę aktyviąją galią, naudojimosi perdavimo ar skirstomaisiais tinklais paslaugą ir kita, pasibaigus atsiskaitomajam laikotarpiui arba jo metu;

atvadas – elektros tinklo dalis nuo laidų arba oro kabelio gnybtų oro elektros linijos atramoje ar kabelių gnybtų kabelių spintoje arba nuo kabelio atsišakojimo movos iki įvadinės apskaitos spintos (skydelio) ar įvadinės apskaitos skirstomosios spintos (skydelio);

elektros energijos apskaitos prietaiso įrengimo taškas – elektros tinklo vieta, kur matavimo prietaisais nustatomas teigiamos ir/ar neigiamos krypties elektros energijos kiekis;

elektros energijos apskaitos prietaisai – tai elektros energijos skaitikliai ir juos valdantys laikrodžiai;

elektros energijos tranzitas – elektros energijos persiuntimas vartotojui per kito operatoriaus ir/ar vartotojo elektros tinklą;

elektros įrenginys – techninė konstrukcija (mechanizmas, mašina, linija, jų pagalbiniai įtaisai ir pan.), skirta elektros energijai gaminti, perduoti, keisti (transformuoti), skirstyti ir/arba naudoti;

elektros įrenginių įrengtoji galia – prie aukštosios įtampos elektros tinklo prijungtų vartotojo galios transformatorių ir aukštosios įtampos elektros energijos imtuvų (variklių, elektrodinių katilų ir pan.) galia. Kai vartotojo elektros įrenginiai prijungti prie operatoriaus ar tiekėjo žemosios įtampos elektros tinklo, tai elektros įrenginių įrengtoji galia yra visų vartotojo žemosios įtampos elektros tinkle prijungtų elektros imtuvų galia;

sutartinis elektros energijos kiekis – tai yra elektros energijos kiekis, nustatytas sutartyje atsižvelgiant į tinklų operatoriaus ar tiekėjo technines galimybes ir suderintus laikotarpius;

elektros linija – kabelių, laidų, izoliatorių ir laikančiųjų konstrukcijų įranga elektros energijai perduoti tarp dviejų elektros sistemos mazgų;

elektros tinklas – tarpusavyje sujungtų oro ir kabelių elektros linijų bei pastočių, skirtų elektros energijai perduoti ir skirstyti, visuma;

elektros tinklo eksploatavimo riba – elektros tinklo riba, iki kurios operatorius ar tiekėjas (iš savo pusės), o vartotojas (iš savo pusės) eksploatuoja elektros tinklą;

elektros tinklo nuosavybės riba – operatoriaus ar tiekėjo ir vartotojo elektros tinklų skiriamoji vieta, kurioje baigiasi vieno iš šių subjektų nuosavybė ir prasideda kito;

kabelių linija – įrenginys, skirtas elektros energijai arba silpnųjų srovių signalams perduoti oro arba požeminiais kabeliais. Liniją sudaro vienas ar keli lygiagrečiai nutiesti ir sujungti su jungiamosiomis, užtveriamosiomis ir galinėmis movomis kabeliai, o alyvos pripildytose linijose dar yra alyvos papildymo aparatai ir slėgio signalizavimo sistema;

leistinoji naudoti galia – didžiausia galia, kurią vartotojas gali naudoti iš operatoriaus ar tiekėjo tinklo bet kuriuo metu ir kuri nurodoma operatoriaus ar tiekėjo vartotojui išduotoje techninių sąlygų įvykdymo pažymoje ir sutartyje. Buitiniams vartotojams – tai didžiausia galia, kurią jie gali vartoti iš operatoriaus ar tiekėjo tinklo bet kuriuo metu ir kuri atitinka įrengto įvadinio automatinio jungiklio atkabiklio ar saugiklio lyduko vardinei srovei;

oro kabelis – susukti izoliuoti, sustiprinti arba nesustiprinti faziniai laidai ir sustiprintas, izoliuotas arba neizoliuotas nulinis laidas;

oro kabelių linija – įrenginys, skirtas elektros energijai perduoti atvirame ore nutiestais oro kabeliais, pritvirtintais prie atramų ar statinių konstrukcijų;

oro elektros linija – įrenginys, skirtas elektros energijai perduoti ore esančiais neizoliuotais arba izoliuotais laidais, pritvirtintais izoliatoriais prie atramų;

sutartinė aktyvioji galia – energetikos sistemos didžiausių apkrovų valandomis didžiausia vidutinė aktyvioji galia, vartotojo pareikšta naudoti. Sutartinės aktyviosios galios dydis nustatomas sutartyje;

žemoji įtampa – įtampa iki 1 kV, naudojama elektros energijai skirstyti;

vidutinė įtampa – žemoji aukštųjų įtampų sritis. Vidutinė įtampa yra žemoji aukštos įtampos sritis nuo 1 kV imtinai iki 110 kV įtampos ir priklauso nuo vietinių bei istoriškai susiklosčiusių sąlygų. Lietuvoje vidutinei įtampai priskiriama 6 kV, 10 kV ir 35 kV įtampos;

aukštoji įtampa – 110 kV ir aukštesnė įtampa, naudojama elektros energijai perduoti;

neteisėtas elektros energijos naudojimas – tai toks atvejis (-ai):

a) kai juridinis ar fizinis asmuo, nesudaręs sutarčių, savavališkai prijungė elektros energijos įrenginius ar imtuvus prie operatoriaus ar tiekėjo elektros tinklo ir vartoja elektros energiją;

b) kai vartotojas sugadina apskaitos prietaisus ar apskaitos schemos elementus taip, kad sugadinimas matomas (pažeistas elektros energijos skaitiklio stiklas, korpusas, gnybtų trinkelė ir pan.; sugadintas matavimo transformatorius, bandymo gnybtynas, laidininkai ar kita; pažeistos ar nutrauktos plombos nuo elektros energijos apskaitos prietaiso, apskaitos schemos elemento, įvadinės apskaitos spintos (skydelio) ar kitų su apskaita susijusių plombuojamųjų vietų; siekiant sumažinti elektros energijos skaitiklio rodmenis naudojamos mechaninės priemonės skaitiklio diskui stabdyti; pakeista apskaitos prietaiso prijungimo schema ir kita);

c) kai vartotojas, siekdamas sumažinti apskaitomos elektros energijos kiekį arba skaitiklio rodmenis, kitaip paveikia apskaitos prietaisą ar apskaitos schemos elementus ir to per patikrinimą šios vartotojo veikos dėl jos slapto pobūdžio negalima pamatyti (išorinio magnetinio lauko poveikis; specialiaisiais prietaisais apskaitos prietaisų rodmenys atsukami atgal ar stabdomi; apskaitos prietaisų, matavimo transformatorių falsifikavimas; įrengiant paslėptą atvadą elektros imtuvai prijungti prieš apskaitą arba be jos ir kita).

9. Kitos šiose taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme.

II. VARTOTOJŲ ELEKTROS ĮRENGINIŲ PRIJUNGIMO PRIE OPERATORIAUS AR TIEKĖJO ELEKTROS TINKLO SĄLYGOS

10. Perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatorius ir visuomeninis tiekėjas privalo prijungti vartotojų (tarp jų ir laisvųjų vartotojų) ir elektros energijos gamintojų įrenginius, esančius operatoriaus ar tiekėjo teritorijoje, prie atitinkamo tinklo pagal teisės aktų reikalavimus.

11. Prijungiant prie operatoriaus ar tiekėjo tinklo naujus vartotojus privaloma vadovautis Naujųjų vartotojų elektros įrenginių prijungimo prie tinklų laikinąja tvarka ir sąlygomis.

12. Vartotojas prie nuosavo elektros tinklo gali prijungti elektros įrenginius neviršydamas jam nustatytos leistinosios naudoti galios.

13. Vartotojas, neviršydamas jam nustatytos leistinosios naudoti galios, be operatoriaus ar tiekėjo sutikimo turi teisę prie nuosavo elektros tinklo prijungti kito vartotojo elektros įrenginius ir perduoti jam iš operatoriaus ar tiekėjo tinklo priimtą elektros energiją.

14. Operatoriui ar tiekėjui nustačius tokias naujojo vartotojo prijungimo galimybes, kad prijungiant naująjį vartotoją netikslinga ir neperspektyvu plėsti tinklą, o yra galimybė prijungti jį per kito vartotojo nuosavą tinklą, elektros tinklo savininkas, siekdamas užtikrinti deramą elektros tinklų plėtrą, privalo leisti operatoriui ar tiekėjui prijungti naująjį vartotoją. Tai turi būti nustatyta operatoriaus ar tiekėjo išduotose techninėse prijungimo sąlygose.

15. Naujasis vartotojas prijungimo metu gali atlyginti elektros tinklo savininkui dalį įrengto tinklo vertės. Tokiu atveju jis tampa šio tinklo nuosavybės bendrininku.

16. Jungti lygiagrečiai bet kokias elektrines į operatoriaus ar tiekėjo elektros tinklą galima tik įvykdžius operatoriaus ar tiekėjo išduotas technines prijungimo sąlygas.

17. Elektrinės techninės prijungimo sąlygos išduodamos Organizacinio tvarkomojo statybos techninio reglamento nustatyta tvarka.

18. Prijungiami vartotojo elektros įrenginiai turi atitikti elektros įrenginių įrengimą bei saugų eksploatavimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus. Išvadas apie šių reikalavimų atitikimą pateikia Energetikos valstybinė inspekcija prie Ūkio ministerijos.

19. Draudžiama savavališkai prisijungti prie operatoriaus ar tiekėjo elektros tinklo.

20. Visi vartotojai (tarp jų ir laisvieji vartotojai), kurie naudojasi elektros energijos perdavimo ir/ar skirstymo paslauga, privalo su atitinkamų tinklų operatoriumi sudaryti elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugos sutartį.

21. Kai vartotojams elektros energiją tiekia visuomeninis tiekėjas, atskirai minėtos paslaugos sutarties su skirstomųjų tinklų operatoriumi sudaryti nereikia. Tokiais atvejais šios sutarties ypatumai, sutarties šalių prievolės, teisės ir atsakomybė turi būti nustatytos elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartyje, sudarytoje su visuomeniniu tiekėju.

III. ELEKTROS TINKLO NUOSAVYBĖS NUSTATYMO PRINCIPAI

22. Elektros tinklo nuosavybės riba tarp operatoriaus ar tiekėjo ir vartotojo (tarp jų ir laisvojo vartotojo) nustatoma pagal tinklo turtinį priklausymą.

Nuosavybės riba tarp operatoriaus ar tiekėjo ir vartotojo nustatoma elektros tinklo nuosavybės ribų akte, kuris yra elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugos sutarties priedas, o 28 punkte nurodytu atveju – elektros energijos pirkimo-pardavimo sutarties priedas.

23. Kiekviena iš sutarties šalių, laikydamasi aplinkos apsaugos reikalavimų, atsako už nuosavo tinklo elektros įrenginių priežiūrą.

24. Prieš prijungiant vartotoją prie operatoriaus ar tiekėjo elektros tinklo, operatorius ar tiekėjas parengia technines prijungimo sąlygas. Šios techninės sąlygos rengiamos atsižvelgiant į būsimą elektros tiekimo vartotojui schemą. Techninėse prijungimo sąlygose turi būti nustatyti būsimo vartotojo elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklo taškai, prijungimo techninės priemonės ir elektros tinklo nuosavybės ribos.

25. Nustatant elektros tinklo nuosavybės ribas, reikia laikytis šių pagrindinių principų:

25.1. kai vartotojas savo elektros įrenginius jungia prie operatoriaus ar tiekėjo aukštosios ar vidutinės įtampos elektros tinklo, elektros įrenginių nuosavybės riba nustatoma (jeigu sutartis nenustato kitaip):

25.1.1. jei įvadinė elektros linija (oro ar kabelių linija) yra operatoriaus ar tiekėjo nuosavybė, o transformatorinėje pastotėje esantys aukštesniosios įtampos skirstomieji įrenginiai, galios transformatorius ir žemesniosios įtampos skirstomieji įrenginiai (skydas) – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant įvadinės elektros linijos (kabelio, oro linijos) prijungimo gnybtų (izoliatorių);

25.1.2. jei transformatorinėje pastotėje esantys aukštesniosios įtampos skirstomieji įrenginiai yra operatoriaus ar tiekėjo nuosavybė, o galios transformatorius ir žemesniosios įtampos skirstomieji įrenginiai (skydas) – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant galios transformatoriaus aukštesniosios įtampos jungčių prijungimo gnybtų;

25.1.3. jei transformatorinėje pastotėje esantys aukštesniosios įtampos skirstomieji įrenginiai ir galios transformatorius yra operatoriaus ar tiekėjo nuosavybė, o žemesniosios įtampos skirstomieji įrenginiai – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant galios transformatoriaus žemesniosios įtampos jungčių (šynų, oro ar kabelių linijų ir pan.) į vartotojo skirstomuosius įrenginius prijungimo gnybtų;

25.1.4. jei visa transformatorinė pastotė yra operatoriaus ar tiekėjo nuosavybė, o iš jos nutiestos žemesniosios įtampos elektros linijos (oro ar kabelių linijos) – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant išeinančių iš pastotės linijų prijungimo gnybtų arba ant išvadų ir oro elektros linijos laidų prijungimo gnybtų.

25.2. Kai vartotojas savo elektros įrenginius jungia prie operatoriaus ar tiekėjo žemosios įtampos elektros tinklo, elektros įrenginių nuosavybės riba nustatoma (jeigu sutartis nenumato kitaip):

25.2.1. jei transformatorinėje esantys žemosios įtampos skirstomieji įrenginiai (skydas) yra vartotojo nuosavybė, o visi kiti įrenginiai – operatoriaus ar tiekėjo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant galios transformatoriaus žemosios įtampos jungčių (šynų, oro ar kabelių linijų ir pan.) į vartotojo skirstomuosius įrenginius (skydą) prijungimo gnybtų;

25.2.2. jei visa transformatorinė yra operatoriaus nuosavybė, o iš jos nutiestos elektros linijos (oro ar kabelių linijos) – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant išeinančių iš pastotės linijų prijungimo gnybtų arba ant išvadų ir oro elektros linijos laidų prijungimo gnybtų;

25.2.3. jei vartotojui numatoma elektros energiją tiekti iš tranzitinės skirstomosios spintos (skydo), kuri yra operatoriaus ar tiekėjo nuosavybė, o vartotojui nutiesta elektros linija (oro ar kabelių linija) – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant išeinančios iš tranzitinės skirstomosios spintos (skydo) linijos prijungimo gnybtų arba ant išvadų ir oro elektros linijos laidų prijungimo gnybtų;

25.2.4. jei įvadinė apskaitos spinta (skydelis) yra operatoriaus ar tiekėjo nuosavybė, o vartotojui nutiesta elektros linija (oro ar kabelių linija) – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant vartotojo elektros linijos prijungimo gnybtų įvadinėje apskaitos spintoje (skydelyje);

25.2.5. jei atvadas į įvadinę apskaitos spintą (skydelį) yra operatoriaus ar tiekėjo nuosavybė, o įvadinė apskaitos spinta (skydelis) – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant atvado prijungimo gnybtų įvadinėje apskaitos spintoje (skydelyje).

25.3. Daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose arba bendrabučio tipo daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose elektros tinklo nuosavybės riba nustatoma tarp operatoriaus ar tiekėjo ir vartotojo arba jam atstovaujančio juridinio ar fizinio asmens (daugiabučio gyvenamojo namo arba bendrabučio tipo daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrijos, jungtinės veiklos sutarties įgalioto asmens arba bendrojo naudojimo objektų paskirtu administratoriaus) ant atvado prijungimo gnybtų namo įvadinėje elektros energijos skirstomojoje (apskaitos skirstomojoje) spintoje (skydelyje). Šis nuosavybės ribų aktas yra elektros energijos skirstymo paslaugos ar elektros energijos pirkimo-pardavimo bendroms namo reikmėms arba viso gyvenamojo namo poreikiams sutarties priedas.

25.4. Jungiant naujuosius vartotojus prie operatoriaus ar tiekėjo tinklo arba rekonstruojant vartotojams įrengtus atvadus, elektros tinklo nuosavybės riba nustatoma vadovaujantis minėtais principais.

25.5. Visus 25.1 bei 25.2 punktų papunkčiuose ir 25.3 punkte nurodytose elektros tinklo nuosavybės ribose esančius prijungimo gnybtus prižiūri operatorius ar tiekėjas.

26. Vartotojas turi teisę pagal tarpusavio sutartį jam priklausančius elektros įrenginius perduoti prižiūrėti operatoriui, tiekėjui, kitam fiziniam arba juridiniam asmeniui, turinčiam nustatyta tvarka Energetikos valstybinės inspekcijos prie Ūkio ministerijos įgytą leidimą verstis šiuo verslu.

IV. SUTARČIŲ SUDARYMO PRINCIPAI

27. Kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo, priklausantis pagal operatoriaus ir/ar tiekėjo nustatytą tvarką ir kriterijus atitinkamai vartotojų grupei, turintis elektros energiją naudojančius įrenginius ar nustatytus techninius reikalavimus atitinkančius tinklus ir įvykdęs technines prijungimo sąlygas, turintis nustatytą prijungimo prie operatoriaus elektros tinklo vietą bei įrengtus elektros energijos apskaitos prietaisus, prieš elektros energijos tiekimo pradžią nediskriminuojančiomis sąlygomis:

27.1. privalo sudaryti su tiekėju (tarp jų su visuomeniniu tiekėju ar nepriklausomu tiekėju) elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį;

27.2. kai vartotojui (tarp jų ir laisvajam vartotojui) elektros energija tiekiama tiesiogiai iš gamintojo, prijungto prie perdavimo tinklų operatoriaus tinklo, arba iš perdavimo tinklų operatoriaus tinklo ir vartotojo elektros įrenginiai prijungti prie perdavimo tinklų operatoriaus tinklo, privalo su pastaruoju sudaryti elektros energijos perdavimo paslaugos sutartį;

27.3. kai laisvajam vartotojui elektros energija tiekiama tiesiogiai iš gamintojo, prijungto prie perdavimo tinklų operatoriaus tinklo, arba iš perdavimo tinklų operatoriaus tinklo, o laisvojo vartotojo elektros įrenginiai prijungti prie skirstomųjų tinklų operatoriaus tinklo, su skirstomųjų tinklų operatoriumi privalo sudaryti elektros energijos skirstymo paslaugos sutartį. Šioje sutartyje turi būti įvertinta ir persiųstos elektros energijos perdavimo paslauga;

27.4. kai laisvajam vartotojui elektros energija tiekiama tiesiogiai iš gamintojo, prijungto prie skirstomųjų tinklų operatoriaus tinklo, arba iš skirstomųjų tinklų operatoriaus tinklo ir vartotojo

elektros įrenginiai prijungti prie skirstomųjų tinklų operatoriaus tinklo, privalo sudaryti su pastaruoju elektros energijos skirstymo paslaugos sutartį;

27.5. kai vartotojui (tarp jų ir laisvajam vartotojui) elektros energija tiekiama tiesiogiai iš gamintojo, prijungto prie skirstomųjų tinklų operatoriaus tinklo, arba iš skirstomųjų tinklų operatoriaus tinklo, o vartotojo elektros įrenginiai prijungti prie perdavimo tinklų operatoriaus tinklo, privalo sudaryti su perdavimo tinklų operatoriumi elektros energijos perdavimo paslaugos sutartį ir su skirstomųjų tinklų operatoriumi – elektros energijos skirstymo paslaugos sutartį;

27.6. laisvojo vartotojo pageidavimu apmokėti perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriui už elektros energijos persiuntimo paslaugą pagal atskirą sutartį gali ir tiekėjai. Tokiu atveju tiekėjai sudaro sutartį su perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriumi ir pateikia jam apmokėjimo garantijas.

Papildyta punktu:
Nr. 454, 2002-12-17, Žin., 2002, Nr. 125-5687 (2002-12-31), i. k. 1022020ISAK00000454

28. Jei vartotojams (tarp jų ir laisviesiems vartotojams) elektros energiją tiekia visuomeninis tiekėjas, atskirai 27 punkte minėtos skirstymo paslaugos sutarties su skirstomųjų tinklų operatoriumi sudaryti nereikia. Tokiais atvejais šios sutarties ypatumai, sutarties šalių prievolės, teisės ir atsakomybė turi būti nustatytos elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartyje, sudarytoje su visuomeniniu tiekėju.

29. Šių taisyklių 27 ir 28 punktuose nurodytos sutartys (išskyrus sutartis su buitiniais vartotojais) yra terminuotos. Jeigu iki termino pabaigos nė viena sutarties šalis nepareiškia apie sutarties nutraukimą, pakeitimą arba apie naujos sutarties sudarymą, ši sutartis laikoma pratęsta tokiam pat terminui ir tomis pat sąlygomis. Jeigu iki sutarties galiojimo termino pabaigos viena sutarties šalis pasiūlo sudaryti naują sutartį, tai šalių santykiams iki naujos sutarties sudarymo taikomos ankstesnės sutarties sąlygos.

30. Su buitiniais vartotojais 27 ir 28 punktuose minėtos sutartys sudaromos neterminuotam laikui, jeigu jose nenustatyta kitaip.

31. Šių taisyklių 27 ir 28 punktuose minėtas sutartis operatoriai ar tiekėjas gali sudaryti ne tik su savininkais, bet ir su nuomininkais. Esant savininko raštiškam sutikimui dėl tokių sutarčių su nuomininku sudarymo, prieš sudarant sutartis su nuomininku turi būti pateikti savininko nuosavybės teisę liudijantys dokumentai bei su savininku sudaryta nuomos sutartis. Tokiais atvejais sutartys su vartotojais (tarp jų ir buitiniais vartotojais) sudaromos nuomos terminui.

32. Kiekvienas vartotojas (išskyrus buitinį vartotoją), sudarydamas sutartį, sutartyje nustatytu laiku turi nurodyti numatomos pirkti elektros energijos kiekį pagal tiekėjo pateiktus laikotarpius.

33. Sutartis su vartotoju nutrūksta, kai pasikeičia objekto, kuriame naudojama elektros energija, savininkas.

34. Vartotojas turi teisę vienašališkai iš anksto, prieš 30 kalendorinių dienų, raštu įspėjęs atitinkamus operatorius ir/ar tiekėją nutraukti sutartis tik visiškai su jais atsiskaitęs.

35. Operatorius ar tiekėjas turi teisę vienašališkai, iš anksto, prieš 30 kalendorinių dienų, raštu įspėjęs vartotoją nutraukti su juo (išskyrus buitinį vartotoją) sutartis, jei vartotojas (taip pat ir laisvasis vartotojas) nevykdo arba netinkamai vykdo sutartyje nustatytas prievoles ar teismo tvarka pagal tiekėjo ieškinį. Sutartyse gali būti nustatytos ir kitos nutraukimo priežastys.

V. OPERATORIAUS PAREIGOS VARTOTOJAMS

36. Operatorius yra atsakingas už elektros tinklus iki vartotojų, gamintojų, iki perdavimo (skirstymo) tinklų prijungimo taškų ir už jų patikimą, efektyvią bei saugią priežiūrą, įrenginių valdymą bei plėtojimą, atsižvelgiant į atitinkamų tinklų naudotojų poreikius.

37. Operatorius privalo:

37.1. užtikrinti tinklų naudotojams nediskriminuojančias naudojimosi tinklais sąlygas;

37.2. organizuoti vartotojų suvartotos elektros energijos apskaitą, diegti, naudoti ir prižiūrėti elektros energijos apskaitos prietaisus;

37.3. teikti vartotojams elektros energijos paslaugos pirkimo-pardavimo vietoje kokybišką elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugą, persiųsti kokybišką elektros energiją. Elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugos kokybės parametrai turi atitikti teisės aktų reikalavimus. Elektros energijos kokybės parametrai turi atitikti galiojančio Elektros energijos kokybės standarto reikalavimus.

Minėti kokybės parametrai perdavimo ar skirstymo paslaugos pirkimo-pardavimo vietoje bei atsakomybė už jų vykdymą turi būti nustatyti elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugos pirkimo-pardavimo sutartyje;

37.4. patikimai, ekonomiškai eksploatuoti savo elektros energijos šaltinius;

37.5. laiku, greitai ir kokybiškai remontuoti nuosavą tinklą, savo lėšomis įrengti vartotojams elektros energijos apskaitos prietaisus, juos periodiškai tikrinti bei nustatytais terminais atestuoti;

37.6. pranešti vartotojams apie elektros energijos ir galios numatomus atjungimus ar apribojimus, nurodydamas jų trukmę ir dydį, apie planuojamus elektros energijos tiekimo nutraukimus, jų laiką ir trukmę;

37.7. prijungti prie elektros tinklo naujuosius vartotojus;

37.8. šių taisyklių ir kitų teisės aktų tvarka atjungti nuo elektros tinklo vartotojus, nesilaikančius sutartyje nustatytų reikalavimų;

37.9. informuoti ir konsultuoti vartotoją elektros tinklo įrenginių priežiūros, darbų saugos, elektros energijos tiekimo, vartojimo bei jos kokybės, apskaitos ir atsiskaitymo už paslaugą klausimais;

37.10. informuoti vartotoją apie pastebėtus gedimus, nelaimingus atsitikimus, įvykusius vartotojo elektros įrenginiuose;

37.11. įpareigoti vartotoją pertvarkyti, rekonstruoti ar suremontuoti vartotojui priklausančias įvadinės apskaitos spintas (skydelius), kai jos susidėvi ar neatitinka galiojančių taisyklių reikalavimų;

37.12. užtikrinti, kad vartotojui sutartyje nustatytu laiku ir būdu būtų pateikti paslaugos apmokėjimo dokumentai;

37.13. atlyginti vartotojui tiesioginius nuostolius, kai operatorius nevykdo sutartyje, šiose taisyklėse ir kituose teisės aktuose nustatytų įsipareigojimų;

37.14. užtikrinti sąlygas, kad vartotojas galėtų laiku atsiskaityti už pateiktas paslaugas.

38. Operatorius neprivalo teikti vartotojui elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugų:

38.1. jei tai padaryti trukdo nuo jo nepriklausančios aplinkybės ar vartotojas sutartyje nustatytu laiku neatsiskaitė už elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugą;

38.2. jeigu vartotojas Lietuvoje yra skolingas už perdavimo ar skirstymo paslaugą kitam operatoriui ar už elektros energiją tiekėjui;

38.3. jeigu vartotojas yra įtrauktas į asmenų skolų registrus.

VI. VISUOMENINIO ELEKTROS ENERGIJOS TIEKĖJO PAREIGOS

39. Visuomeninis elektros energijos tiekėjas privalo:

39.1. tiekti elektros energiją vartotojams, esantiems skirstymo įmonės aptarnaujamoje teritorijoje, įskaitant ir laisvuosius vartotojus, jeigu jie to pageidauja, pagal nustatyta tvarka patvirtintus visuomeninius elektros energijos tarifus;

39.2. pirkti elektros energiją pagal Prekybos elektros energija taisykles;

39.3. teikti vartotojams elektros energijos paslaugos pirkimo-pardavimo vietoje kokybišką elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugą, persiųsti (aprūpinti) vartotojams elektros energijos pirkimo-pardavimo vietoje kokybišką elektros energiją. Elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugos kokybės parametrai turi atitikti teisės aktų reikalavimus. Elektros energijos kokybės parametrai turi atitikti galiojančio Elektros energijos kokybės standarto reikalavimus.

Minėti kokybės parametrai perdavimo ar skirstymo paslaugos (elektros energijos) pirkimo-pardavimo vietoje ir atsakomybė už jų vykdymą turi būti nustatyti elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartyje;

39.4. parduodamas elektros energiją vartotojams (tarp jų ir laisviesiems vartotojams), vykdyti visas šių taisyklių V skyriuje operatoriui nustatytas pareigas;

39.5. taikyti nediskriminuojančias elektros energijos tiekimo sąlygas visoms vartotojų grupėms;

39.6. užtikrinti, kad vartotojui sutartyje nustatytu laiku ir būdu būtų pateikti elektros energijos ir paslaugos apmokėjimo dokumentai;

39.7. užtikrinti sąlygas, kad vartotojas galėtų laiku atsiskaityti už patiektą elektros energiją ir paslaugas.

40. Visuomeninis elektros energijos tiekėjas neprivalo tiekti vartotojui (tarp jų ir laisvajam vartotojui) elektros energijos:

40.1. jeigu tai padaryti trukdo nuo jo nepriklausančios aplinkybės;

40.2. jei vartotojas sutartyje nustatytu laiku neatsiskaitė už elektros energiją ir jos persiuntimo paslaugą;

40.3. jeigu vartotojas Lietuvoje yra skolingas už perdavimo ar skirstymo paslaugą kitam operatoriui ar už elektros energiją tiekėjui;

40.4. jeigu vartotojas yra įtrauktas į asmenų skolų registrus.

VII. VARTOTOJO PAREIGOS VISUOMENINIAM TIEKĖJUI, SKIRSTYMO IR PERDAVIMO TINKLŲ OPERATORIAMS

41. Vartotojas (tarp jų ir laisvasis vartotojas) privalo:

41.1. užtikrinti tinkamą jam priklausančių elektros energijos tiekimo tinklų, kitų įrenginių ir prietaisų būklę bei jų eksploatavimo saugumą;

41.2. laikytis elektros energijos ar elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugos pirkimo-pardavimo sutartyje nustatytų režimų;

41.3. sutartyje nurodytu laiku užrašyti apskaitos prietaisų rodmenis ir pateikti operatoriui ar tiekėjui nustatytos formos dokumentą.

Dokumento su rodmenimis pateikimo būdas (paštu, per kurjerį, faksu, elektroniniu paštu, apmokėjimo dokumente ar pan.) nustatomas operatoriaus ar tiekėjo ir vartotojo sudarytoje sutartyje;

41.4. elektros energijos ar elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugos pirkimo-pardavimo sutartyje nustatytu laiku ir tvarka pagal galiojančias kainas bei tarifus atsiskaityti su operatoriumi ar tiekėju už faktiškai suvartotą elektros energiją ir/ar jos persiuntimo paslaugą pagal apskaitos prietaisų rodmenis (jei sutartyje nenustatyta kitaip) ir/ar galią;

41.5. eksploatuoti savo elektros įrenginius taip, kad jie neblogintų elektros energijos kokybės.

42. Vartotojas turi nedelsdamas pranešti operatoriui ar tiekėjui:

42.1. visus apskaitos prietaisų ar apskaitos schemose naudojamų elementų gedimus, apskaitos prietaisų, apskaitos schemose naudojamų elementų, kitų su apskaita susijusių plombuojamųjų vietų, nurodytų 52 punkte, plombų pažeidimus ar nutraukimus, jeigu pagal apskaitos prietaisus elektros energijos sunaudojimas nepagrįstai sumažėjo arba padidėjo;

42.2. apie elektros energijos tiekimo sutrikimus. Apie šiuos sutrikimus turi būti informuota ir Energetikos valstybinė inspekcija prie Ūkio ministerijos;

42.3. apie operatorių ar tiekėjų elektros įrenginių, esančių vartotojo patalpose ar privačioje (nuomojamoje) žemėje, gedimus;

42.4. apie visus jam žinomus nelaimingus atsitikimus, įvykusius operatoriaus ar tiekėjo elektros įrenginiuose. Apie šiuos nelaimingus atsitikimus turi būti informuota ir Energetikos valstybinė inspekcija prie Ūkio ministerijos.

43. Vartotojas privalo atlyginti operatoriui ar tiekėjui tiesioginius nuostolius, kai vartotojas nevykdo sutartyje, šiose taisyklėse ir kituose teisės aktuose nustatytų įsipareigojimų.

44. Vartotojas, išskyrus buitinį vartotoją, privalo:

44.1. elektros įrenginiams prižiūrėti skirti arba samdyti darbuotojus, turinčius reikiamą kvalifikaciją ir teisę atlikti darbus elektros įrenginiuose;

44.2. laiku pateikti operatoriui ar tiekėjui nustatytų žiemos ir vasaros dienų vartotojo naudojamos aktyviosios ir reaktyviosios galios grafikus;

44.3. operatoriaus ar tiekėjo įgaliotiems darbuotojams, pateikusiems tarnybinius pažymėjimus, bet kuriuo paros metu leisti kontroliuoti elektros energijos vartojimo režimą, apžiūrėti ir tikrinti elektros energijos apskaitos prietaisus, elektros energijos apskaitos schemų elementus, jų plombas, patikrinti jų veikimą, taip pat apžiūrėti ir eksploatuoti vartotojo patalpose ar privačioje (nuomojamoje) žemėje esančius operatoriaus ar tiekėjo elektros įrenginius (transformatorines pastotes, elektros linijas, elektros skydus ir pan.).

Operatoriui ar tiekėjui įtarus, kad vartotojas elektros energiją vartoja pažeisdamas 54 punkto reikalavimus, vartotojas privalo leisti operatoriaus ar tiekėjo įgaliotiems darbuotojams patikrinti vartotojo eksploatuojamus elektros įrenginius;

44.4. vykdyti nurodyto apribojimo ir atjungimo reikalavimus pagal operatoriaus ar tiekėjo sudarytus ir vartotojui praneštus apribojimo ir atjungimo grafikus;

44.5. laikytis operatoriaus ar tiekėjo nustatyto optimalaus reaktyviosios galios, naudojamos iš elektros tinklo, dydžio ir kompensavimo įrenginių darbo tvarkos.

45. Buitiniai vartotojai privalo leisti operatoriaus ar tiekėjo įgaliotiems darbuotojams, pateikusiems tarnybinius pažymėjimus, matuoti naudojamą elektros galią, įtampos dydį, kontroliuoti kitus elektros energijos parametrus, apžiūrėti buitinio vartotojo patalpose ar privačioje (nuomojamoje) žemėje esančius operatoriaus ar tiekėjo elektros įrenginius (transformatorines pastotes, elektros linijas, elektros skydus ir pan.), apžiūrėti ir tikrinti elektros energijos apskaitos prietaisus ir apskaitos schemos elementus ir jų plombas.

Operatoriui ar tiekėjui įtarus, kad buitinis vartotojas elektros energiją vartoja pažeisdamas 54 punkto reikalavimus, operatorius ar tiekėjas, dalyvaujant buitinio vartotojo atstovui, turi teisę tikrinti buitinio vartotojo eksploatuojamus elektros įrenginius. Buitinio vartotojo elektros įrenginiai gali būti tikrinami nuo 8 iki 22 valandos.

VIII. ELEKTROS ENERGIJOS APSKAITOS PRIETAISŲ ĮRENGIMAS IR EKSPLOATAVIMAS

46. Teigiamos ir/ar neigiamos krypčių elektros energijos apskaitai įrengiami ir naudojami elektros energijos apskaitos prietaisai. Prireikus elektros apskaitos prietaisų schemose naudojami pagalbiniai įrenginiai ir įtaisai.

Elektros energijos apskaitos prietaisai yra elektros skaitikliai ir juos valdantys laikrodžiai, apskaitos sistemos. Jie yra operatoriaus ar tiekėjo nuosavybė.

Elektros energijos apskaitos prietaisų prijungimo schemose naudojami pagalbiniai įrenginiai ir įtaisai (tekste – elektros apskaitos schemos elementai) yra elektros energijos įvadinės apskaitos spintos (skydeliai), komutaciniai aparatai, srovės ir įtampos matavimo transformatoriai, bandymo gnybtynai (ištraukiami arba kištukiniai bandymo blokai, bandymo gnybtynai su šliaužikliais ir pan.), visi juos jungiantys laidininkai bei apskaitos schemos grandinių sujungimo ir prijungimo gnybtynai.

47. Elektros energijos apskaitos prietaisai ir elektros apskaitos schemos elementai yra elektros tinklo neatskiriamoji dalis.

48. Elektros energijos apskaita įrengiama vadovaujantis teisės aktais ir šiomis taisyklėmis, operatoriaus ar tiekėjo ir vartotojo (taip pat ir laisvojo vartotojo) elektros tinklo nuosavybės riboje arba kitoje (sutartyje ar naujiesiems vartotojams prijungti išduotose techninėse sąlygose) nurodytoje elektros tinklo vietoje.

Operatorius ar tiekėjas, atsižvelgdami į vartotojo priskyrimą konkrečiai grupei ir pasirinktą atsiskaitymo tarifą, savo lėšomis įrengia sutartyje nustatytuose apskaitos taškuose aktyviosios

elektros energijos arba daugiatarifius aktyviosios ir reaktyviosios, teigiamos ir/ar neigiamos krypčių elektros energijos skaitiklius (apskaitos sistemas) ir juos prižiūri.

Atsižvelgiant į vartotojui leistiną naudoti galią ir įtampą apskaitos prietaisų įrengimo taškuose, apskaitos schemose gali būti naudojami elektros energijos apskaitos schemos elementai. Šie elementai pagal technines galimybes ir apskaitos prietaiso įrengimo vietą, nustatytą techninėse prijungimo sąlygose, gali būti įrengti tiek operatoriaus ar tiekėjo, tiek vartotojo elektros tinkle. Elektros apskaitos schemos elementus savo lėšomis įrengia ir juos prižiūri ta sutarties šalis, kurios įrenginiuose yra apskaitos prietaiso įrengimo taškas. Visais atvejais elektros energijos apskaitos prietaisų ir elektros apskaitos schemos elementų prijungimo schema turi būti suderinta su operatoriumi ar tiekėju.

49. Daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose arba bendrabučio tipo daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose elektros energijos apskaitos prietaisai neatsižvelgiant į nustatytas nuosavybės ribas turi būti įrengiami kiekvienam butui atskirai bendrojo naudojimo patalpose (laiptinėse, koridoriuose arba specialiai apskaitos prietaisams skirtose patalpose ir pan.). Jei minėtuose namuose elektros energijos apskaitos prietaisai įrengti butuose, taip pat atsiskaitymo pagal gyvenamajam namui įrengtą bendrąjį apskaitos prietaisą atveju atskirai butams jie neįrengti, tai rekonstruojant namą šiuos apskaitos prietaisus reikia įrengti įvadinėse elektros energijos apskaitos spintose (skydeliuose) bendrojo naudojimo patalpose (laiptinėse, koridoriuose arba specialiai apskaitos prietaisams skirtose patalpose ir pan.). Minėtuose namuose taip pat įrengiami apskaitos prietaisai atsiskaityti už elektros energiją, suvartotą bendroms namo reikmėms (laiptinėms ir rūsiams apšviesti, hidrauliniams siurbliams ir pan.) ir liftams. Šie apskaitos prietaisai įrengiami namo įvadinėje elektros energijos skirstomojoje spintoje (skydelyje) arba greta jos.

50. Kai nustatyta, kad buitinis vartotojas neteisėtai vartojo (vogė) elektros energiją ar sąmoningai neįsileido operatoriaus ar tiekėjo (67.4 ir 80.4 punktuose nurodytais atvejais) darbuotojų patikrinti elektros energijos apskaitos prietaisų ir elektros įrenginių, vartotojas pagal operatoriaus ar tiekėjo nurodymą privalo savo lėšomis įsirengti elektros energijos įvadinę apskaitos spintą (skydelį) lauke, operatoriaus ir tiekėjo personalui ištisą parą laisvai prieinamoje vietoje.

51. Prie apskaitos prietaisų priėjimai turi būti laisvi. Draudžiama dėti bet kokius daiktus ant apskaitos prietaisų, apskaitos spintų (skydelių) arba į jas.

52. Elektros energijos apskaitos prietaisai ir elektros apskaitos schemų elementai turi būti užplombuoti tokia tvarka:

52.1. ant elektros energijos skaitiklio gaubto turi būti gamintojo ir metrologinę patikrą atlikusios organizacijos plombos, o ant gnybtų trinkelės dangtelio, daugiatarifio elektroninio elektros energijos skaitiklio optinio interfeiso ir srovės kilpų išėjimų, elektros energijos skaitiklius valdančių laikrodžių programų nustatymo klavišų ir gnybtų dangtelių – operatoriaus ar tiekėjo plombos;

52.2. ant įtampos ir srovės transformatorių korpusų turi būti metrologinę patikrą atlikusios organizacijos plombos;

52.3. operatorius ar tiekėjas plombuoja įtampos transformatorių, prie kurio prijungti apskaitos prietaisai, antrinius gnybtus arba narvelių, kuriuose transformatoriai įrengti, duris, minėtų transformatorių skyriklių pavaras, srovės matavimo transformatorių antrinius gnybtus arba narvelių, kuriuose transformatoriai įrengti, duris, visų apskaitos prietaisų bei grandinių sujungimo ir prijungimo gnybtus, taip pat, kai elektros energija tiekiama 0,38 kV elektros linijomis, prieš apskaitą įrengtų komutacinių aparatų srovę naudojančias dalis.

Atsižvelgiant į elektros apskaitos schemą gali būti plombuojamos ir kitos elektros apskaitos prietaisų ir įrenginių dalys. Operatorius ar tiekėjas turi teisę nustatyti konkrečias plombuojamas vietas, su kuriomis turi būti supažindintas vartotojas. Visais atvejais nenuėmus plombų vartotojui turi būti suteikta galimybė iš indikatorių vizualiai nuskaityti elektros energijos skaitiklio ir jį valdančio laikrodžio informaciją;

52.4. už apskaitos prietaisų, apskaitos schemose naudojamos įrangos ir įtaisų bei visų plombų apsaugą atsako patalpų, valdomos teritorijos ir/ar įrenginių, kuriuose jie įrengti, savininkai (nuomininkai, turintys pasirašytą sutartį su operatoriumi ar tiekėju) arba šias patalpas, valdomą

teritoriją ir/ar įrenginius eksploatuojantys fiziniai ar juridiniai asmenys (jei sutartyje nenustatyta kitaip).

53. Matavimo transformatoriai, prie kurių prijungti elektros energijos apskaitos prietaisai, įrengiami, perkeliami ir keičiami tik sutikus ir dalyvaujant operatoriaus ar tiekėjo įgaliotam atstovui.

54. Tyčinis elektros energijos apskaitos prietaisų, apskaitos schemos elementų gadinimas, falsifikavimas, plombų pažeidimas, falsifikavimas ar be operatoriaus ar tiekėjo sutikimo išardymas, savavališkas apskaitos schemos keitimas, siekiant sumažinti apskaitomos elektros energijos kiekį arba skaitiklio rodmenis, kitoks apskaitos prietaisų ar apskaitos schemos elementų paveikimas arba savavališkas elektros įrenginių prijungimas prie operatoriaus ar tiekėjo tinklo yra šių taisyklių nuostatų pažeidimas ir už juos atsakoma įstatymų nustatyta tvarka. Taip pat tokiam vartotojui taikomos 66.5, 67.4, 79.5 ir 80.4 punktų nuostatos.

IX. ATSISKAITYMAS SU PERDAVIMO AR SKIRSTOMŲJŲ TINKLŲ OPERATORIUMI

55. Kiekvienas vartotojas, prijungtas prie perdavimo tinklų operatoriaus tinklo ir turintis sutartį su visuomeniniu tiekėju, arba laisvasis vartotojas, naudojantis operatorių elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugomis ir prijungtas prie atitinkamo operatoriaus tinklo, privalo su juo (jais) atsiskaityti už jam pateiktos aktyviosios elektros energijos paslaugos pirkimo-pardavimo vietoje perdavimo ar skirstymo paslaugas ir taip pat su operatoriumi, prie kurio tinklo jis prijungtas, 66.1 punkte nustatytais atvejais už patiektą ir/ar į operatoriaus tinklą perduotą reaktyviąją energiją. Už elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugas ir 66.1 punkte nustatytais atvejais už patiektą ir/ar į operatoriaus tinklą perduotą reaktyviąją energiją atsiskaitoma elektros energijos paslaugos pirkimo-pardavimo vietoje, pagal apskaitos prietaisų rodmenis, kitais šiose taisyklėse nurodytais būdais, pagal galiojančias paslaugų kainas ir 66.1 punkte nurodytomis kainomis sutartyje nustatytu periodiškumu bei laiku.

Jei elektros energijos apskaitos prietaiso įrengimo vieta nesutampa su nuosavybės riba taip, kad apskaitos prietaisu neapskaitomos technologinės elektros energijos sąnaudos vartotojo tinklo dalyje arba apskaitomos sąnaudos operatoriaus tinklo dalyje, tai apskaičiuojamos nesutampančios elektros tinklo dalies sąnaudos. Šias sąnaudas ir sąnaudoms tenkančios elektros energijos persiuntimo paslaugą apmoka nesutampančios tinklo dalies savininkas.

56. Sutartyje nustatytu laiku ir būdu vartotojas (tarp jų ir laisvasis vartotojas) privalo pateikti operatoriams duomenis apie apskaitos prietaisų rodmenis nustatyta forma. Žinomai netikslus apskaitos prietaisų rodmenų perdavimas operatoriui, atsiskaitymas už perdavimo ar skirstymo paslaugą bei 66.1 punkte nustatytais atvejais už reaktyviąją energiją, neatitinkančią faktiškai patiektos elektros energijos kiekio, yra šių taisyklių pažeidimas ir užtraukia vartotojui administracinę atsakomybę. Jei operatorius pakartotinai nustato, kad vartotojas netiksliai pateikė rodmenis, tai šiais atvejais operatorius turi teisę apskaičiuoti patikrinimo sąnaudas ir pateikti vartotojui apmokėjimo dokumentą.

57. Už patiektos elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugą bei 66.1 punkte nustatytais atvejais už reaktyviąją energiją atsiskaitoma pagal operatoriaus arba pagal vartotojų (esant savitarnai) išrašomus apmokėjimo dokumentus. Apmokėjimo dokumentų pateikimo būdai ir terminai bei apmokėjimo terminai turi būti nustatyti sutartyje.

58. Vartotojai dėl apmokėjimo už elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugas, elektros energiją gali būti skirstomi į grupes operatoriaus ir/ar tiekėjo nustatyta tvarka ir kriterijais. Šioms grupėms gali būti taikomi skirtingi atsiskaitymo laikotarpiai, būdai, tarifai, avansinio apmokėjimo taikymo ir kitos sąlygos.

59. Vartotojui laiku nesumokėjus operatoriui už suteiktą patiektos elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugą bei 66.1 punkte numatytais atvejais už reaktyviąją energiją, visas papildomas operatoriaus išlaidas (pašto išlaidas pretenzijai pareikšti, kreditoriaus vizito pas skolininką išlaidas, išlaidas tretiesiems asmenims už tarpininkavimą susigrąžinant skolą, ieškinio

teisme pareiškimo išlaidas ir kita), susijusias su įsiskolinimo atgavimu, susigrąžinimu, skolininkas (vartotojas) privalo atlyginti operatoriui.

60. Operatoriai turi teisę atsisakyti sudaryti sutartis su asmenimis, kurie yra žinomai nemokūs, nesąžiningi arba yra įtraukti į asmenų skolų registrą.

Operatorius turi teisę perduoti kitiems operatoriams ar tiekėjams arba kitiems tretiesiems asmenims informaciją apie nesąžiningą ar nemokų vartotoją.

61. Vartotojas, laiku neatsiskaitęs, už kiekvieną uždelstą kalendorinę dieną moka Lietuvos Respublikos įstatymų arba sutartyje nustatyto dydžio delspinigius.

62. Neatsižvelgdami į atsiskaitomąjį už elektros energiją su tiekėju tarifą, vartotojai, tarp jų ir laisvieji vartotojai, viršiję leistinąją naudoti arba sutartinę aktyviąją galią, taip pat galią, nustatytą taikant apribojimo grafiką, arba savavališkai prijungę elektros imtuvus, išjungtus pagal avarinių išjungimų ar apribojimo grafikus, kai energetikos sistemoje arba operatoriaus tinkle yra avarinė situacija, papildomai sumoka operatoriui už viršytą galios dalį, kuri lygi visuomeninio tarifo trigubai galios kainai. Viršijus leistinąją naudoti arba sutartinę aktyviąją galią, šis mokestis apskaičiuojamas per visą vartotojui sutartyje nustatytą ataskaitinį laikotarpį. Viršijus galią, nustatytą taikant apribojimo grafiką, arba savavališkai prijungus elektros imtuvus (išjungtus operatoriui įvedus avarinių išjungimų ar apribojimo grafikus, kai energetikos sistemoje ar operatoriaus tinkle yra avarinė situacija), mokestis apskaičiuojamas nuo apribojimo ar atjungimo grafiko pradžios.

63. Nustatęs, kad pažeisti 66.5 ir 67.4 punktų reikalavimai, operatoriaus atstovas, dalyvaujant vartotojui (jam atstovaujančiam asmeniui), surašo neapskaitinio elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą (2 priedas), kuriame nurodomas šių taisyklių pažeidimas, jo vieta ir aplinkybės. Šis aktas surašomas ne mažiau kaip trimis egzemplioriais, iš kurių vienas įteikiamas vartotojui (jam atstovaujančiam asmeniui), antras – tiekėjui (susipažinti) ir trečias lieka operatoriui. Juridiniam ar fiziniam asmeniui nesudarius su operatoriumi ir/ar tiekėju sutarčių ir savavališkai naudojus elektros energiją, minėtas aktas surašomas ne mažiau kaip dviem egzemplioriais, iš kurių vienas įteikiamas šiam juridiniam ar fiziniam asmeniui, o antras lieka operatoriui. Vartotojui (jam atstovaujančiam asmeniui) ar minėtam juridiniam ar fiziniam asmeniui atsisakius pasirašyti aktą, jis galioja, tačiau operatoriaus atstovas apie nepasirašymą turi pažymėti visuose akto egzemplioriuose.

64. Surašytas neapskaitinio elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktas (2 priedas) – tai pagrindas operatoriui nustatyta tvarka apskaičiuoti padarytą jam žalą. Visi neapskaitinio elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktai, prieš apskaičiuojant padarytą žalą, turi būti apsvarstyti operatoriaus sudarytoje specialioje komisijoje, kuri, išanalizavusi aktą ir kartu su aktu pateiktus paaiškinančiuosius dokumentus ir įrodymus, turi nustatyti akto surašymo teisėtumą, vartotojo kaltę bei perskaičiavimo laikotarpį. Šiais atvejais apskaičiuojamas (perskaičiuojamas) vartotojui ar be sutarčių vartojančiam elektros energiją juridiniam ar fiziniam asmeniui persiųstos elektros energijos kiekis ir jam pateikiami apmokėjimo dokumentai padarytai žalai atlyginti (įskaitant apskaičiuotos (perskaičiuotos) persiųstos elektros energijos vertę, perdavimo ar skirstymo šios paslaugos vertę, žalą (jei tokia buvo padaryta) už sugadintus apskaitos prietaisus, apskaitos schemos elementus, jų remontą, keitimą, metrologinę patikrą, plombavimą ir pan.):

64.1. persiųsta elektros energija apskaičiuojama (perskaičiuojama) 66.5 ir 67.4 punktuose nurodyta tvarka. Šios energijos vertė nustatoma pagal apskaičiavimo (perskaičiavimo) laikotarpiu galiojusius tarifus;

64.2. apskaičiuotos (perskaičiuotos) persiųstos elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugos vertė nustatoma pagal apskaičiavimo (perskaičiavimo) laikotarpiu galiojusias paslaugos kainas;

64.3. sugadintų apskaitos prietaisų, apskaitos schemos elementų, jų remonto, keitimo, metrologinės patikros, plombavimo ir pan. vertė nustatoma pagal apskaitos prietaisų, apskaitos schemos elementų vertę, operatoriaus nustatytas minėtų prietaisų keitimo ir plombavimo sąnaudas, serviso įmonės remonto, metrologinės patikros ir pan. įkainius.

65. Jei vartotojas per 15 kalendorinių dienų neapmoka operatoriaus pateiktų apmokėjimo dokumentų žalai atlyginti, operatorius turi teisę nustatyta tvarka kreiptis su ieškiniu į teismą.

Jei operatorius sutinka, dokumentų žalai atlyginti apmokėjimas gali būti paskirstytas ne ilgiau kaip per 12 mėnesių, jei susitarimu nenustatyta kitaip.

66. Vartotojų, išskyrus buitinius vartotojus, atsiskaitymo ypatumai:

66.1. kai vartotojas nesilaiko operatoriaus nustatyto optimalaus reaktyviosios galios, naudojamos iš elektros tinklo, dydžio ir kompensavimo įrenginių darbo tvarkos ir taip daro įtaką elektros energijos kokybei, jis privalo apmokėti už suvartotą ir/ar į operatoriaus tinklą perduotą reaktyviąją energiją. Už reaktyviąją energiją atsiskaito vartotojai, kurių leistinoji naudoti galia sudaro 30 kW ir daugiau. Ši energija apskaitoma specialiais elektros skaitikliais.

Jei vartotojas neturi skaitiklių, fiksuojančių jam patiektos bei į operatoriaus tinklą perduotos reaktyviosios energijos, tai minėtoji reaktyvioji energija nustatoma apskaičiuojant būdu pagal vartotojo pateiktą objekto elektros įrenginių sąrašą, kur nurodyta bendra asinchroninių variklių, suvirinimo transformatorių bei kondensatorių įrengtoji galia ir vidutinis darbo valandų kiekis per ataskaitinį laikotarpį. Minėtoji reaktyvioji energija apskaičiuojama pagal šią formulę:

$W_{Qf} = (0,2 + 0,5d_{a,\,s})\, W_a - Q_k . T$ (kvarh),

kur: da, s – asinchroninių variklių ir suvirinimo transformatorių dalis bendroje vartotojo prijungtų imtuvų

įrengtojoje galioje,

W_a – per ataskaitinį laikotarpį suvartota aktyvioji energija (kWh),

Q_k – vartotojo prijungtų kompensavimo įrenginių galia (kvar),

T – vartotojo darbo valandų skaičius per ataskaitinį laikotarpį (val.).

Už operatoriaus nustatyto optimalaus reaktyviosios galios, naudojamos iš elektros tinklo, dydžio ir kompensavimo įrenginių darbo tvarkos nesilaikymą vartotojas sumoka operatoriui: už suvartotos reaktyviosios energijos – 2 ct/kvarh ir į operatoriaus tinklą perduotos reaktyviosios energijos – 4 ct/kvarh per visą parą;

66.2. jei vartotojas laiku nepateikė duomenų apie apskaitos prietaisų rodmenis, tai kitą (po sutartyje nustatyto laiko) dieną operatorius pats nuskaito elektros skaitiklio rodmenis. Už šią paslaugą vartotojas operatoriui sumoka 200 Lt mokestį;

66.3. vartotojas apie apskaitos prietaiso rodmenų netikslumus nedelsdamas, o radęs klaidų apmokėjimo dokumentuose, per 5 kalendorines dienas nuo minėtų dokumentų gavimo turi apie tai pranešti operatoriui. Operatorius ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų nuo vartotojo pareiškimo įteikimo dienos turi patikrinti apmokėjimo dokumentus, prireikus – apskaitos prietaisus, ir tikrinimo rezultatus pranešti vartotojui. Operatorius, patikrinęs apmokėjimo dokumentus ir juose radęs klaidų, taip pat nustatęs, kad apskaitos prietaisas veikė netiksliai, perskaičiuoja vartotojo suvartotą aktyviosios elektros energijos bei 66.1 punkte numatytais atvejais reaktyviosios energijos kiekius per tą laikotarpį, kai buvo netiksliai atsiskaitoma. Perskaičiuojant išrašomas patikslinantis apmokėjimo už suvartotą elektros energiją, 66.1 punkte numatytais atvejais už reaktyviąją energiją ir persiųstos elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugą dokumentas arba šiuos netikslumus operatorius įvertina išrašydamas kito ataskaitinio laikotarpio apmokėjimo dokumentus. Jei nustatoma, kad operatoriaus atstovas buvo iškviestas be reikalo ir apskaitos prietaisas veikia neviršydamas leistinosios paklaidos, vartotojas sumoka operatoriui sąnaudas, susijusias su apskaitos prietaisų patikrinimu ir jų plombavimu;

66.4. sugedus apskaitos prietaisui arba apskaitos schemos elementui ne dėl vartotojo kaltės (įstrigo elektros energijos skaitiklio diskas, sugedo skaičiavimo mechanizmas, sudegė matavimo transformatorius, atsileido laidininko prijungimo gnybtas ir nutrūko schema ar kita), apie kuriuos vartotojas pranešė operatoriui iki jo ar tiekėjo atstovų atvykimo į vietą, už suvartotą elektros energiją, persiųstos elektros energijos perdavimo ar persiuntimo paslaugą bei 66.1 punkte nustatytais atvejais už reaktyviąją energiją per tą laikotarpį, kai apskaita veikė netiksliai, atsiskaitoma pagal atitinkamo laikotarpio suvartojimą iki gedimo arba pašalinus gedimą tam vartotojui nustatytu tarifu ir kainomis.

Laikotarpis, per kurį apskaita veikė netiksliai, nustatomas pagal vartotojo pateiktus ir operatoriaus turimus duomenis apie vartotojo elektros įrenginius ir iš atitinkamo suvartojimo (paros, savaitės, mėnesio ir t. t.) analizės.

Nustačius apskaitos prietaiso ar apskaitos schemos elemento gedimą, operatorius ir, jei apskaitos schemos elementai – vartotojo nuosavybė, vartotojas, pažeidimus turi pašalinti per dvi darbo dienas, jei nesutarta kitaip.

Kiekvieną ne dėl vartotojo kaltės elektros energijos apskaitos prietaiso ar apskaitos schemos elemento dingimo, gedimo ar pažeidimo atvejį operatorius ir vartotojas įformina dvišaliu atsiskaitymo už suvartotą elektros energiją (sutrikus apskaitos prietaisų darbui) aktu (3 priedas);

66.5. vartotojui nepranešus apie 66.4 punkte nurodytus gedimus iki operatoriaus ar tiekėjo atstovo (tiekėjo atstovas apie tai nedelsdamas turi pranešti operatoriui) atvykimo į vietą arba radus vartotojui priklausantį apskaitos prietaisą ar apskaitos schemos elementą sugadintą taip, kad apskaitos prietaiso ar apskaitos schemos elemento gedimas matomas (pažeistas elektros energijos skaitiklio stiklas arba korpusas; pažeistos ar nutrauktos plombos nuo elektros energijos skaitiklio ar įvadinės apskaitos spintos (skydelio) ir kitų su apskaita susijusių plombuojamųjų vietų, nurodytų 54 punkte; taip pat siekiant sumažinti elektros energijos skaitiklio rodmenis naudojamos mechaninės ir kitos skaitiklio disko stabdymo priemonės) arba pakeitus apskaitos prietaiso prijungimo schemą, operatorius turi teisę perskaičiuoti vartotojo suvartotos elektros energijos kiekį ir/ar persiųstos elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugos vertę pagal vartotojui leistiną naudoti galią ir vartotojo darbo valandų skaičių. Perskaičiuojamas laikotarpis nuo operatoriaus ar tiekėjo atstovo paskutinės apskaitos prietaisų patikrinimo dienos, bet ne ilgesnis kaip vieneri metai. Galutinį perskaičiuojamo laikotarpio terminą nustato operatoriaus sudaryta komisija.

Kai nustatoma, kad vartotojas, siekdamas sumažinti apskaitomos elektros energijos kiekį arba skaitiklio rodmenis, kitaip paveikia apskaitos prietaisą ar apskaitos schemos elementus, o operatoriaus ar tiekėjo atstovas per paskutinį apskaitos prietaisų ar apskaitos schemos elementų patikrinimą šios vartotojo veikos dėl jos slapto pobūdžio negalėjo to pastebėti (išorinio magnetinio lauko poveikis, su prietaisais atsukant apskaitos prietaisų rodmenis atgal, elektros energijos apskaitos prietaiso, matavimo transformatorių ar pakabintų plombų falsifikavimas ir kita), arba įrengdamas paslėptą atvadą prijungė elektros imtuvus prieš apskaitą arba be jos, operatorius turi teisę perskaičiuoti tokio vartotojo suvartotos elektros energijos kiekį ir/ar persiųstos elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugos vertę šio punkto pirmoje pastraipoje nustatyta tvarka per laikotarpį nuo sutarties sudarymo dienos, bet ne ilgesnį kaip treji metai. Galutinį perskaičiuojamo laikotarpio terminą nustato operatoriaus sudaryta komisija.

Kai nustatoma, kad juridinis asmuo, nesudaręs su operatoriais ir/ar su tiekėju sutarčių, savavališkai prijungė elektros įrenginius prie operatoriaus elektros tinklo, operatorius turi teisę apskaičiuoti suvartotos elektros energijos kiekį bei persiųstos elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugos vertę pagal prijungtų elektros įrenginių įrengtąją galią ir 24 valandų per parą naudojimo trukmę. Apskaičiuojamas laikotarpis neturi viršyti vienerių metų. Galutinį perskaičiuojamo laikotarpio terminą nustato operatoriaus sudaryta komisija.

Apskaičiuojant (perskaičiuojant) elektros energijos kiekį ir paslaugų vertes taikomi perskaičiavimo laikotarpiu galioję tarifai ir paslaugų kainos atsižvelgiant į vartotojų grupės ir operatoriaus tinklo prijungimo taško įtampos dydį;

66.6. Vartotojai, pageidaujantys laikinai (iki dviejų parų) vartoti elektros energiją be apskaitos prietaisų, turi gauti operatoriaus leidimą 10, 11 ir 18 punktuose nustatyta tvarka. Vartotojui papildomai apmokėjus pagal galiojančią pajungimo ir atjungimo kainą, jo elektros įrenginius prie elektros tinklo prijungia ir atjungia operatorius. Šiuo atveju pagal tarpusavyje sudarytą sutartį už suvartotą elektros energiją ir persiųstos elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugą su operatoriumi atsiskaitoma pagal prijungiamų elektros energijos imtuvų įrengtąją galią bei pageidaujamą naudojimo laiką. Apmokama iš anksto.

67. Buitinių vartotojų atsiskaitymo ypatumai:

67.1. atvykus operatoriaus ar tiekėjo atstovui, buitinis vartotojas privalo pateikti apmokėjimo už elektros energiją ir elektros energijos skirstymo paslaugą dokumentus, kad būtų galima sutikrinti apmokėjimą su apskaitos rodmenimis.

Jei randama klaidų apmokėjimo dokumentuose arba deklaruojant apskaitos prietaiso rodmenis, operatorius ar tiekėjas juos įvertina, išrašydamas patikslinančius apmokėjimo už sunaudotą elektros energiją ir už elektros energijos skirstymo paslaugą dokumentus arba gali tai įvertinti kito ataskaitinio laikotarpio apmokėjimo dokumentuose;

67.2. buitinis vartotojas apie apskaitos prietaiso rodmenų netikslumus nedelsdamas turi pranešti operatoriui. Operatorius ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų nuo buitinio vartotojo pareiškimo įteikimo turi patikrinti apmokėjimo dokumentus, apskaitos prietaisus ir tikrinimo rezultatus pranešti buitiniam vartotojui. Operatorius, patikrinęs apskaitos prietaisų veikimą ir nustatęs, kad jie veikė netiksliai, perskaičiuoja buitinio vartotojo suvartotos elektros energijos kiekį per laikotarpį, kai buvo netiksliai atsiskaitoma. Perskaičiuojant išrašomas patikslinantis apmokėjimo už suvartotą elektros energiją ir suvartotos elektros energijos skirstymo paslaugą dokumentas arba šiuos netikslumus operatorius įvertina išrašydamas kito ataskaitinio laikotarpio apmokėjimo dokumentus. Jei nustatoma, kad operatoriaus atstovas buvo iškviestas be reikalo ir apskaitos prietaisas veikia neviršydamas leistinų paklaidos ribų, buitinis vartotojas sumoka operatoriui sąnaudas, susijusias su apskaitos prietaisų patikrinimu ir plombavimu;

67.3. sugedus apskaitos prietaisui arba apskaitos schemos elementui ne dėl buitinio vartotojo kaltės (įstrigo elektros energijos skaitiklio diskas, sugedo skaičiavimo mechanizmas, sudegė matavimo transformatorius, atsileido laidininko prijungimo gnybtas ir nutrūko schema ar kita), apie kuriuos buitinis vartotojas pranešė operatoriui iki jo atstovo atvykimo į vietą, už suvartotą elektros energiją, persiųstos elektros energijos skirstymo paslaugą per tą laikotarpį, kai apskaita veikė netiksliai, atsiskaitoma pagal atitinkamo laikotarpio suvartojimą iki gedimo arba pašalinus gedimą buitiniam vartotojui nustatytu tarifu ir kainomis. Laikotarpis, per kurį apskaita veikė netiksliai, nustatomas pagal buitinio vartotojo pateiktus ir operatoriaus turimus duomenis apie buitinio vartotojo įrenginius bei iš atitinkamo suvartojimo (paros, savaitės, mėnesio ir t. t.) analizės.

Nustatęs apskaitos prietaiso gedimus, operatorius juos turi pašalinti per 10 kalendorinių dienų.

Kiekvieną ne dėl buitinio vartotojo kaltės elektros energijos apskaitos prietaiso gedimo, pažeidimo ar dingimo atvejį operatorius ir buitinis vartotojas įformina dvišaliu atsiskaitymo už suvartotą elektros energiją (sutrikus apskaitos prietaisų darbui) aktu (3 priedas);

67.4. buitiniam vartotojui nepranešus apie 67.3 punkte nurodytus gedimus iki operatoriaus ar tiekėjo atstovo (tiekėjo atstovas apie tai nedelsdamas turi pranešti operatoriui) atvykimo į vietą arba radus buitiniam vartotojui priklausantį apskaitos prietaisą ar apskaitos schemos elementą sugadintą taip, kad apskaitos prietaiso ar apskaitos schemos elemento gedimas matomas (pažeistas elektros energijos skaitiklio stiklas arba korpusas; pažeistos ar nutrauktos plombos nuo elektros energijos skaitiklio ar įvadinės apskaitos spintos (skydelio) ir kitų su apskaita susijusių plombuojamųjų vietų, nurodytų 54 punkte; taip pat siekiant sumažinti elektros energijos skaitiklio rodmenis naudojamos mechaninės ir kitos skaitiklio disko stabdymo priemonės) arba pakeitus apskaitos prietaiso prijungimo schemą, operatorius turi teisę perskaičiuoti buitinio vartotojo suvartotos elektros energijos kiekį ir/ar persiųstos elektros energijos skirstymo paslaugos vertę per laikotarpį nuo operatoriaus ar tiekėjo paskutinės apskaitos prietaisų ar apskaitos schemos elementų patikrinimo dienos, bet ne ilgesnį kaip vieneri metai. Galutinį perskaičiuojamo laikotarpio terminą nustato operatoriaus sudaryta komisija. Perskaičiuojama tokia tvarka: jei buitinis vartotojas akto surašymo metu suteikia galimybę operatoriaus atstovui patikrinti ir nustatyti tuo metu veikiančių elektros imtuvų galią, tai suvartota elektros energija perskaičiuojama pagal faktinę elektros energijos imtuvų galią taikant buitinių vartotojų dažniausiai naudojamų elektros energijos imtuvų darbo valandų kiekio per parą lentelę (1 priedas); jei buitinis vartotojas operatoriaus atstovui nesuteikia galimybės nustatyti veikiančių elektros energijos imtuvų galią, tai suvartota elektros energija perskaičiuojama pagal buitiniam vartotojui sutartyje nustatytą leistinąją naudoti galią ir 24 valandų per parą trukmę.

Kai nustatoma, kad buitinis vartotojas, siekdamas sumažinti apskaitomos elektros energijos kiekį arba skaitiklio rodmenis, kitaip paveikia apskaitos prietaisą ar apskaitos schemos elementus, o operatoriaus ar tiekėjo atstovas per paskutinį apskaitos prietaisų ar apskaitos schemos elementų patikrinimą šios vartotojo veikos dėl jos slapto pobūdžio negalėjo to pastebėti (išorinio magnetinio lauko poveikis, su prietaisais atsukant apskaitos prietaisų rodmenis atgal, elektros energijos apskaitos prietaiso, matavimo transformatorių ar pakabintų plombų falsifikavimas ir kita), arba įrengdamas paslėptą atvadą prijungė elektros imtuvus prieš apskaitą arba be jos, operatorius turi teisę perskaičiuoti tokio buitinio vartotojo suvartotos elektros energijos kiekį ir/ar persiųstos elektros energijos skirstymo paslaugos vertę šio punkto pirmoje pastraipoje nustatyta tvarka per laikotarpį nuo sutarties sudarymo dienos, bet ne ilgesnį kaip treji metai. Galutinį perskaičiuojamo laikotarpio terminą nustato operatoriaus sudaryta komisija.

Kai nustatoma, kad fizinis asmuo, nesudaręs su operatoriumi ir/ar tiekėju sutarčių, savavališkai prijungė elektros įrenginius prie operatoriaus elektros tinklo, operatorius turi teisę apskaičiuoti suvartotos elektros energijos kiekį bei persiųstos elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugos vertę, nustatydamas, kad ištisą parą (24 valandas) esant vienfaziam įvadui – naudojama 1 kW galia, o trifaziam įvadui – 3 kW galia. Jei buvo nustatyta, kad prie operatoriaus tinklo buvo prijungti elektros imtuvai, kurių bendra įrengtoji galia yra didesnė, nei nurodyta šioje pastraipoje, tai perskaičiuojant taikoma bendra imtuvų galia. Apskaičiuojamas laikotarpis neturi būti ilgesnis kaip vieneri metai. Galutinį apskaičiuojamo laikotarpio terminą nustato operatoriaus sudaryta komisija.

Apskaičiuojant (perskaičiuojant) elektros energijos kiekį ir paslaugų vertę taikomi perskaičiavimo laikotarpiu galioję tarifai ir paslaugų kainos neatsižvelgiant į operatoriaus tinklo prijungimo taško įtampos dydį;

67.5. jeigu daugiabučiame gyvenamajame name arba bendrabučio tipo daugiabučiame gyvenamajame name viename bute (kambaryje), kuriame yra įrengtas tik vienas apskaitos prietaisas ir jame gyvena kelios šeimos, už persiųstos elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugą atsiskaitoma pagal minėto apskaitos prietaiso rodmenis ir vieną apmokėjimo dokumentą. Kuri šeima įforminama buitiniu vartotoju, sprendžiama šių šeimų tarpusavio susitarimu.

Nesutarimai dėl tarpusavio atsiskaitymų tarp tokių šeimų sprendžiami teismo tvarka;

67.6. buitiniai vartotojai, pageidaujantys laikinai (iki dviejų parų) vartoti elektros energiją be apskaitos prietaisų, turi gauti operatoriaus leidimą 10, 11 ir 18 punktuose nustatyta tvarka. Tai, kad prijungiami buitinio vartotojo įrenginiai atitinka elektros įrenginių įrengimo ir saugų eksploatavimą reglamentuojančių dokumentų reikalavimus, garantuoja ir atsako pats vartotojas. Buitiniam vartotojui papildomai apmokėjus pagal galiojančią įjungimo ir atjungimo kainą, jo elektros įrenginius prie elektros tinklo prijungia ir atjungia operatorius ar daugiabučio gyvenamojo namo ar bendrabučio tipo daugiabučio gyvenamojo namo vidaus elektros tinklus eksploatuojanti organizacija. Šiuo atveju už suvartotą elektros energiją ir persiųstos elektros energijos skirstymo paslaugą atsiskaitoma su operatoriumi pagal prijungiamų elektros energijos imtuvų įrengtąją galią bei pageidaujamą vartojimo laiką. Apmokama iš anksto;

67.7. už elektros energijos, suvartotos daugiabučio gyvenamojo namo bendroms reikmėms (laiptinėms, rūsiams apšviesti, hidrauliniams siurbliams ir pan.) ir liftui bei bendrabučio tipo daugiabučiam gyvenamajam namui (butams, kambariams, virtuvėms, dušams, sanitariniams mazgams, skalbykloms, poilsio kambariams, vestibiuliams, laiptinėms ir rūsiams apšviesti, hidrauliniams siurbliams ir kitoms bendroms reikmėms) ir/ar liftui, skirstymo paslaugą su operatoriumi pagal sudarytą sutartį ir įvadinių elektros energijos apskaitos prietaisų rodmenis atsiskaito:

67.7.1. daugiabučio gyvenamojo namo arba bendrabučio tipo daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrija;

67.7.2. daugiabučio gyvenamojo namo arba bendrabučio tipo daugiabučio gyvenamojo namo jungtinės veiklos sutarties dalyvių įgaliotas atstovas;

67.7.3. daugiabučio gyvenamojo namo arba bendrabučio tipo daugiabučio gyvenamojo namo patalpų savininkų bendrosios nuosavybės objektų administratorius.

X. ATSISKAITYMAS SU VISUOMENINIU TIEKĖJU

68. Kiekvienas vartotojas, prijungtas prie tiekėjo tinklo ir turintis su juo sutartį, privalo su tiekėju atsiskaityti už patiektą aktyviąją elektros energiją, kartu sumokėdamas už šios energijos skirstymo paslaugą ir 79.1 punkte nustatytais atvejais už patiektą bei į tiekėjo tinklą perduotą reaktyviąją energiją. Atsiskaitoma elektros energijos pirkimo-pardavimo vietoje pagal apskaitos prietaisų rodmenis ir/arba kitais šiose taisyklėse nurodytais būdais, pagal galiojančius tarifus ir 79.1 punkte nurodytomis kainomis sutartyje nustatytu periodiškumu ir laiku.

Jei elektros energijos apskaitos prietaiso įrengimo vieta nesutampa su elektros energijos pirkimo-pardavimo vieta taip, kad apskaitos prietaisu neapskaitomos technologinės elektros energijos sąnaudos vartotojo tinklo dalyje arba apskaitomos sąnaudos tiekėjo tinklo dalyje, tai skaičiuojamos nesutampančios elektros tinklo dalies sąnaudos. Šias sąnaudas apmoka nesutampančios tinklo dalies savininkas.

69. Sutartyje nustatytu laiku ir būdu vartotojas (taip pat ir laisvasis vartotojas) privalo pateikti tiekėjui duomenis apie apskaitos prietaisų rodmenis tiekėjo nustatyta forma. Žinomai netikslus apskaitos prietaisų rodmenų perdavimas tiekėjui, atsiskaitymas už elektros energiją bei šių taisyklių 79.1 punkte nustatytais atvejais už reaktyviąją energiją, neatitinkančią faktiško suvartojimo, yra šių taisyklių pažeidimas ir užtraukia administracinę atsakomybę. Jei tiekėjas pakartotinai nustato, kad vartotojas netiksliai pateikė rodmenis, tai šiais atvejais tiekėjas turi teisę apskaičiuoti patikrinimo sąnaudas ir pateikti vartotojui apmokėjimo dokumentą.

70. Už patiektą elektros energiją atsiskaitoma pagal tiekėjo arba vartotojų (esant savitarnai) išrašomus apmokėjimo dokumentus. Apmokėjimo dokumentų pateikimo būdai ir terminai bei apmokėjimo terminai turi būti nustatyti sutartyje.

71. Vartotojai pagal apmokėjimą už elektros energiją ir jos perdavimo ar skirstymo paslaugas gali būti skirstomi į grupes operatoriaus ir/ar tiekėjo nustatyta tvarka ir kriterijais. Šioms grupėms gali būti taikomi skirtingi atsiskaitymo laikotarpiai, būdai, tarifai, avansinio apmokėjimo taikymo ir kitos sąlygos.

72. Vartotojui laiku nesumokėjus tiekėjui už patiektą elektros energiją bei 79.1 punkte nustatytais atvejais už reaktyviąją energiją, visas papildomas tiekėjo išlaidas (pašto išlaidas pretenzijai pareikšti, kreditoriaus vizito pas skolininką išlaidas, išlaidas tretiesiems asmenims už tarpininkavimą susigrąžinant skolą, ieškinio teisme pareiškimo išlaidas ir kita), susijusias su įsiskolinimo atgavimu, susigrąžinimu, privalo atlyginti skolininkas (vartotojas) tiekėjui.

73. Tiekėjai turi teisę atsisakyti sudaryti sutartis su asmenimis, kurie yra žinomai nemokūs, nesąžiningi arba yra įtraukti į asmenų skolų registrą.

Tiekėjas turi teisę perduoti operatoriams arba kitiems tretiesiems asmenims informaciją apie nesąžiningą ar nemokų vartotoją.

74. Vartotojas, laiku neatsiskaitęs, už kiekvieną uždelstą kalendorinę dieną moka Lietuvos Respublikos įstatymų arba sutartyje nustatyto dydžio delspinigius.

75. Neatsižvelgdami į atsiskaitomąjį už elektros energiją su tiekėju tarifą, vartotojai (tarp jų ir laisvieji vartotojai), viršiję leistinąją naudoti arba sutartinę aktyviąją galią, taip pat galią, nustatytą taikant apribojimo grafiką, arba savavališkai prijungę elektros imtuvus, išjungtus pagal avarinių išjungimų ar apribojimo grafikus, kai energetikos sistemoje arba tiekėjo tinkle yra avarinė situacija, papildomai sumoka tiekėjui už viršytą galios dalį, kuri lygi visuomeninio tarifo trigubai galios kainai. Viršijus leistinąją naudoti arba sutartinę aktyviąją galią, šis mokestis apskaičiuojamas per visą vartotojui sutartyje nustatytą ataskaitinį laikotarpį. Viršijus galią, nustatytą taikant apribojimo grafiką, arba savavališkai prijungus elektros imtuvus (išjungtus tiekėjui įvedus avarinių išjungimų ar apribojimo grafikus, kai energetikos sistemoje ar tiekėjo tinkle yra avarinė situacija), mokestis apskaičiuojamas nuo apribojimo ar atjungimo grafiko pradžios.

76. Nustatęs, kad yra pažeisti 79.5 ir 80.4 punktų reikalavimai, tiekėjo atstovas, dalyvaujant vartotojui (jam atstovaujančiam asmeniui) ar juridiniam ar fiziniam asmeniui, nesudariusiam su tiekėju sutarties ir savavališkai vartojančiam elektros energiją, surašo neapskaitinio elektros

energijos vartojimo vietos apžiūros aktą (2 priedas), kuriame nurodomas šių taisyklių pažeidimas, jo vieta ir aplinkybės. Šis aktas surašomas ne mažiau kaip dviem egzemplioriais, iš kurių vienas įteikiamas vartotojui (jam atstovaujančiam asmeniui) ar juridiniam ar fiziniam asmeniui, nesudariusiam su tiekėju sutarties ir savavališkai vartojančiam elektros energiją, o antras lieka tiekėjui. Vartotojui (jam atstovaujančiam asmeniui) ar minėtam juridiniam ar fiziniam asmeniui atsisakius pasirašyti aktą, jis galioja, tačiau tiekėjo atstovas apie nepasirašymą turi pažymėti visuose akto egzemplioriuose.

77. Surašytas neapskaitinio elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktas (2 priedas) yra pagrindas tiekėjui nustatyta tvarka apskaičiuoti jam padarytą žalą. Visi neapskaitinio elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktai, prieš apskaičiuojant padarytą žalą, turi būti apsvarstyti tiekėjo sudarytoje specialioje komisijoje, kuri, išanalizavusi aktą ir kartu su aktu pateiktus paaiškinančiuosius dokumentus ir įrodymus, turi nustatyti akto surašymo teisėtumą, vartotojo kaltę bei perskaičiavimo laikotarpį. Šiais atvejais apskaičiuojamas (perskaičiuojamas) vartotojo ar be sutarties vartojančio elektros energiją juridinio ar fizinio asmens suvartotos elektros energijos kiekis ir jam pateikiami apmokėjimo dokumentai padarytai žalai atlyginti (įskaitant apskaičiuotos (perskaičiuotos) persiųstos elektros energijos vertę, žalą (jei tokia buvo padaryta) už sugadintus apskaitos prietaisus, apskaitos schemos elementus, jų remontą, keitimą, metrologinę patikrą, plombavimą ir pan.). Tiekėjui padaryta žala apskaičiuojama vadovaujantis 79.5 ir 80.4 punktuose nustatyta tvarka.

78. Jei vartotojas per 15 kalendorinių dienų neapmoka pateiktų dokumentų žalai atlyginti, tiekėjas turi teisę nustatyta tvarka kreiptis su ieškiniu į teismą.

Jei tiekėjas sutinka, dokumentų žalai atlyginti apmokėjimas gali būti paskirstytas ne ilgiau kaip per 12 mėnesių, jei susitarimu nenustatyta kitaip.

79. Vartotojų, išskyrus buitinius vartotojus, atsiskaitymo ypatumai:

79.1. kai vartotojas nesilaiko tiekėjo nustatyto optimalaus reaktyviosios galios, naudojamos iš elektros tinklo, dydžio, kompensavimo įrenginių darbo tvarkos ir taip blogina elektros energijos kokybę, jis privalo apmokėti už suvartotą ir/ar į operatoriaus tinklą perduotą reaktyviąją energiją. Už reaktyviąją energiją atsiskaito vartotojai, kurių leistinoji naudoti galia sudaro 30 kW ir daugiau. Ši energija apskaitoma specialiais elektros skaitikliais.

Jei vartotojas neturi skaitiklių, fiksuojančių jam patiektos bei į tiekėjo tinklą perduotos reaktyviosios energijos, tai minėtoji reaktyvioji energija nustatoma apskaičiuojant pagal vartotojo pateiktą objekto elektros įrenginių sąrašą, kuriame nurodyta bendra asinchroninių variklių, suvirinimo transformatorių bei kondensatorių įrengtoji galia ir vidutinis darbo valandų kiekis per ataskaitinį laikotarpį. Minėtoji reaktyvioji energija apskaičiuojama pagal formulę, nurodytą 66.1 punkte.

Už tiekėjo nustatyto optimalaus reaktyviosios galios, naudojamos iš elektros tinklo, dydžio ir kompensavimo įrenginių darbo tvarkos nesilaikymą vartotojas sumoka tiekėjui: už suvartotos reaktyviosios energijos – 2 ct/kvarh ir į operatoriaus tinklą perduotos reaktyviosios energijos – 4 ct/kvarh per visą parą;

79.2. jei vartotojas laiku nepateikė duomenų apie apskaitos prietaisų rodmenis, tai kitą (po sutartyje nustatyto laiko) dieną tiekėjas pats nuskaito elektros skaitiklio rodmenis. Už šią paslaugą vartotojas tiekėjui sumoka 200 Lt mokestį;

79.3. vartotojas apie apskaitos prietaiso rodmenų netikslumus nedelsdamas, o radęs klaidų apmokėjimo dokumentuose – per 5 kalendorines dienas nuo minėtų dokumentų gavimo turi apie tai pranešti tiekėjui. Tiekėjas ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų nuo vartotojo pareiškimo įteikimo turi patikrinti apmokėjimo dokumentus, prireikus – apskaitos prietaisus ir tikrinimo rezultatus pranešti vartotojui. Tiekėjas, patikrinęs apmokėjimo dokumentus ir juose radęs klaidų, taip pat nustatęs, kad apskaitos prietaisas veikė netiksliai, perskaičiuoja vartotojo suvartotą aktyviosios elektros energijos bei 79.1 punkte nustatytais atvejais reaktyviosios energijos kiekį per laikotarpį, kai buvo netiksliai atsiskaitoma. Perskaičiuojant išrašomas patikslinantis apmokėjimo už aktyviąją elektros energiją bei 79.1 punkte nustatytais atvejais už reaktyviąją energiją dokumentas arba šiuos netikslumus tiekėjas įvertina išrašydamas kito ataskaitinio laikotarpio apmokėjimo

dokumentus. Jei nustatoma, kad tiekėjo atstovas buvo iškviestas be reikalo ir apskaitos prietaisas veikia neviršydamas leistinosios paklaidos ribų, vartotojas sumoka tiekėjui sąnaudas, susijusias su apskaitos prietaisų patikrinimu ir plombavimu;

79.4. sugedus apskaitos prietaisui arba apskaitos schemos elementui ne dėl vartotojo kaltės (įstrigo elektros energijos skaitiklio diskas, sugedo skaičiavimo mechanizmas, sudegė matavimo transformatorius, atsileido laidininko prijungimo gnybtas ir nutrūko schema ar kita), apie kuriuos vartotojas pranešė tiekėjui iki tiekėjo atstovo atvykimo į vietą, už suvartotą elektros energiją bei 79.1 punkte nustatytais atvejais už reaktyviąją energiją per tą laikotarpį, kai apskaita veikė netiksliai, atsiskaitoma pagal atitinkamo laikotarpio suvartojimą iki gedimo arba pašalinus gedimą tam vartotojui nustatytu tarifu ir kainomis.

Laikotarpis, per kurį apskaita veikė netiksliai, nustatomas pagal vartotojo pateiktus ir tiekėjo turimus duomenis apie vartotojo elektros įrenginius ir iš atitinkamo suvartojimo (paros, savaitės, mėnesio ir t. t.) analizės.

Nustatęs apskaitos prietaiso ar apskaitos schemos elemento gedimą, tiekėjas ir, jei apskaitos schemos elementai vartotojo nuosavybė, vartotojas, pažeidimus turi pašalinti per dvi darbo dienas, jei nesutarta kitaip.

Kiekvieną ne dėl vartotojo kaltės elektros energijos apskaitos prietaiso ar apskaitos schemos elemento dingimo, gedimo ar pažeidimo atvejį tiekėjas ir vartotojas įformina dvišaliu atsiskaitymo už suvartotą elektros energiją (sutrikus apskaitos prietaisų darbui) aktu (3 priedas);

79.5. vartotojui nepranešus apie 79.4 punkte nurodytus gedimus iki tiekėjo atstovo atvykimo į vietą arba radus vartotojui priklausantį apskaitos prietaisą ar apskaitos schemos elementą sugadintą taip, kad apskaitos prietaiso ar apskaitos schemos elemento gedimas matomas (pažeistas elektros energijos skaitiklio stiklas arba korpusas; pažeistos ar nutrauktos plombos nuo elektros energijos skaitiklio ar įvadinės apskaitos spintos (skydelio) ir kitų su apskaita susijusių plombuojamųjų vietų, nurodytų 54 punkte; taip pat siekiant sumažinti elektros energijos skaitiklio rodmenis naudojamos mechaninės ir kitos skaitiklio disko stabdymo priemonės), arba pakeitus apskaitos prietaiso prijungimo schemą, tiekėjas turi teisę perskaičiuoti vartotojo suvartotos elektros energijos kiekį pagal vartotojui leistiną naudoti galią ir vartotojo darbo valandų skaičių. Perskaičiuojamas laikotarpis nuo tiekėjo atstovo paskutinės apskaitos prietaisų patikrinimo dienos, bet ne ilgesnis kaip vieneri metai. Galutinį perskaičiuojamo laikotarpio terminą nustato tiekėjo sudaryta komisija.

Kai nustatoma, kad vartotojas, siekdamas sumažinti apskaitomos elektros energijos kiekį arba skaitiklio rodmenis, kitaip paveikia apskaitos prietaisą ar apskaitos schemos elementus, o tiekėjo atstovas per paskutinį apskaitos prietaisų ar apskaitos schemos elementų patikrinimą šios vartotojo veikos dėl jos slapto pobūdžio negalėjo pastebėti (išorinio magnetinio lauko poveikis, su prietaisais atsukant apskaitos prietaisų rodmenis atgal, elektros energijos apskaitos prietaiso, matavimo transformatorių ar pakabintų plombų falsifikavimas ir kita), arba įrengdamas paslėptą atvadą prijungė elektros imtuvus prieš apskaitą arba be jos, tiekėjas turi teisę perskaičiuoti tokio vartotojo suvartotos elektros energijos kiekį šio punkto pirmoje pastraipoje nustatyta tvarka per visą laikotarpį nuo sutarties sudarymo dienos, bet ne ilgesnį kaip treji metai. Galutinį perskaičiuojamo laikotarpio terminą nustato tiekėjo sudaryta komisija.

Kai nustatoma, kad juridinis asmuo, nesudaręs su tiekėju sutarties, savavališkai prijungė elektros įrenginius prie tiekėjo elektros tinklo, tiekėjas turi teisę apskaičiuoti suvartotos elektros energijos kiekį pagal prijungtų elektros įrenginių įrengtąją galią ir 24 valandų per parą vartojimo trukmę. Apskaičiuojamas laikotarpis neturi viršyti vienerių metų. Galutinį perskaičiuojamo laikotarpio terminą nustato tiekėjo sudaryta komisija.

Apskaičiuojant (perskaičiuojant) elektros energijos kiekį taikomi perskaičiavimo laikotarpiu galioję tarifai atsižvelgiant į vartotojų grupės ir tiekėjo tinklo prijungimo taško įtampos dydį;

79.6. vartotojai, pageidaujantys laikinai (iki dviejų parų) vartoti elektros energiją be apskaitos prietaisų, turi gauti tiekėjo leidimą 10, 11 ir 18 punktuose nustatyta tvarka. Vartotojui papildomai apmokėjus pagal galiojančią įjungimo ir atjungimo kainą, jo elektros įrenginius prie elektros tinklo prijungia ir atjungia tiekėjas. Šiuo atveju pagal tarpusavyje sudarytą sutartį už

suvartotą elektros energiją atsiskaitoma su tiekėju pagal prijungiamų elektros energijos imtuvų įrengtąją galią bei pageidaujamą vartojimo laiką. Apmokama iš anksto.

80. Buitinių vartotojų atsiskaitymo ypatumai:

80.1. atvykus tiekėjo atstovui, buitinis vartotojas privalo pateikti apmokėjimo už elektros energiją dokumentus, kad būtų galima sutikrinti apmokėjimus su apskaitos prietaisų rodmenimis.

Jei randama klaidų apmokėjimo dokumentuose arba deklaruojant apskaitos prietaiso rodmenis, tiekėjas juos įvertina išrašydamas patikslinantį apmokėjimo už suvartotą elektros energiją dokumentą arba gali tai įvertinti kito ataskaitinio laikotarpio apmokėjimo dokumentuose;

80.2. buitinis vartotojas apie apskaitos prietaiso rodmenų netikslumus nedelsdamas turi pranešti tiekėjui. Tiekėjas ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų nuo buitinio vartotojo pareiškimo įteikimo turi patikrinti apmokėjimo dokumentus, apskaitos prietaisus ir tikrinimo rezultatus pranešti buitiniam vartotojui. Tiekėjas, patikrinęs apskaitos prietaisų veikimą ir nustatęs, kad jie veikė netiksliai, perskaičiuoja buitinio vartotojo suvartotos elektros energijos kiekį per laikotarpį, kai buvo netiksliai atsiskaitoma. Perskaičiuojant išrašomas patikslinantis apmokėjimo už suvartotą elektros energiją dokumentas arba šiuos netikslumus operatorius įvertina išrašydamas kito ataskaitinio laikotarpio apmokėjimo dokumentus. Jei nustatoma, kad tiekėjo atstovas buvo iškviestas be reikalo ir apskaitos prietaisas veikia neviršydamas leistinų paklaidos ribų, buitinis vartotojas sumoka tiekėjui sąnaudas, susijusias su apskaitos prietaisų patikrinimu ir jų plombavimu;

80.3. sugedus apskaitos prietaisui arba apskaitos schemos elementui ne dėl buitinio vartotojo kaltės (įstrigo elektros energijos skaitiklio diskas, sugedo skaičiavimo mechanizmas, sudegė matavimo transformatorius, atsileido laidininko prijungimo gnybtas ir nutrūko schema ar kita), apie kuriuos buitinis vartotojas pranešė tiekėjui iki jo atstovo atvykimo į vietą, už suvartotą elektros energiją per tą laikotarpį, kai apskaita veikė netiksliai, atsiskaitoma pagal atitinkamo laikotarpio suvartojimą iki gedimo arba pašalinus gedimą buitiniam vartotojui nustatytu tarifu ir kainomis. Laikotarpis, per kurį apskaita veikė netiksliai, nustatomas pagal buitinio vartotojo pateiktus ir tiekėjo turimus duomenis apie buitinio vartotojo įrenginius bei iš atitinkamo suvartojimo (paros, savaitės, mėnesio ir t. t.) analizės.

Nustatęs apskaitos prietaiso gedimus, tiekėjas juos turi pašalinti per 10 kalendorinių dienų.

Kiekvieną ne dėl buitinio vartotojo kaltės elektros energijos apskaitos prietaiso gedimo, pažeidimo ar dingimo atvejį tiekėjas ir buitinis vartotojas įformina dvišaliu atsiskaitymo už suvartotą elektros energiją (sutrikus apskaitos prietaisų darbui) aktu (3 priedas);

80.4. Buitiniam vartotojui nepranešus apie 80.3 punkte nurodytus gedimus iki tiekėjo atstovo atvykimo į vietą arba radus buitiniam vartotojui priklausantį apskaitos prietaisą ar apskaitos schemos elementą sugadintą taip, kad apskaitos prietaiso ar apskaitos schemos elemento gedimas matomas (pažeistas elektros energijos skaitiklio stiklas arba korpusas; pažeistos ar nutrauktos plombos nuo elektros energijos skaitiklio ar įvadinės apskaitos spintos (skydelio) ir kitų su apskaita susijusių plombuojamųjų vietų, nurodytų 54 punkte; taip pat siekiant sumažinti elektros energijos skaitiklio rodmenis naudojamos mechaninės ir kitos skaitiklio disko stabdymo priemonės), arba pakeitus apskaitos prietaiso prijungimo schemą, operatorius turi teisę perskaičiuoti buitinio vartotojo suvartotos elektros energijos kiekį per laikotarpį nuo tiekėjo paskutinės apskaitos prietaisų ar apskaitos schemos elementų patikrinimo dienos, bet ne ilgesnį kaip vieneri metai. Galutinį perskaičiuojamo laikotarpio terminą nustato tiekėjo sudaryta komisija. Perskaičiuojama 67.4 punkto pirmoje pastraipoje nustatyta tvarka.

Kai nustatoma, kad buitinis vartotojas, siekdamas sumažinti apskaitomos elektros energijos kiekį arba skaitiklio rodmenis, kitaip paveikia apskaitos prietaisą ar apskaitos schemos elementus, o tiekėjo atstovas per paskutinį apskaitos prietaisų ar apskaitos schemos elementų patikrinimą šios vartotojo veikos dėl jos slapto pobūdžio negalėjo to pastebėti (išorinio magnetinio lauko poveikis, su prietaisais atsukant apskaitos prietaisų rodmenis atgal, elektros energijos apskaitos prietaiso, matavimo transformatorių ar pakabintų plombų falsifikavimas ir kita), arba įrengdamas paslėptą atvadą prijungė elektros imtuvus prieš apskaitą arba be jos, tiekėjas turi teisę perskaičiuoti tokio buitinio vartotojo suvartotos elektros energijos kiekį 67.4 punkto antroje pastraipoje nustatyta tvarka.

Kai nustatoma, kad fizinis asmuo, nesudaręs su tiekėju sutarčių, savavališkai prijungė elektros įrenginius prie tiekėjo elektros tinklo, tiekėjas turi teisę apskaičiuoti suvartotos elektros energijos kiekį 67.4 punkto trečioje pastraipoje nustatyta tvarka.

Apskaičiuojant (perskaičiuojant) elektros energijos kiekius taikomi perskaičiavimo laikotarpiu galioję tarifai atsižvelgiant į tiekėjo tinklo prijungimo taško įtampos dydį;

80.5. jeigu daugiabučiame gyvenamajame name arba bendrabučio tipo daugiabučiame gyvenamajame name viename bute (kambaryje), kuriame yra įrengtas tik vienas apskaitos prietaisas ir jame gyvena kelios šeimos, už elektros energiją atsiskaitoma pagal minėto apskaitos prietaiso rodmenis ir vieną apmokėjimo dokumentą. Kuri šeima įforminama buitiniu vartotoju, sprendžiama šių šeimų tarpusavio susitarimu.

Nesutarimai dėl tarpusavio atsiskaitymų tarp šių šeimų sprendžiami teismo tvarka;

80.6. buitiniai vartotojai, pageidaujantys laikinai (iki dviejų parų) vartoti elektros energiją be apskaitos prietaisų, turi gauti tiekėjo leidimą 10, 11 ir 18 punktuose nustatyta tvarka. Tai, kad prijungiami buitinio vartotojo įrenginiai atitinka elektros įrenginių įrengimo ir saugų eksploatavimą reglamentuojančių dokumentų reikalavimus, garantuoja ir atsako pats vartotojas. Buitiniam vartotojui papildomai apmokėjus pagal galiojančią įjungimo ir atjungimo kainą, jo elektros įrenginius prie elektros tinklo prijungia ir atjungia tiekėjas ar daugiabučio gyvenamojo namo ar bendrabučio tipo daugiabučio gyvenamojo namo vidaus elektros tinklus eksploatuojanti organizacija. Šiuo atveju už suvartotą elektros energiją atsiskaitoma su tiekėju pagal prijungiamų elektros energijos imtuvų įrengtąją galią bei pageidaujamą vartojimo laiką. Apmokama iš anksto;

80.7. už elektros energiją, suvartotą daugiabučio gyvenamojo namo bendroms reikmėms (laiptinėms ir rūsiams apšviesti, hidrauliniams siurbliams ir pan.) ir liftui bei bendrabučio tipo daugiabučiui gyvenamajam namui (butams, kambariams, virtuvėms, dušams, sanitariniams mazgams, skalbykloms, poilsio kambariams, vestibiuliams, laiptinėms ir rūsiams apšviesti, hidrauliniams siurbliams ir kitoms bendroms reikmėms) ir/ar liftui su tiekėju pagal sudarytą sutartį ir įvadinių elektros energijos apskaitos prietaisų rodmenis atsiskaito:

80.7.1. daugiabučio gyvenamojo namo arba bendrabučio tipo daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrija;

80.7.2. daugiabučio gyvenamojo namo arba bendrabučio tipo daugiabučio gyvenamojo namo jungtinės veiklos sutarties dalyvių įgaliotas atstovas;

80.7.3. daugiabučio gyvenamojo namo arba bendrabučio tipo daugiabučio gyvenamojo namo patalpų savininkų bendrosios nuosavybės objektų administratorius.

XI. ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMO NUTRAUKIMO AR APRIBOJIMO SĄLYGOS

81. Elektros energijos tiekimą vartotojui (tarp jų ir laisvajam vartotojui) nutraukti ar apriboti leidžiama tik sutartyje nustatytais atvejais, išskyrus atvejus, kai tai atliekama siekiant užtikrinti visuomenės interesus:

81.1. kai Energetikos valstybinė inspekcija prie Ūkio ministerijos nustatė tokius vartotojo įrenginių bei jų eksploatacijos trūkumus, dėl kurių gresia avarija ar kyla pavojus žmonių gyvybei ir saugumui. Šiuos įrenginius vartotojas privalo nedelsdamas išjungti.

Jei vartotojas šių reikalavimų nevykdo, tai Energetikos valstybinės inspekcijos prie Ūkio ministerijos raštišku reikalavimu, vartotojui pranešus ne vėliau kaip prieš 1 valandą, tai atlieka operatorius ar tiekėjas;

81.2. kai tai būtina siekiant išvengti ar susiklosčius Lietuvos elektros energetikos sistemoje ar operatoriaus arba tiekėjo elektros tinkle ekstremaliai padėčiai, kuri kelia grėsmę sistemos ar elektros tinklo funkcionavimui ir stabilumui, susidarius generuojančios galios ar elektros energijos deficitui (avarinis elektros energijos tiekimo nutraukimas ar apribojimas). Šiais atvejais vartotojams elektros energijos tiekimas nutraukiamas ar apribojamas pagal iš anksto parengtus ir vartotojams praneštus elektros energijos ir galios apribojimų ir avarinių atjungimų grafikus bei pastarųjų įvedimo tvarką.

Minėti vartotojų elektros energijos ir galios apribojimo ir avarinio atjungimo grafikai sudaromi vadovaujantis Aprūpinimo elektros energija nutraukimo, siekiant užtikrinti visuomenės interesus, detalias sąlygas ir su tuo susijusių nuostolių apskaičiavimo ir atlyginimo tvarka.

Apie elektros energijos ar galios apribojimus operatorius ar tiekėjas privalo iš anksto, ne vėliau kaip prieš 24 valandas, pranešti nepriklausomiems tiekėjams ir vartotojams. Prireikus operatoriui ar tiekėjui greitai įvesti elektros galios apribojimo grafikus, apie tai nepriklausomiems tiekėjams ir vartotojams turi būti pranešta ne vėliau kaip prieš 1 valandą.

Elektros energijos tiekimą nutraukti ar apriboti vartotojams be jų išankstinio įspėjimo galima tik tais atvejais, kai tuo siekiama išvengti avarijos energetikos sistemoje ar operatoriaus arba tiekėjo elektros tinkle arba likviduoti patirtą avariją. Tokiais atvejais operatorius ar tiekėjas vykdo vartotojų avarinių atjungimų grafiką. Elektros energijos tiekimo nutraukimo ar apribojimo priežastis operatorius ar tiekėjas turi vėliau nedelsdami pranešti nepriklausomiems tiekėjams ir vartotojams.

Jei vartotojas nevykdo elektros energijos apribojimo ir išjungimo grafikų, trukdo operatoriui ar tiekėjui išjungti energiją, tai šio vartotojo elektros įrenginiai gali būti nedelsiant priverstinai atjungti nuo elektros tinklo;

81.3. kai tai būtina atliekant elektros tinklų priežiūros darbus. Planuojamas vartotojų elektros energijos tiekimo nutraukimas ar apribojimas elektros energijos tiekimo tinklų ar kitų įrenginių priežiūros darbams (remonto, rekonstrukcijos, prijungimo arba perjungimo ir pan.) atlikti turi būti nustatytas sutartyse, kuriose turi būti nurodyta vartotojų įrenginių didžiausia galima išjungimo trukmė per metus.

Vykdydami elektros energijos tinklų priežiūros darbų grafikus, operatoriai ar tiekėjai apie numatomą elektros energijos tiekimo nutraukimą ar apribojimą ne vėliau kaip prieš 15 kalendorinių dienų turi pranešti nepriklausomiems tiekėjams ir vartotojams, nurodydami elektros energijos tiekimo nutraukimo ar apribojimo laiką ir trukmę.

Kai nepriklausomas tiekėjas ir vartotojai (išskyrus buitinius vartotojus), gavę operatoriaus ar tiekėjo pranešimą apie elektros energijos tiekimo nutraukimą ar apribojimą, per 3 darbo dienas pareiškia nesutikimą, visos šalys per 3 darbo dienas privalo susitarti dėl visapusiškai priimtinos elektros energijos tiekimo nutraukimo ar apribojimo datos.

Jei sprendimas nerandamas, tai pats operatorius ar tiekėjas, vadovaudamasis sutartimi ir teisės aktais, turi nustatyti elektros energijos tiekimo nutraukimo ar apribojimo datą ir laiką. Šiuo atveju elektros energijos tiekimas gali būti nutraukiamas ar apribojamas praėjus ne mažiau kaip 15 kalendorinių dienų nuo pirmojo pranešimo ir ne anksčiau kaip 3 dienoms nuo vartotojo informavimo apie pakartotinai nustatytą nutraukimo ar apribojimo datą.

Nepriklausomi tiekėjai ir vartotojai neturi trukdyti operatoriams atlikti šiame punkte nurodytus darbus.

82. Apie elektros energijos tiekimo nutraukimą ar apribojimą, kai tai daroma siekiant užtikrinti visuomenės interesus, 81.2 ir 81.3 punktuose nustatytais atvejais operatorius ar tiekėjas turi pranešti raštu (paštu, per kurjerį, faksimiliniu ryšiu) arba viešai skelbdami vartotojo vietos laikraštyje (rekomenduojama taikyti buitiniams vartotojams).

Sutartyje gali būti nustatyti ir kiti pranešimo būdai bei terminai.

83. Elektros energijos tiekimą taip pat galima nutraukti ar apriboti esant vartotojo (tarp jų ir laisvojo vartotojo) kaltei:

83.1. operatorius ar tiekėjas turi teisę nedelsdamas atjungti vartotojo elektros energijos imtuvus nuo elektros tinklo, kai nustatyta, kad vartotojas, pažeidęs šių taisyklių nuostatas, savavališkai prijungė elektros energijos imtuvus prie operatoriaus elektros tinklo ir/arba ją vagia ir neleidžia operatoriaus ar tiekėjo įgaliotiems darbuotojams patikrinti atvado ir elektros energijos apskaitos prietaisų bei apskaitos schemos elementų, kai vartotojas nesilaiko sutartyje nustatytų elektros energijos vartojimo režimų, kai vartotojas viršija leistinąją naudoti galią;

83.2. operatorius ar tiekėjas turi teisę atjungti vartotojo elektros imtuvus nuo elektros tinklo, kai nustatyta, kad vartotojas savo veikomis sąlygoja trikdžius ir tuo blogina elektros energijos kokybę, jeigu per 15 kalendorinių dienų po rašytinio įspėjimo jis šių veikų nenutraukia;

83.3. operatorius ar tiekėjas, įspėjęs vartotoją ne mažiau kaip prieš 15 kalendorinių dienų, turi teisę įspėjime nurodytu laiku arba vėliau jam nutraukti ar apriboti elektros energijos tiekimą šiais atvejais:

83.3.1. kai vartotojas nustatytu laikotarpiu neapmoka ar iš dalies apmoka: už suvartotą elektros energiją, galią bei nesumoka apskaičiuotų delspinigių; už padarytą žalą, pažeidus elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisykles; už elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugą bei nesumoka apskaičiuotų delspinigių;

83.3.2. kai vartotojas nustatytu laikotarpiu neapmoka ar iš dalies apmoka kitus mokėjimus (teismo priteistas ir paskirstytas ir/ar atidėtas sumas ar taikos sutartyse nustatytas sumas ir kita): už suvartotą elektros energiją, galią bei nesumoka delspinigių; už padarytą žalą, pažeidus Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisykles; už elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugą;

83.3.3. kai vartotojas nustatytu laikotarpiu neapmoka ar iš dalies apmoka bet kurią iš sąskaitų: už sugadintus operatoriui ar tiekėjui priklausančius elektros tinklo elementus, apskaitos prietaisus ar kitus elektros apskaitos schemoje įrengtus įrenginius ar įtaisus, jų remontą, keitimą, metrologinę patikrą; už priverstines paslaugas (išjungiant ir įjungiant elektros energiją dėl šių taisyklių pažeidimų); už priverstines paslaugas (nepagrįstus vartotojo prašymus dėl apskaitos schemos patikrinimo, apskaitos prietaiso ar kito apskaitos schemoje naudojamo įrenginio ar įtaiso patikrinimo, keitimo ir pan.);

83.3.4. kai vartotojas neprileidžia operatoriaus ar tiekėjo įgaliotų darbuotojų patikrinti elektros energijos naudojimo režimus, elektros energijos apskaitos prietaisus ar apskaitos schemos elementus;

83.3.5. kai vartotojas neleidžia operatoriaus ar tiekėjo įgaliotiems darbuotojams patikrinti atvado ir apžiūrėti bei eksploatuoti vartotojo patalpose ar privačioje (nuomojamoje) žemėje esančius operatoriaus ar tiekėjo elektros įrenginius;

83.3.6. kai vartotojas nevykdo operatoriaus ar tiekėjo nurodymų pagal 50 punktą.

84. Už priverstines paslaugas (išjungiant ir įjungiant elektros energijos tiekimą) dėl priežasčių, nurodytų 83 punkte, vartotojas apmoka operatoriui ar tiekėjui pagal pateiktą sąskaitą (pateikiant ir kalkuliaciją).

85. Vartotojui pašalinus trūkumus, nurodytus 83 punkte, arba visiškai apmokėjus šiame punkte nurodytas skolas, delspinigius bei sumokėjus išjungimo ir įjungimo išlaidas, elektros tiekimas jam atnaujinamas per 2 darbo dienas (buitiniams vartotojams – per 5 darbo dienas).

86. Jei daugiabučiame gyvenamajame name ar bendrabučio tipo daugiabučiame gyvenamajame name gyvenantys ar veikla besiverčiantys vartotojai (tarp jų ir buitiniai vartotojai) neapmoka už daugiabučio gyvenamojo namo bendroms reikmėms ir/ar lifto sunaudotą elektros energiją ar elektros energijos skirstymo paslaugą, vartotojams atstovaujančio juridinio ar fizinio asmens (daugiabučio gyvenamojo namo ar bendrabučio tipo daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrijos, jungtinės veiklos sutarties įgalioto asmens arba administratoriaus) prašymu, esant sudarytai tokios paslaugos sutarčiai, operatorius ar tiekėjas turi teisę vadovaudamasis 83.3.1 punktu atjungti elektros energijos tiekimą tokio vartotojo gyvenamoms ar kitoms patalpoms tik tuo atveju, jeigu toks atjungimas nepadarys žalos kitų to namo butų savininkams (nuomininkams). Už paslaugas (išjungiant ir įjungiant elektros energijos tiekimą) pagal pateiktą apmokėjimo dokumentą operatoriui ar tiekėjui apmoka vartotojams atstovaujantis juridinis ar fizinis asmuo.

87. Kai vartotojas raštu informuoja operatorių ar tiekėją, kad jis tam tikrą laiką nevartos elektros energijos, tai jam 66.2, 79.2 ir 83.3.4 punktuose nurodytos nuostatos gali būti netaikomos.

88. Už nepagrįstą vartotojų (tarp jų ir laisvųjų vartotojų) elektros energijos tiekimo nutraukimą ar apribojimą atsakoma įstatymų nustatyta tvarka.

XII. NUOSTOLIŲ DĖL ELEKTROS ENERGIJOS BLOGOS KOKYBĖS, TIEKIMO NUTRAUKIMO AR APRIBOJIMO SKAIČIAVIMO IR ATLYGINIMO TVARKA

89. Kai vartotojui nutraukiamas arba apribojamas elektros energijos tiekimas ar elektros energijos kokybės parametrai elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugos pirkimo-

pardavimo vietoje neatitinka nustatytų sutartyje, išskyrus atvejus, nurodytus 81, 83 ir 86 punktuose, operatorius ar tiekėjas atlygina vartotojui patirtus tiesioginius nuostolius.

90. Operatorius ar tiekėjas neatlygina vartotojui patirtų nuostolių, kai jam elektros energijos tiekimas nutraukiamas ar apribojamas arba elektros energijos kokybės parametrai neatitinka nustatytų sutartyje:

90.1. dėl stichinių gamtos reiškinių (potvynio, perkūnijos, apšalo, šlapdribos, audros, ižo ir pan.) ir gaisro atvejais;

90.2. dėl karo, teroristinių veiksmų;

90.3. dėl nenugalimos jėgos;

90.4. dėl trečiojo asmens veiklos (elektros įrenginių vagystės ar gadinimo, pašalinių daiktų užmetimo ant orinių elektros linijų laidų ir pan.); sisteminės priešavarinės automatikos poveikio (esant gedimui ar avarijai kitose energetikos sistemose);

90.5. dėl valstybės veiksmų;

90.6. kai vienkartinis vartotojo atjungimo laikas neviršija jam nustatytai aprūpinimo elektra patikimumo kategorijai leidžiamo ilgiausio atjungimo laiko;

90.7. kai dėl vartotojo veiksmų ar neveikimo, netinkamos nuosavų įrenginių priežiūros ar galiojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimų automatikos ar apsaugos sistemos atjungė elektros energijos tiekimą vartotojo elektros įrenginiams;

90.8. dėl kitų teisės aktų nustatytų atsakomybės netaikymo ar atleidimo nuo jos atvejų.

91. Jei vartotojas, eksploatuodamas elektros įrenginius, pažeidė galiojančių teisės aktų reikalavimus ir dėl jo veiksmų ar neveikimo elektros energijos tiekimo tinkluose, įrenginiuose ar prietaisuose įvyko avarija arba sutrikimas ir elektros energija nebuvo tiekiama kitiems vartotojams arba buvo daroma įtaka elektros energijos kokybei, kas atsiliepė kitų vartotojų technologiniam procesui, tai jis atlygina operatoriui patirtus tiesioginius nuostolius ir pagal pareikštas operatoriui pretenzijas dėl kitų vartotojų patirtų nuostolių.

92. Nutraukus elektros energijos tiekimą, operatorius ir vartotojai privalo imtis visų įmanomų priemonių galimiems nuostoliams išvengti.

93. Prašymas dėl nuostolių atlyginimo turi būti pateiktas per 10 kalendorinių dienų nuo nuostolių atsiradimo. Prašymas ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų nuo jo gavimo turi būti išnagrinėtas bendroje komisijoje, į kurios sudėtį turi būti įtraukti operatoriaus ar tiekėjo ir vartotojo atstovai. Sudaryta komisija turi ištirti elektros energijos tiekimo nutraukimo ar apribojimo priežastis ir nustatyti nuostolių dydį.

94. Elektros energijos nutraukimo laikas, nepatiektos elektros energijos kiekis ir priežastys nustatomos pagal operatoriaus ar tiekėjo bei vartotojo operatyvinius dokumentus ir registruojančių prietaisų rodmenis.

Nepatiektos elektros energijos kiekis, nepagamintos, nekokybiškai pagamintos arba sugadintos produkcijos kiekis, sugadintos įrangos vertė nustatomi pagal operatoriaus ar tiekėjo arba vartotojo įrodančius dokumentus.

Jeigu nuostolių dydžių pagal turimą informaciją tiksliai nustatyti negalima, tai jų vertė nustatoma šalių susitarimu.

Šalims nesusitarus, nuostolių vertę nustato teismas.

95. Komisijos išvados ir rezultatai įforminami aktu.

Bet kurios suinteresuotos šalies pageidavimu nustatant patirtų nuostolių vertę ir surašant aktą gali dalyvauti nepriklausomi ekspertai, kurių veiklą apmoka dėl nuostolių kalta šalis.

96. Nuostoliai, patirti dėl elektros energijos tiekimo nutraukimo ar apribojimo, turi būti atlyginti per 15 kalendorinių dienų nuo jų vertės nustatymo.

XIII. SANTYKIAI SU VARTOTOJAIS, TURINČIAIS ELEKTRINES

97. Elektrinės, tiesiog arba per vartotojo tinklą įjungtos į operatoriaus ar tiekėjo elektros tinklą, turi paklusti bendrajam operatoriaus ar tiekėjo elektros tinklo operatyviajam dispečeriniam valdymui.

98. Naujas bei veikiančias elektrines prijungti prie operatoriaus ar tiekėjo elektros tinklo galima tik gavus ir įvykdžius operatoriaus ar tiekėjo technines sąlygas.

99. Metinis ir mėnesinis gamybos ir patiektos į operatoriaus ar tiekėjo elektros tinklą elektros energijos kiekis, perkamos energijos tarifai, atsiskaitymo terminai, elektros energijos apskaitos prietaisų įrengimo vietos, žinių apie pagamintą ir patiektą elektros energiją pateikimo tvarka ir kitos sąlygos nustatomos elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartimi tarp elektrinės savininko ir operatoriaus ar tiekėjo.

100. Į operatoriaus ar tiekėjo elektros tinklą tiekiama elektros energija ir galia turi būti apskaitomos elektros energijos apskaitos prietaisais, kuriuos eksploatuoja ir metrologiškai prižiūri operatorius ar tiekėjas.

Tiekiant elektros energiją į operatoriaus ar tiekėjo elektros tinklą, elektros energijos nuostoliai vartotojo aukštinančiuose galios transformatoriuose turi būti priskiriami elektrinei.

101. Kai turintis elektrinę vartotojas per ataskaitinį laikotarpį tiekė operatoriui ar tiekėjui ir vartojo elektros energiją iš operatoriaus ar tiekėjo elektros tinklo, operatorius ar tiekėjas ir šis vartotojas atsiskaito pagal elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartyje nustatytas sąlygas.

102. Nepatiekus į operatoriaus ar tiekėjo elektros tinklą pirkimo-pardavimo sutartyje nustatyto elektros energijos kiekio arba patiekus blogos kokybės elektros energiją, vartotojas, turintis elektrinę, materialiai atlygina operatoriui ar tiekėjui patirtus gamybos nuostolius 91, 93 ir 94 punktuose nustatyta tvarka.

103. Nepatiektas į operatoriaus ar tiekėjo elektros tinklą (dėl turinčio elektrinę vartotojo kaltės) elektros energijos kiekis nustatomas kaip skirtumas tarp nustatyto ir faktiško elektros energijos tiekimo į operatoriaus ar tiekėjo elektros tinklą grafiko (paros, mėnesio ir pan.).

104. Vartotojas, turintis elektrinę, neatsako už elektros energijos tiekimo sutrikimus, įvykusius dėl stichinių gamtos reiškinių (potvynio, perkūnijos, apšalo, audros, ižo ir pan.), gaisro ir pan. atvejais, taip pat dėl pašalinių asmenų kaltės (elektros įrenginių vagystės ir gadinimo, pašalinių daiktų užmetimo ant orinių elektros linijų laidų ir pan.).

XIV. GINČŲ SPRENDIMAS

105. Ginčai sprendžiami sutarties šalių susitarimu arba teismo tvarka.

Ikiteisminius ginčus tarp operatoriaus ar tiekėjo ir vartotojo dėl nutraukto vartotojų aprūpinimo elektros energija, atsisakymo prijungti prie elektros tinklo, elektros įrenginių įrengimo priežiūros atitiktį norminiams teisės aktams sprendžia Energetikos valstybinė inspekcija prie Ūkio ministerijos atsižvelgdama į Ikiteisminių ginčų dėl nutraukto vartotojų aprūpinimo elektros energija, nesant jų kaltės, sprendimo tvarką ir kitus teisės aktus.

106. Ginčai tarp vartotojo ir operatoriaus ar tiekėjo dėl apskaitos prietaisų dingimo sprendžiami tarpusavio susitarimu arba teismo tvarka.

107. Bet kuri sutarties šalis, pasirašiusi sutartį arba ją rašydama, gali kreiptis į kompetentingus nepriklausomus ekspertus, ekspertų įstaigas arba valstybės institucijas norėdama gauti atitinkamas išvadas, į kurias sprendžiant nesutarimus gali būti atsižvelgiama.

_____

Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių
1 priedas

Eil. Nr.	Elektros energijos imtuvų ir elektrifikuotų procesų pavadinimai		Darbo valandų kiekis per parą vienam elektros energijos imtuvui ar elektrifikuotam procesui											
			sausis	vasaris	kovas	balandis	gegužė	birželis	liepa	rugpjūtis	rugsėjis	spalis	lapkritis	gruodis
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Apšvietimas	buto, kambario, namo	11	9	7	5	4	4	5	6	7	9	11	12
		šiltnamio	14	14	13	11	9	4	4	5	7	12	14	15
		kiemo	4	3	3	2	2	2	2	2	3	3	4	4
2	Patalpų šildymas	buto, kambario, namo	18	18	16	12	0	0	0	0	4	14	16	17
		šiltnamio	19	20	20	16	9	0	0	0	9	18	19	19
		plytelė (iki 1 kW)	12	12	12	6	0	0	0	0	6	12	12	12
3	Viryklė, televizorius, kompiuteris, metalo apdirbimo staklės, suvirinimo įrenginys		4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
4	Virtuvinis kombainas, mikrobangų krosnelė, pašarų smulkintuvas, lygintuvas akumuliatoriams krauti		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
5	Virdulys, pieno separatorius, tešlos maišyklė, laidynė, grindų blizgintuvas, galąstuvas, dulkių siurblys		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6	Orkaitė (grilis), radijas, magnetofonas		6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	Vandens šildytuvas		4	4	4	4	4	3	3	3	4	4	4	4
8	Sulčiaspaudė		2	2	2	2	2	4	4	4	4	4	2	2
9	Daržovių apdorojimo įrenginys		0	0	0	0	0	4	4	4	4	4	4	0
10	Sviestamušė, skalbiamoji mašina		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
11	Malūnas		3	3	3	3	3	2	2	2	2	3	3	3

12	Vandens siurblys	3	3	3	3	5	5	5	5	3	3	3	3
13	Kuro siurblys	5	5	5	5	5	1	1	1	5	5	5	5
14	Šaldytuvas (kompresorinis)	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
15	Šaldytuvas (absorbcinis), medienos džiovinimo įrenginys	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
16	Betono maišyklė	1	1	7	7	8	8	8	8	8	8	1	1
17	Kompresorius	2	2	2	2	5	5	5	5	5	2	2	2
18	Įrenginys statybos apdailai	3	3	3	4	5	6	6	6	5	4	3	3
19	Parketo šlifavimo aparatas	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
20	Pjūklas	3	3	3	4	4	3	3	3	4	4	3	3
21	Mėšlo šalinimo transporteris	2	2	2	2	0	0	0	0	0	2	2	2
22	Melžimo aparatas	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
23	Liftas	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
24	Keltas, kabamasis keltuvas	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1
25	Įrenginiai automobilių ratams montuoti ir balansuoti	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8

Pastabos: 1. Visų kitų šioje lentelėje nepaminėtų naudojamų elektros energijos imtuvų darbo valandų kiekis per parą nurodomas operatoriaus ar tiekėjo leidime, susitarus su vartotoju.

2.Lifto sunaudotos elektros energijos kiekis (sutarties šalių susitarimu) gali būti apskaičiuotas ir pagal lifto keliamąją galią.

_____

Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių
2 priedas

_____
(data)

_____
(vietovė)

NEAPSKAITINIO ELEKTROS ENERGIJOS VARTOJIMO VIETOS APŽIŪROS AKTAS
Nr. _____

Šis aktas surašytas _____
(elektros energijos vartotojo (objekto) pavadinimas)
Vartotojo (objekto) adresas: _____ ,
dalyvaujant: _____
(savininko, nuomininko, vartotojo atstovo pareigos, vardas, pavardė, asmens kodas, įmonės kodas)
ir liudytojams _____
(jei yra liudytojai, jų vardai, pavardės, gyvenamoji vieta)
_____
Aktą surašė:_____
(tinklų operatoriaus ar visuomeninio tiekėjo pavadinimas)
atstovaujamas _____
(tinklų operatoriaus ar visuomeninio tiekėjo įgaliotų asmenų, surašiusių (dalyvavusių surašant) aktą, pareigos, vardai, pavardės)

Apžiūros metu nustatyta, kad vartotojo: abonentinis Nr. ___ , el. skaitiklio gam. Nr. _____ , tipas_____, įtampa _____ (V), srovė (A), rodmenys:
D_____**T1** _____
N _____ **T2**_____
apskaitos prietaisas sumontuotas _____ . Elektros atvadas _____ **T3**_____
(vieta, patalpa) (orinis, kabelinis) **T4** _____
Vartotojo el. įrenginiai prijungti prie _____ **(Q+)**_____
(SP, TP, TR, atramos ir pan.; nurodyti pavadinimą ir Nr.) **(Q-)** _____
Plombų numeriai ir įspaudai_____
(įvadinės elektros energijos apskaitos spintos (skydelio), įvadinio atjungimo aparato, matavimo transformatorių,
_____
elektros skaitiklio gaubto bei gnybtų dangtelio, jungiamųjų gnybtų, bandymo gnybtynų ir pan. (nurodyti plombos Nr., visus įspaudus)

Neapskaitinio elektros energijos naudojimo esmė ir veikiančių elektros įrenginių galia

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Prie akto pridedama:_____
(prijungimo schema, vokas su nuimtomis pažeistomis plombomis, el. apskaitos prietaiso apžiūros protokolas,

_____
maišelis su daiktiniais įrodymais, daiktinių įrodymų paėmimo protokolas, fotografijos, vaizdo ar garso juosta ir pan.)

Elektros tiekimas _____, įvadinio atjungimo aparato ir elektros skaitiklio gnybtų
(nutrauktas, nenutrauktas)
dangtelis, įvadinė el. apskaitos spinta (skydelis) užplombuota _____ plombomis _____ Nr. ___
(skaičius)
Šio akto svarstymui vartotojas turi atvykti į _____ , adresu_____, ___ kabinetą, 20__m. _____ d. nuo____ iki_____ val. Telefono Nr. _____ . Su savimi turėti asmens dokumentą.
Aktas surašytas 2 (3) egz., iš kurių antras egz. Įteiktas elektros energijos vartotojui, trečias – tiekėjui (kai surašo tinklų operatorius).

Surašiusiųjų aktą vardai, pavardės ir parašai: _____
Liudytojų (jei buvo) vardai, pavardės ir parašai: _____
Vartotojo paaiškinimas: _____
_____
_____
Su akto turiniu susipažinau ir vieną egzempliorių gavau _____
(vartotojo (savininko, nuomininko, jo atstovo)
pareigos, vardas, pavardė (įskaitomai), parašas)

_____

Elektros energijos tiekimo ir
naudojimo taisyklių
3 priedas

_____
(data)

_____
(vietovė)

ATSISKAITYMO UŽ SUNAUDOTĄ ELEKTROS ENERGIJĄ (SUTRIKUS APSKAITOS PRIETAISŲ DARBUI) AKTAS Nr._____

Šis aktas surašytas _____
(elektros energijos vartotojo (objekto) pavadinimas)

Vartotojo (objekto) adresas: _____

Dalyvauja_____
(savininko, nuomininko, vartotojo atstovo pareigos, vardas, pavardė, asmens kodas, įmonės kodas)

Aktą surašė:_____
(tinklų operatoriaus ar visuomeninio tiekėjo pavadinimas)

Atstovaujamas _____
(tinklų operatoriaus ar visuomeninio tiekėjo įgaliotų asmenų, surašiusių (dalyvavusių surašant) aktą, pareigos, vardai, pavardės)

Apžiūros metu nustatyta, kad vartotojo: abonentinis Nr. _____, el. energijos skaitiklio gam. Nr._____ , tipas _____, įtampa_____(V), srovė _____ (A), rodmenys:

D _____ **T1**_____

N _____**T2** _____

apskaitos prietaisas sumontuotas _____, elektros įvadas _____. **T3** _____
(vieta, patalpa) (orinis, kabelis)

T4 _____

Vartotojo el. įrenginiai prijungti prie._____**(Q+)** _____
(SP, TP, TR, atramos ir pan.; nurodyti pavadinimą ir Nr.)

(Q-) _____

Plombų įspaudai _____
(įvadinės elektros energijos apskaitos spintos (skydelio), įvadinio atjungimo aparato, matavimo transformatorių,

_____
elektros skaitiklio gaubto bei gnybtų dangtelio, jungiamųjų gnybtų, bandymo gnybtyno ir pan. (nurodyti plombos Nr., visus įspaudus)

Elektros energijos apskaitos prietaisų darbo sutrikimo priežastys ir būklė:

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Vadovaujantis Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių _____ punktu, sunaudota elektros energija apskaičiuojama nuo 20 _____m. _____ __d. iki 20 ___ m. _____ __d. pagal _ vidutinį paros sunaudojimą:

_____kWh: **_____parų = _____kWh/p** x **_____parų = _____ kWh.**

_____kWh _____ x **ct/kWh** = **_____Lt.**

Apmokėta per skaičiuojamąjį laikotarpį už_____kWh,_____ Lt.

Priklauso sumokėti už _____ kWh, _____ Lt ir šios elektros energijos perdavimo (skirstymo) paslaugą:

_____kWh _____ ct/kWh = _____Lt.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

(surašiusiųjų aktą asmenų personaliniai spaudai, parašai)

Su akto turiniu susipažinau ir vieną egzempliorių gavau:

_____ _____ _____

(vartotojo (savininko, nuomininko, įgalioto asmens) pareigos) (parašas) (vardas, pavardė)

_____

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, Įsakymas
Nr. 454, 2002-12-17, Žin., 2002, Nr. 125-5687 (2002-12-31), i. k. 1022020ISAK00000454
Dėl Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2001 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. 398 "Dėl Elektros tinklų kodekso bei Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo" papildymo